

KIZIL Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete

Sayı:2000/27 • 29 Temmuz 2000 • 5 DM.

**Siyasi tutsaklara hücre
İşçi sınıfına örgütsüzleştirme barajı!..**

**'96 Büyük Zindan Direnişi'nin
birleşik mücadele ruhuyla**

**barikatları
parçalayalım!**

**Hücre saldırısı ve
devrimci sorumluluk**

(sayfa 3)

F Tipi saldırısı

**Mücadelede durum,
yaklaşımlar ve sorunlar**

(sayfa 13-14)

**Programda tarım ve
köylü sorunu/3**

(sayfa 17-20)

**G-8 Zirvesi'nin
gösterdikleri**

(sayfa 28-29)

İÇİNDEKİLER

Hücre saldırısı ve devrimci sorumluluk	3
Bir büyük çatışmanın arifesinde SAG-ÖO direnişi ve yeni dönem dersleri.	4
SEKA direnişinin bir kez daha gösterdiği	5
"Kopenhag Kriterleri" ve Kürt sorunu	6
%10 barajı saldırısına karşı işçi eylemi	7
Meta sektöründe TİS süreci ve görevlerimiz.	8
Birleşik Metal-İş Genel Temsilciler Kurulu 10 Temmuz'da toplandı.	9
Kongreye doğru DİSK!	10
İstanbul Anakent Belediyesi'nde de grev kararı asıldı.	11
Zindan direnişinin dersleri ve yeni dönemin görevleri.	12
F tipi saldırısı: Mücadelede durum, yaklaşımlar ve sorunlar.	13-14
Bergama'da katliam girişimi ve tepkiler.	15
Maltepe'de "Hücre Tipi Cezaevleri Politikası ve Gerçekler" paneli.	16
F tipi cezaevine karşı aydın ve sanatçı girişimi.	17
Programda tarım ve köylü sorunu/3 (Orta)	18-21
Kıbrıs'ta işgale son!	22
Bu memleket bizim!	23
Türkiye'de enerji sorunu ve politikaları	24
Resmi bilim emperyalist tekellerin hizmetinde!	25
Sezer'in tavrı ve sözde "demokrasi rüzgarı"	26
14. kuruluş yılında İHD	27
G-8 Zirvesi'nin gösterdikleri	28-29
Emperyalist-kapitalist sisteme karşı yürütülen mücadelelere katılım!	30
Cellatex ve Adelshoffen eylemleri	31-32
Propaganda-ajitasyon sorunu	33
Yorum senin ya da yorumsuz mu demeliyim?	34
Mücadele Postası	35

Kızıl Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete

Sayı: 2000/27 • 29 Temmuz 2000

Fiyatı: 5 DM.

Sahibi ve Y. İşl. Md.: İbrahim GÜMÜŞ
EKSEN Basım Yayın Ltd. Şti.

Yönetim Adresi:

Eksen Yayıncılık Laleli Cad. No: 52/5 İstanbul

Tel-Fax: 0 (212) 638 28 83

e-mail: kb1@turk.net

Web: <http://www.kizilbayrak.de>

<http://www.kizilbayrak.org>

Baskı: SERLER Matbaacılık
İSTANBUL
Tel: 0 (212) 880 40 75

Genel Dağıtım:
BIRYAY

Kızıl Bayrak'tan...

*Hem sözü, hem düşüncesi halkın denetim altındadır
Kimseler Türkiye'de bu duruma engel olmuyor
Eskiden derlerdi: (Gümrük alınmaz laftan)
Şimdi sansür yüzde yüz gümrükle yetinmiyor.*
-Şair Eşref-

Yukarıdaki dörtlük basından sansürün kaldırıldığının iddia edildiği yıllarda (24 Temmuz 1908) yazılmış. O yıllarda sınıflar arasındaki çelişki ve çatışmaların son derece cılız, dolayısıyla da muhalefetin esasta düzeni olduğu gözönüne alınırsa, bu derece sert tepki toplayan sansürün içeriğinin aynı sertlikte olmayacağı tahmin edilebilir.

Can çekişen imparatorluğun son temsilcilerinden olan Abdülhamid'in "İstibdad" yılları, tüm diğer konularda olduğu gibi, sansür konusunda da saltanat karanlığına tüy dikmiştir. Bu böyle olduğu halde, Abdülhamid'in bir Terörle Mücadele Yasası yoktu. Dolayısıyla da, sansürünün sınırı, gazetecileri, yazarları, bilim adamlarını "teröre yardım ve yataklık"tan içeri tıkkacak genişlikte değildi. Böyle bir "hukuk"tan yoksundu. Sınırlı sayıda aydın, bu nedenle, gizlice ortadan kaldırılma veya farklı-sahte suçlamalarla zindanlara atılma/sürgüne gönderilme yoluyla susturulmaya çalışılmıştır.

Her olay, kendi tarihsel-toplumsal-siyasal koşullarında anlam kazanır. Sansürün kaldırılışı da, ancak feodal toplumda ve kraliyet ya da imparatorluk rejimi altında (özelde Abdülhamid istibdadı karşısında) bir önem arzedebilir. Burjuva cumhuriyetinse,

daha kuruluşunda, çok daha ileri yasalara, özgürlüklere, kurumlara vb. sahip olması gerekir(di). Oysa Türkiye Cumhuriyeti, kuruluşunun üstünden 75 yıl geçtikten sonra, hala, kendinden önceki düzenin ve devletin getirdiği kısıntı bir yeniliği bayram olarak sunmaya devam ediyor. İşte "cumhuriyet" in ileriliği de ilericiliği de bu kadar...

Sansüre ve bize gelince...

Biz, ezilen sınıfın sesi-soluğu olarak, ne düşmandan bir hak dilendik ve ne de dilimize kilit vurduk. Bu sömürü düzeninin tüm suç ve pisliklerini özgürce sergilemek, ezilenlerin hak ve özgürlüklerini ise sesimizin tüm gücüyle savunmak hakkını, tabiri caizse, söke söke aldık. Bu uğurda bedel ödemekten kaçınmadık, kaçınmıyoruz. Cumhuriyetin sansürü, üstümüze coplar ve panzerlerle, kelepçeler ve zindanlar/zindanlarda katliamlarla, bombalar ve kurşunlarla geldi. Kaçırma/kaybetmelerle, işkence ve infazlarla geldi. Ne onlar vazgeçti sesimizi boğma çabasından, ne bizler boyun eğip sustuk. Her iki taraf için de mümkün olmayan bir şeydi çünkü bu. Çünkü her iki taraf da biliyor ki, bu kavganın sonu, bu düzenin sonuna bağlıdır.

Tıpkı, ezilenlerin sınırsız söz ve basın özgürlüğüne kavuşmalarının, ancak ezenlerin bu haktan mahrum bırakılacağı proleter demokraside mümkün olacağı gibi...

**Tüm çalışanlara
sınırsız söz ve basın özgürlüğü!
Kahrolsun burjuva medya tekelleri,
yaşasın özgür sosyalist basın!**

Çıktı! kitapçılarda!

"Bir iddiada bulunuyoruz, bir parti kurduk. Böylece ortaya tarihi önemde bir iddia koyduk. Parti, sınıfın siyasal temsili ve devrim hedefi demektir. İlk temel değerlendirmelerimizden başlayarak, devrimle aramızda parti dışında bir aşama tanımlamadık. Bizim için tüm sorunlar parti ve devrim davasının sorunlarıydı. Bizim için stratejik nitelikte olan bu iki hedeften birini, partimizin kuruluşunu gerçekleştirmeyle kazandık. Önümüzde devrim hedefi var. Ama bu sadece kağıt üzerinde bir iddia olmayacaksa eğer, bilmemiz ve anlamamız gereken şudur ki, bu bir "cüret elme" değildir yalnızca. Bu aynı zamanda, bu mücadelenin güçlerinin partimizin saflarında ve bu ülkenin toplam devrimci birikimi içinde olduğunu bilebilmektir de..."

"Partiyi kazandı! Gerçekte geleceğimizi, gözdebeğimizi gibi korumamız gereken temel bir tarihsel aracı kazandı. Üzerine artık tereddütsüz öleceğimize bir davayı kazandı. Artık tereddütsüz öleceğiz! Çünkü parti öncesindeki bütün birikim güvenceden yoksundu. Parti inşa süreci hep bir biçimde atığımız adımların sallantılı olduğu, güvenceli olmadığı adımlardı. Şimdi tereddütsüz öleceğiz! Çünkü parti, her ne olursa olsun, bundan sonra bu birikimin yok edilemeyeceğinin maddi bir karşılığıdır."

"Partiyi kazandı! Önümüzde sınıfı partiyeye kazanma, parti ve sınıfı dayanarak devrimi kazanma sorumluluğu var!"

Tuna (Ümit Altınbaş) yoldaşın
Kongre Kapanış Konuşması'ndan...

Fiyatı: 1 750 000 TL. (KDV dahil)

TKİP Kuruluş Kongresi Belgeleri

TKİP Kuruluş Kongresi Belgeleri

Açılış ve kapanış konuşmaları

Partinin adı ve amblemi

EKSEN YAYINCILIK

Hücre saldırısı ve devrimci sorumluluk

'96 SAG ve ÖO Direnişi'nin yıldönümündeyiz ve rejim devrimci tutsaklar merkezli yeni ve daha kapsamlı bir saldırıyı, hücre saldırısını, adım adım yürütüyor. Dün Ulucanlar'da, bugün Burdur'da gerçekleştirdiği akılalmaz boyuttaki vahşet tablolarıyla, bir yandan sözde kararlılığını ispatlıyor, ama aslında devrimci tutsakları ve devrimci-demokratik kamuoyunu, işçi sınıfı ve emekçileri (aslında tüm toplumu) sınıyor. Devrimci tutsakları birbirinden koparıp hücrelere tıkabilmek için böyle bir dizi katliamı göze alabilecek mi, bunu yapmasına izin verilecek mi?

Aslında düzenin devrimci tutsaklar şahsında yeni sınavlara ihtiyacı da yoktur. Öncesi bir yana, gerek '96 direnişinde, gerekse de Ulucanlar ve Burdur'da devrimci tutsaklar "eğilmektense kırılmayı yeğleyeceklerini" fazlasıyla kanıtlamış bulunuyorlar. Hiçbir bedel ödemekten çekinmediler, bundan böyle de çekinmeyeceklerini en açık ve tok biçimde ortaya koyuyorlar. Dolayısıyla, bu saldırılarla asıl sına çekenin duvarların içindeki değil dışındaki tutsaklar olduğunu görebilmek gerekiyor.

Önce devrimci tutsakların olmak üzere, yaşamımızın hücreleştirilmesine izin verecek miyiz, vermeyecek miyiz? Sorun budur. Pek çoğumuzun düşündüğü gibi, sorun, bizim dışımızda, bizi ilgilendirmeyen, dolayısıyla karışmasak da olur bir sorun değildir. Devlet Burdur Cezaevi'ndeki devrimci tutsaklara saldırdı ve bir devrimcinin kolunu kopardı. Dalaman'daki SEKA işçilerine saldırdı ve bir işçiyi ağır yaraladı. Her iki olayda da saldırıya uğrayanın tek suçu "toplu direniş"tir. Her iki durumda da insanların tek şansı toplu direniştir. Ya ne pahasına olursa olsun birlikte direnecekler, ya da yokolacaklardır. Birinde beyaz hücrelerde ölüm bekleyerek, diğerinde işsizlik ve açlık batağında çırpınarak...

Burdur ve SEKA sadece iki örnektir. Ancak hücre saldırısının boyutlarını göstermek açısından, aynı günlere rastlayan bu iki saldırı, oldukça çarpıcı örnekler olmuştur. Hücre tipi cezaevleriyle amaçlanan, devrimci tutsakların birbiriyle ilişkisini kopararak, dayanışmalarını, birleşik direnişlerini engellemek ve binbir işkence ve eziyetle tek tek sindirmek-teslim almaktır. Peki ama, bununla amaçlanan nedir? Sistem onları neden "ne pahasına olursa olsun" teslim almak istemektedir ve bunun en uygun aracı olarak "hücre"leri dayatmaktadır?

Araç olarak hücrelerin, hedef olarak devrimcilerin seçilmesi, her ikisinin de toplum nazarında en iyi-en etkili simge olma özelliğinden dolayıdır. Eğer birleşik direnişi ezerek devrimcileri hücrelere kapatmayı başarabilirlerse, işçileri ve emekçileri de örgütsüzleştirmeyi, dolayısıyla birleşik direnişlerini engellemeyi daha kolay başarabileceklerini hesaplıyorlar. Bir sınıfın, bir toplumun devrimcilerini teslim alabilirlerse, daha bilinçsiz yığınlarını kolaylıkla köleleştirebileceklerini, dolayısıyla daha azgın, daha vahşi bir sömürüye tabi tutabileceklerini düşünüyorlar. Sömürü düzenlerini sürekli bir tehdit altında bulandıran devrimci örgütlere ve mensuplarına karşı dizginsiz bir kin duydukları açıktır. Ölümlere bile kurşun sıkma, işkence yapma vahşeti bu kini yeterince açığa vurmaktadır. Fakat, kapitalizmi kapitalizm yapan, onu ayakta tutan ve üstümüze saldıran asıl itkinin azami kâr olduğu bilinmelidir. Ancak bu bilindiği zaman, hücre saldırısının, bir örgütsüzleştirme-yalnızlaştırma, bu yolla boyun eğdirme yöntemi olarak, neden işçi sınıfı ve

emekçileri hedeflediği anlaşılabilir.

Aslında işçi sınıfı, devrimci tutsaklara yönelik hücre saldırısıyla açık bağı kurmasa da, kendisine yönelik örgütsüzleştirme yoluyla köleleştirme saldırısının farkındadır. Dikkat edilirse yıllardır işçi direnişleri örgütlenme-örgütsüzleştirme çatışması ekseninde gelişmektedir. İşçiler örgütlenmekte, kapitalistler de onları örgütsüzleştirmekte ısrar ettikçe, kapitalist devlet, bu uzlaşmazlığı kapitalist lehine sonuçlandırmak için kolluk güçleriyle devreye girmektedir. Örgütlenme hakkını kullanmadaki kararlılığı ve direngenliğiyle öne çıkan Tuzla Deri işçilerinin Kartal zindanındaki hücrelere atılması da, simgesel anlamını işte burada bulur. Kapitalist devlet bununla, "örgütlenmenize izin vermeyeceğiz, sizi kapitalistlerin ağzına böyle teker teker atacağız" demek istemiştir.

Kapitalist toplumun özü-özeti iki uzlaşmaz sınıf arasındaki çatışma olduğu için, bu böyledir. Ancak, hücre saldırısının bir avuç asalak burjuva dışında tüm toplumu hedeflediğini söyledik. Bugün Kürt ulusuna dayatılan da farklı değildir. Deniliyor ki; Kürt-Türk yoktur, tüm yurttaşlar eşit haklara sahiptir, bölücülüğe izin verilmeyecektir. Bununla Kürtlere denilmek isteniyor ki; imhadan kurtuluşunun tek yolu kendini inkar etmendir. Eğer ulusal varlığını unuttur, ulusal haklarından gönüllü olarak vazgeçersen, bu toplumdaki diğer insanlar gibi, mensup olduğun sınıfın diğer fertleri gibi yaşamana, onlar gibi sömürülmene veya sömürmene izin veririz...

Yaşamın hücreleştirilmesi ya da örgütsüzleştirmek suretiyle köleleştirmek, ya da eski adıyla bölüp-parçalayarak yönetmek, kapitalist sömürücüler için ne yeni ve ne de yerel bir yöntemdir. Zindanlarda simgesini bulan beyaz hücreleri Türk egemenlerinin icat etmediği, yıllardır Avrupa ve Amerika'da uygulandığı biliniyor. İşçi sınıfını örgütsüzleştirmenin bir yöntemi olarak sendikaları satın alma-düşürme kurumu ESK da, Avrupa'nın "İş için birlik" oluşumundan esinlenmedir. Ulusların inkar ve imhasına gelince... Başta dünya jandarması ABD olmak üzere emperyalizmin, faşist Türk devletine ilham veren-dayanak yaratan suçları saymakla bitmez. Ancak işin ideolojik formülasyonu, yani ulus haklarının karşısına birey haklarının resmen ve uluslararası düzeyde çıkarılması, geçen yıl İstanbul'da toplanan AGİT zirvesinde gerçekleştirilmiştir. Avrupa ve ABD "demokrasisi"nin Türk devletini Kürt hakları konusunda sözde sıkıştırması işte bu çerçevededir.

Saldırıya ilişkin tablo bu denli açık olduğuna göre, püskürtmenin yolu konusunda da bir açıklığa sahip olunması gerektiği düşünülebilir. Nitekim, "hücre saldırısı, devrimci tutsaklar şahsında tüm topluma yöneliktir ve ancak birleşik bir eylemlilikle püskürtülebilir" sözleriyle ifade edilebilecek bir açıklık, hemen tüm devrimci yayınlar üzerinden ortaya konulmaktadır. Böyle olmakla birlikte, halihazırda, saldırıyı püskürtmeye yeterli bir örgütlenmenin, birleşik bir eylemlilik hattının yaratılmadığı da ortadadır. Kürt hareketinin teslim alındığı, sendikaların başının "sivil inisiyatifler", ESK'lar yoluyla sermaye tarafından tutulduğu, sınıf ve kitle hareketinin ileriye çıkış yapamadığı bugünkü koşullarda, devrimcilerin birleşik direnişi örgütlemelerinin çok da kolay olmayacağı iddia edilebilir. Böyle bir iddianın haklılık payı kuşkusuz vardır. Ancak, tüm bu "dış" engellerden muaf olması gerekenlerin, yani devrimci örgütlerin birleşik direnişinin sağlanmadığı bir ortamda, bu iddia

hakkaniyet sınırını aşar.

İşçi hareketinin, ESK'yı, satışları, ihaneti vb.'ni görüp bilmesine rağmen, durgunluktan çıkış için Emek Platformu'ndan medet umması boşa değildir. Örgütlerin birliği, merkezi birlik önce gelir, bu zorunludur. Kitlelere yol gösterecek, güven verecek olan, öncülerin tutumudur. Hücre saldırısını püskürtmek için birleşik direniş mi; o zaman güçlerinizi birleştirin ve kitleleri de bu güçbirliğine çağırın! İşçi-emekçi kitlelerin devrimcilere sessiz mesajı budur. Bu mesaj aslında her vesileyle iletilmekle birlikte, özellikle '96 SAG ve ÖO direnişlerinden günümüze giderek daha belirgin bir biçimde ulaşıyor.

'96'da devrimciler, bir yandan zindanlarda siper yoldaşlığının en güçlü örneklerini yaratırken, diğer yandan dışarıda en akılalmaz tartışmalarla zaman tüketiyor, kitleleri harekete geçirebilecek araç ve yöntemlerden uzak durmayı başarabiliyordu. Ölümler başladığında bu sorun hala çözülebilmemiş değildi ve artık yitirecek tek bir dakikanın dahi kalmadığı noktada, gazetelerde yayınlanan bir tek ilan, DKÖ'lere ulaştırılan bir tek çağrı ile, bilinen Galatasaray eylemi gerçekleşti. Bu, sürecin tek kitlesel eylemiydi ve zorlayıcılığı hiç de katılımcı sayısında değildi. Ancak hiçbir çalışma yapılmadığı, hatta duyurusu bile doğru dürüst yapılmadığı halde, bir çağrı bu denli etkili olabiliyorsa, bu, ciddi bir çalışmayla çok daha geniş kitlelerin harekete geçirilebileceğinin göstergesiydi. Sistem bu eylemden gereken mesajı aldı.

'96 SAG ve ÖO Direnişi sürecinde *Kızıl Bayrak*'ta "*Güçlü direnişe zayıf destek!*" başlığıyla yayınlanan başyazı, bu temel zaafı şu sözlerle ortaya koyuyordu:

"Görülebildiği kadarıyla tüm devrimci yayınlar zindanlara yönelik saldırıyı diktatörlüğün 1 Mayıs'ı izleyen genel saldırısının en önemli halkası olarak değerlendirmektedirler. Fakat bugüne kadarki çabalar bu değerlendirmenin gerektirdiklerinin yanında son derece cılız kalıyor. Güç ve olanaklar buna uygun bir tarzda seferber edilemiyor. Zindanlardaki direnişlere destek ve dayanışma faaliyeti, her zaman olduğu gibi fiilen tutsak yakınlarının çabalarını aşmayan bir zemin üzerinde sürüyor."

Bunu söylemek çok acı ve sıkıcı olsa da, ne yazık ki tablo bugün de pek farklı değil. Sorunun burjuva medyada bile manşete çıkarılmaya başlandığı bir dönemde hala "medyatik eylem" için kendi içine kapanan; aydınların (sembolik de olsa) "kitlesel" açıklık grevlerine başladığı bir süreçte hala yönünü üç-beş aydından sınıf kitlelerine çeviremeyen; güç ve imkanlarını duyarlılığı artan kitleleri harekete geçirmek üzere seferber etmeyen; sınırlı güçlerini bir araya getirip, kitlelere güç ve cesaret aşılacak açıklama ve çağrılar çıkaramayan devrimci hareketler gerçeği değişmedi ne yazık ki. Oysa '96 Zindan Direnişi'nin dersleri, hiç olmasa somut eylemlilik planında kimi zaafaların geride bırakılmasını sağlayabilirdi.

Kitlelerin duyarlılığı artıyorken ve geç olmadan, temel güçler bir araya gelmeli ve en az analarınki kadar kararlı ve tok bir ifadeyle "hücrelere asla geçit vermeyeceklerini" ilan etmelidirler. Ve bu duyuru, somut eylem önerisiyle birlikte, kitleleri toplu direnişe çağırarak bir metin şeklinde olmalıdır. Bu, hem vahşi katliamlarla tehdit edilen kapitalizmin zindanlarındaki 10 bin tutsak devrimciye, hem işçi-emekçi kitlelere ve hem de tarihe karşı, devrimci hareketlerin omuzlarında duran bir sorumluluktur.

Bir büyük çatışmanın arifesinde SAG- ÖO Direnişi ve yeni döneme dersleri

'96 SAG ve ÖO Direnişi 4. yılını doldurdu. Ölümüne direnişin adı olan bu büyük zaferin yıldönümünde, zindanlar bir büyük çatışma ve direnişe daha gebe. Sermaye devleti '96'da aldığı büyük yenilgi sonrasında, çok daha kapsamlı bir saldırı hazırlığı içerisinde. Bu hazırlık sermayenin sosyal yıkım saldırılarıyla örtüşüyor, devrimci harekete ve dolayısıyla toplumsal harekete yönelik büyük bir darbeyi hedefliyor. Bu nedenle saldırının boyutları '96'nın ötesinde bir keskinliğe ve acımasızlığa varıyor.

Böyle bir süreçte '96 SAG ve ÖO eyleminin büyük devrimci ruhu ve bükülmez iradesi, her zamankinden daha fazla anlam ve önem taşıyor. Bu, '96 SAG ve ÖO'nun direniş ruhunu kuşanmak, yarattığı değerleri bayraklaştırmak için olduğu kadar, zayıf ve eksik yönleriyle yaşadığımız sürece ilişkin dersler çıkarmak açısından da önemlidir. Ayrıca bugünkü süreci anlayabilmek, herşeyden önce bu süreci doğuran koşullara bakmayı gerektirir ki, zindanlar sözkonusu olduğunda, geçmişle bugün arasında yapılacak her karşılaştırma ve değerlendirme '96'yı temel almak durumundadır. Çünkü '96 SAG ve ÖO direnişi, kendisinden önceki tüm devrimci değer ve deneyimleri kendi şahsında cisimleştirdiği gibi, zindanlar cephesinden geçmişi pek çok yönden aşan bir direniştir. Dahası, zindanlardaki bugünkü sürecin '96 süreci ile yakından bağı bulunmakta ve ondan doğan sonuçlar içermektedir. Öyle ki devlet bugün '96'nın intikamını almaya hazırlanmaktadır.

'96 direnişinin anlamı ve zayıflıkları

'96 SAG ve ÖO eylemi, Ağar genelgeleri olarak bilinen, devrimci tutsakların büyük mücadelelerle elde etmiş oldukları kazanımları bir çırpıda gaspeden saldırı sonrasında başlatılmıştı. Ancak saldırı bu gasp genelgeleriyle sınırlı değildi, toplumsal hedefleri olan kapsamlı bir saldırının zindanlar halkasıydı. İşçi ve emekçilere yönelik kapsamlı saldırının önünün açılması için devrimcilerin ezilmesi ve zindanların teslim alınması hedefleniyordu. 1 Mayıs kutlamaları vesilesiyle devrimci hareketin kitleler nezdinde güç kazanmaya başladığı, devrimci mücadelenin yeniden sempati ve ilgi topladığı görülüyordu. Sermaye devleti tam da bu nedenle 1 Mayıs gösterisinde provokasyona başvurdu ve bu zemin üzerinden devrimci hareketi işçi-emekçi kitlelerden yalıtma-tecritte dönük sistemli bir kampanya başlattı. Ağar genelgeleriyle başlatılan saldırı tam da böyle bir atmosfer içerisinde

anlamını buluyordu.

Bu tespit genel olarak tüm devrimci gruplar tarafından paylaşıldı, saldırı zindanlar cephesinden ortak bir direnişle karşılandı. 69 gün süren ölümüne bir direnişle saldırı püskürtüldü ve anlamı tartışmasız büyük bir politik zafer kazanıldı. Ancak direniş sürecinde ve kazanılan zaferin arkasından devrimci hareket şahsında politik-pratik bir ayrışma ve saflaşmanın belirtileri ve ayrışma noktaları da açığa çıktı.

Komünistler direnişin henüz başında, "Güçlü direnişe zayıf destek!" başlıklı değerlendirmelerinde, zindanlardaki direnişin anlamını açık bir biçimde koymuşlar, ancak direnişin en büyük açmazının saldırının kapsamına ve içeriğine uygun bir desteğin örgütlenememesi olduğunu tespit etmişlerdi. Bu zayıflığın giderilmesi için devrimci hareketin sorumluluklarına işaret etmişlerdi. Süreç komünistlerin bu tespitinin haklılığını bütün açıklığıyla ortaya koydu. Dışarıdan güçlü bir destekle sahiplenilmediği koşullarda direniş, devrimci tutsakların devletle büyük bir iradi hesaplaşması biçiminde yürüdü. Bu süreç hiçbir biçimde sınıf ve kitle hareketindeki durgunlukla açıklanamaz. Kaldı ki direnişin hemen öncesindeki 1 Mayıs tablosu bu iddiayı boşa çıkarmaktadır. Ancak burada asıl önemli olan, zindan direnişi süresince devrimci-demokrat akımların bu yönde bir çaba içerisine girmek yerine, "ses getiren" dar kadro eylemlerine yönelmeleridir. Ki bu durum devrimci-demokrat akımların yapısal zayıflığıyla doğrudan bağlantılıdır

Nitekim bu zayıflık içeride de sonuçlarını yarattı. Direniş belli bir noktadan sonra dışarıdaki kitle hareketi ile bağlarından ve yarattığı etkileşimden koparılıp kendi içerisinde darlaştırılarak, devrimci tutsaklar ile devlet arasındaki bir çatışmaya indirildi. 45. günden sonra kitlesel açlık grevinden dar kadroyla sürdürülen ÖO'una geçiş, bu çizginin doğal sonucu oldu.

Direnişin politik kazanımları korunamadı

Devrimci-demokrat akımların yapısal zaafı nedeniyle, direnişin yarattığı kazanımları korumak ve devrim cephesi için güçlü bir dayanağa çevirmek de mümkün olamamıştır. Bu durum herşeyden önce saldırının politik mantığının kavranamamasıyla ilgilidir.

Saldırı 1 Mayıs sonrası başlatılan devrimcileri tecrite yönelik kampanyanın zindanlar ayağıdır ve kazanılan zafer bu tecrit atmosferinde önemli gedikler açmıştır. Bu, süreç boyunca gösterilen tüm zayıflıklara

karşın böyledir. Ancak, kazanılan zaferle devlet karşısında elde edilen bu kazanımların korunabilmesi, zindan direnişinin yarattığı duyarlılığın örgütlenmesi, birleşik direniş ruhunun sınıf ve kitle hareketine maledilebilmesinden geçiyordu. Böyle bir çaba, hem devletin devrimci harekete karşı örmeye çalıştığı tecrit barikatlarını yıkacak, hem de devletin tecritini güçlendirecekti. Ancak direniş boyunca kendisini gösteren tüm hastalıklar, direniş sonrasında da tüm olumsuz yanlarıyla sürdü. Direniş sürecini sorumlu bir değerlendirme ve eleştiriye tutmak bir yana, bu yöndeki uyarılara kulaklar tıkandı. Direnişin kazanımları zafer sarhoşluğu içerisinde tüketildi. Bu sayede devlet devrimci hareketi tecrit etme politikasını biraz gecikmeli de olsa yaşama geçirdi.

'96 Zindan Direnişi ile Ulucanlar katliamı arasındaki süreci bu gözle değerlendirdiğimizde, devletin bu yönlü sistematik politikasını ve bunun yarattığı sonuçları görmek mümkündür. Ulucanlar öncesi dönemde geleneksel devrimci akımlar belirgin bir zayıflık yaşıyorlardı. '96'da devletin devrimci harekete örmeye çalıştığı tecrit politikası püskürtülemedi, devrimci hareket '96 sonrasında adım adım alındığı tecrit ortamında tüm nefes boruları kesilerek en geri noktaya itilmiştir. Dahası yaratılan bu tecrit ortamı bizzat devrimci hareketin kendisine ördüğü barikatlarla büyütülmüştür. Sorunu ağırlaştıran da budur. Hücre saldırısının siyasal anlamı da geleneksel akımların bu gerçekliği üzerinden anlaşılabilir.

Saldırı ödenen bedellerle durdurulabildi, ancak püskürtülemedi

Geleneksel devrimci akımların alabildiğine zayıfladığı bu sürecin bir nebze olsun önüne geçen ve tecrit ortamının parçalanmasını sağlayan, Ulucanlar'daki direnişçi çizgi ve katliamın sonuçlarının yarattığı sarsıcı tablo olmuştur. Geleneksel devrimci akımlar hala da içerisine girdiği tecrit ortamını parçalayacak bilinçli bir politik yönelim içinde değildir. '96 da olduğu gibi, yine ödenen bedeller sayesinde yeniden nefes almaya başlamıştır.

Ancak, yapısal zayıflıklar olduğu gibi duruyor ve dahası henüz süreci anlamaya dönük herhangi bir çaba da sözkonusu değil. Hücre saldırısı çerçevesinde devletin yaptığı hazırlıklar, '96'nın da ötesinde bir büyük siyasal çatışmanın haberini veriyor. Böyle bir siyasal çatışmayı ise geçmişin yapısal zayıflıkları ile göğüslemek mümkün değildir.

Hücre saldırısına karşı mücadele: Zayıflıklar, olanaklar ve '96 Direnişi'nin mirası

Bugün böyle bir çatışmanın arifesinde mevcut olanaklar '96 Direnişi öncesinde karşılaştırılamayacak denli büyüktür. Saldırı toplumun ilerici çevreleri tarafından tepkiye konu olacak denli teşhir olmuş, tutsak yakınları dışında aydınlar, DKÖ'ler ve sendikalar saldırıya tavır almaya başlamışlardır. Dahası '96 Direnişi sırasında kendi kitlelerini sokağa taşıyamayan geleneksel devrimci akımlar, bugün sınırlı da olsa bunu yapabilmektedirler. Ancak, bir kez daha söylemek gerekir ki, bu onların bilinçli bir yöneliminin değil, katliam hazırlıklarının yarattığı duyarlı ortamın ürünüdür. Halihazırda devrimci hareket hücre tipine karşı verilen mücadelenin örgütleyicisi ve öncüsü değil, sadece varolan hareketin doğal bir parçasıdır. Dahası Burdur katliamı provası, bu zayıflığın hala varlığını koruduğunu göstermiştir. Burdur saldırısı sonrasında yine dar kadro eylemlerine yönelinebilmiştir.

Bugünün '96 dönemine göre bir başka olumluluğu, sınıf ve kitle hareketi cephesinde yaşanmaktadır. Halihazırda hücre tipi saldırısı işçi-emekçi hareketine maledilebilmiş, işçi ve emekçilerde saldırıya tavır alacak bir bilinç yaratılmış değil. Ancak emekçi kitleler '96'yla karşılaştırılamayacak denli bir hareketlilik içindedir. İktisadi-sosyal yıkım saldırısından beslenen bu hareketlilik, aynı saldırının siyasal cephesini oluşturan hücre tipi saldırısına karşı emek cephesinden verilecek güçlü bir yanıtın da olanaklarını yaratıyor. Bir kez daha, hücre tipi saldırısına karşı verilecek mücadelenin gerçek sınıfsal muhataplarına maledilebilmesi, devrimci öncünün çabasına ve politik-pratik yönelimine bağlı olacaktır.

Kapsamlı saldırının püskürtülmesi işçi-emekçiler cephesinden birleşik bir mücadelenin yükseltilmesiyle mümkün olduğu gibi, böyle bir mücadelenin örülebilmesi de ancak devrim güçlerinin birlikte davranabilmesinden geçiyor. Devrimci bir birlik ise, sınıflar mücadelesinin gereklerine uygun bir perspektif ve pratik sorumluluk zemininde yaşama geçirilerek gerçek hedefine ulaşabilir ancak.

Bir büyük çatışmaya doğru giderken, '96'nın direniş bayrağını dalgalandıracakız, hastalıklarına ise asla tahammül göstermeyeceğiz. Saldırını püskürtebilecek potansiyel güç ve olanaklar her zamankinden daha fazladır. Geçmişimizden öğrenip zayıflıklarımızla hesaplaşarak, '96'nın direniş ruhunu kuşanarak, bir kez daha kazanan biz olacağız!

“Sivilleşme” tartışmalarına Genelkurmay’dan son nokta: “İsterse 100 sivil üye olsun, farketmez”!

MGK'nin yapısı ve işleyişi, Kıvrıkoğlu'nun yukarıdaki sözlerinden daha iyi anlatılamazdı doğrusu. Elbette sadece MGK'nin yapısını anlatmıyor bu tanım. Bir bütün olarak Türk devletinin 12 Eylül'le yeniden düzenlenen yapısıdır tarif edilen. Burjuva cumhuriyetin “kurucu ve koruyucu” gücü ordu, “demokrasiye geçiş”i takip eden her on yılda giriştiği darbelerle Türk siyaset erbabını öyle terbiye etmiştir ki, bu camiada asker karşısında hazırola geçmeyecek tek parti, tek lider kalmamıştır. En son '80 darbesiyle askerin siviller üzerinde tam otoritesi (buna kendileri “devlet kurumları arasında konsensüs sağlamak” diyorlar) tesis edilmiştir. Bunun göstergesi ve güvencesi ise MGK'dır.

Darbeyi takibeden yıllarda askerin izin ve denetimi altında sivil idareye yeniden ve adım adım dönüldüğünde, artık ne kendine ait fikri olan bir parti ve ne de lider kalmıştı. Yenilerse zaten uygun zevat içinden seçiliyordu. Örneğin, Özal 24 Şubat, Çiller ise CIA sınavlarından geçmiş, ikisi de iyi notlarla diplomalarını almışlardı. Komünist basında “tek parti-tek politika, asker partisi” olarak adlandırılan dönemin siyasi iradesinin merkezinde MGK durmaktadır.

Eylül sonrası kurulmuş tüm “sivil” hükümetler tam bir itaat içinde hizmet görmeye birlikte, son koalisyon hükümeti bu açıdan tümüyle farklıdır, tabiiyette hiçbir kusur işlememektedir. Özal, kendisine yönelik suikast girişimi, hatta şaibeli ölümü konusunda kontr-gerilla parmağı söylentilerine sebebiyet verecek “özgün”lükte bir politikacıydı. Refah Partisi'nin, 12 Eylül'ün terbiyesine rağmen, balans ayarı gerektirecek “farklılık”larını koruduğu ortaya çıkmıştı. Bu son koalisyonun bileşenleri ise hiçbir canlılık belirtisi göstermiyorlar.

Meclis adeta bir gösteri sahnesi ve üç partinin liderleri de, ipi her eline alanın keyfince oynattığı birer kukla durumunda. '99 Nisanı'ndan bu yana, Ecevit, askerin sözcülüğünü yapmış, TÜSIAD'ın sözcülüğünü yapmış, İMF'nin sözcülüğünü yapmıştır. Ancak ağzından, yanlışlıkla da olsa, kendisine ya da partisine ait tek söz çıkmamıştır.

Böyle bir hükümet, böyle bir meclis ve böyle bir devlet gerçekliğinde AB diyormuş ki; MGK sivilleştirilmeli. Ondan kolay ne var? Asker söyleyecek, kuklalar baş sallayacak olduktan sonra, isterse 100 değil 1000 sivil üye olsun, Kıvrıkoğlu'nun deyimıyla, “hiç farketmez”!

Ancak gerçekler, “sivilleşme” tartışmalarının sergilediği kadar sığ değildir. Türkiye'deki bu yönetim tarzı, ne askerin yönetme hevesi veya hırsından, ne sivillerin beceriksizliğinden dolayı ortaya çıktı. Tüm dünyada üstyapı kurumlarını şekillendiren neyse, Türkiye'dekini şekillendiren de odur. Genel tabiriyle, toplumun kendi gelişme/değişme yasaları. Özeldense, Cumhuriyet'le birlikte kurulan yeni düzenin egemeni kapitalist sınıfın ihtiyaçlarıdır, yönetimin biçimini belirleyen. Kendi düzenini dünya kapitalizminin emperyalizme evrildiği bir aşamada kurabilen Türkiye burjuvazisi, emperyalist paylaşımından kurtardığı topraklarda devlet kurmuş olsa da, dünya kapitalizmiyle “konsensus” sağlamadan duramazdı. Nitekim bu uyum iktisattan siyasete, adım adım gerçekleştirildi. Doğal olarak da, ikinci paylaşım savaşından itibaren emperyalist burjuvazinin liderliğini alan ABD emperyalizmine tabiiyette ifadesini buldu. Dolayısıyla, Türk siyasetinin biçimi konusunda, Koçlar, Sabancılar kadar Rockefellerler de söz sahibi oldu, hatta, akıl hocaları olarak daha fazla. Tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye'deki askeri darbelerin arkasında da CIA parmağı olduğu, bizzat CIA kaynaklarına çoktan açığa vuruldu.

Bugün tablonun değiştiğini, dolayısıyla, artık “sivil” yönetime geçilebileceğini iddia etmek içinse, Türk burjuvazisinin ihtiyaçlarının değiştiğinden ABD-Türkiye kölelik ilişkilerinin ortadan kalktığına, ABD'nin Ortadoğu politikalarının değiştiğine kadar bir dizi konuda gerçeklerin inkarı gerekmektedir. Fakat Kıvrıkoğlu'ndan gelen yanıt, konuya tam bir açıklık getirmiş bulunuyor. MGK görüntüde sivilleştirilecek, gerçekte, yani işleyiş olarak ise aynen sürdürülecektir.

SEKA direnişinin bir kez daha gösterdiği...

Özelleştirme saldırısına ancak bir sınıf politikası ile karşı durulabilir

İMF-TÜSIAD programının özelleştirme furusu son hız sürüyor. Uygulamanın bir cephesinde KİT'lerin peşkeşi/yağması yer alırken, diğer cephede sınıfa yönelik işsizleştirme/örgütsüzleştirme saldırısı duruyor. Özelleştirme programının ciddi bir aksama sözkonusu olmadan yürütülebilmesinde, sermaye iktidarının “kararlılığı” kadar, sınıf hareketinin zayıflıkları da önemli bir etken durumunda.

Bugün SEKA-Dalaman işçilerinin ve öncesinde satışı gündeme gelen bir dizi KİT işçisinin tepkisi, aslında işçi sınıfının saldırıya kolayından boyun eğme eğiliminde olmadığını göstergesidir. Ne var ki, işçilerin eğilimi yerel ve örgütsüz kaldığı sürece, özelleştirme saldırısına karşı bir sınıf tavrı da geliştirilememektedir. Özelleştirme, bir devlet politikası olarak, merkezi biçimde ve ülke çapında uygulandığına (bir diğer ifade ile kapitalist sınıfın bir tercihi ve uygulaması olduğuna) göre, sınıf cephesinden yapılması gereken, merkezi bir politika etrafında örgütlenmiş birleşik bir mücadele ile özelleştirmenin karşısına dikilmektir.

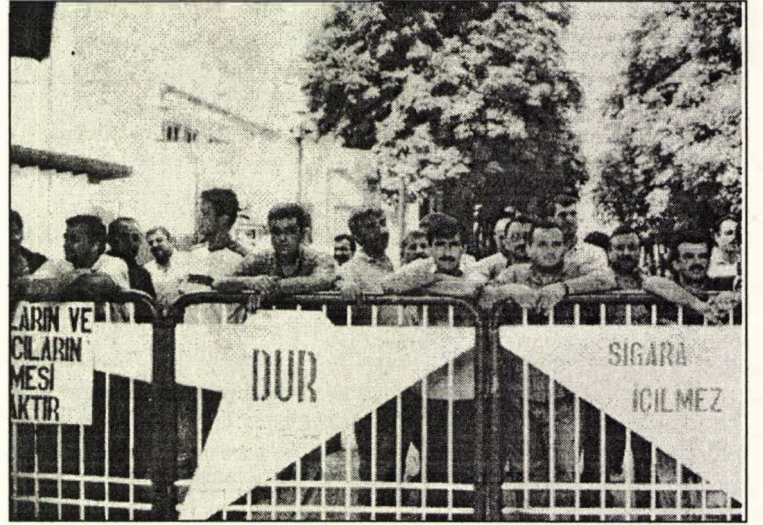
Oysa yaşanan çok farklıdır. Kapitalist devlet özelleştirme uygulamasının karşısında bir sınıf tavrı, bir sınıf politikası değil, şu ya da bu KİT'in sınırlı sayıdaki işçisinin, zaman zaman oldukça sert, fakat yalnız/yalıtık tepkisini bulmaktadır. Böyle olduğu koşullarda da, kimi yerde ve durumda tepkiyi polis zoruyla dağıtırken, kimi zaman da oyalamayı tercih ediyor. Sözkonusu işletmenin satışı ya da kapatma kararını bir süreliğine erteleyip, başka bir satışı devreye sokuyor ve gerçekleştiriyor.

Özelleştirme karşısında bu tek tek direnişler, Beykoz Deri Kundura'da, Bakırköy Sümerbank'ta, İzmit SEKA'da ve bugün Dalaman SEKA'da olduğu gibi, ne denli kararlı ve direngen olursa olsun, özelleştirme programını esastan bozucu bir etkide bulunamıyor. Zaten hedefi de programın kendisi değil, sadece o işletmeye uzanan elidir. Tek işletmenin gücü-kapasitesi ancak buna yetmekte, tek tek fabrikaların penceresinden görüş ufku ancak bu kadar olabilmektedir.

Eylemlerin gücü ancak oradaki uygulamayı bir süre geciktirmeye yarayabiliyor. Gerçi PETLAS'ta olduğu gibi, müşterisi hazır-satışı yapılmış durumlar için bir geciktirme bile imkansız hale gelebiliyor. Ertelemeler genelde kapatma kararları konusunda gündeme getiriliyor.

Saldırıya karşı mücadeleyi merkezileştirmekle yükümlü sözde “işçi örgütleri”nin, yerellerdeki işçinin bu başarısını kendi hanelerine yazmaya kalkmaları ise, tam bir ikiyüzlülük örneğidir. Sendikaların sorunu, saldırıya karşı ne yapılması gerektiğini bilmemek değildir. Çeşitli vesilelerle işçilerin bile dile getirdiği “birleşik mücadele” ihtiyacını görmezden gelen, satış gerçekleşmeden, yani iş isten geçmeden tabanın bu istek ve ihtiyacını karşılamaya yönelik tek bir adım atmayan sendikalar, sınıfın işsizleştirilmesi/örgütsüzleştirilmesi programında sermayeyle eşit düzeyde sorumluluk (suç) üstleniyorlar.

SEKA işçileri dile getirmişti. Tepki vermek

için çok geç kaldık diyordu, Çaycuma işletmesinden bir işçi. Yani sadece genel olarak özelleştirme saldırısına bir sınıf politikasıyla karşı durmak bir yana, sektörel bazda bile zamanında ve birleşik-örgütlü bir yanıt vermektense aciz kalınca, sınıfın yerellerde ortaya çıkan tüm kararlılığı, öfkesi, enerjisi, mücadele potansiyeli bir bakıma havaya savrulmuş oluyor. Öncelikle işçiler, devletin silahlı şiddetine dahi göğüs gerecek bir atılganlık, bir gözüpçelik göstermelerine rağmen, saldırıyı engelleyemediklerinde büyük bir güvensizlik içine düşüyorlar. Mücadele istek ve azmi kırılmış oluyor. İkinci olarak, bu potansiyel merkezi bir politika etrafında birleştirilip, sermayenin özelleştirme politikasının karşısına dikilmediği ölçüde, saldırıya karşı aslında engelleyici bir yanıt verilememiş, sermaye saldırısında özgür bırakılmış oluyor.

Örgütsüzleştirilmenin iki tehlikeli aracına, özelleştirme ve taşeronlaştırma saldırısına karşı böylesine suskun kalan sendikalar, bu arada devreye sokulan bir başka örgütsüzleştirme saldırısına, yetki düşürmeye karşı yapabileceklerini de kendi elleriyle sınırlamış oluyorlar. Sınıfa yönelik saldırıların merkezine hep örgütsüzleştirilmenin oturtulması, her yeni uygulamanın örgütsüzleştirmeyle birleştirilmesi boşuna değil oysa. Burjuvazi çok iyi biliyor ki, saldırılarını boşa çıkarabilecek tek güç örgütlü bir işçi sınıfıdır. Eğer işçi örgütleri dağıtılır ya da işlevsizleştirilirse, işçilerin elini-kolunu bağlamış olacaklar. Kendileri ise, sefalet ücretlerinden özelleştirmelere, mezarda emeklilikten işten çıkarmalara kadar tüm saldırılarında serbest kalacaklar. Bir halk deyişiyse, köpeksiz köyde çomaksız dolaşma rahatlığı elde edeceklerdir.

Ancak, sendikaların bu aymazlığına rağmen, sınıf hareketinin birlik ve mücadele istemi ve potansiyelinin giderek arttığını da belirtmek gerekiyor. Dalaman'da, bu kırsal kesimde yalıtık bir işletmede yaşananlar, sermayenin militer saldırılarına karşı da boyuneğmez bir tutumun gelişmekte olduğuna işaret ediyor. TİS saldırısı karşısında boyun eğmeyerek “grev!” diyen ve birleşik bir direniş kanalı arayan belediye işçileri, ve daha TİS görüşmeleri başlamadan, geçmiş TİS'lerin deneyimleriyle gerilime giren tekstil ve metal işçileri, hareketin bu parçalılık durumunu bir nebze ortadan kaldırmanın ilk imkanlarını barındırıyor.

Bu sektörlerde yoğunlaşacak bir müdahalenin sınıf hareketinin toplamı için yönlendirici olabileceği gözönüne alınırsa, çalışmaların buna göre planlanması büyük bir önem taşıyor.

“Kopenhag Kriterleri” ve Kürt sorunu

A. Tamer

“Kopenhag Kriterleri” etrafında bir fırtınadır sürüyor. Verheugen Ankara’da ne bıraktı? Belge mi? Bilgi notu mu? Alışveriş listesi mi? MGK sivilleşecek mi? Azınlık hakları mı? Bireysel haklar mı? İdam nasıl kalkacak?

Tartışmaları izleyenler sanacaklar ki, Ecevit hükümeti Türkiye’nin AB’ye aday üyeliğinin resmen açıklandığı Helsinki’de “Kopenhag Kriterleri”nden ve bu kriterlere temel teşkil eden pek çok Avrupa belgesinden haberdar değildi de, henüz haberdar oldu. Kuşkusuz salt Ecevit hükümeti değil tüm TC hükümetleri, İkinci Dünya Savaşı sonrası kömür ve çelik birliği olarak başlayıp bugün AB aşamasına gelen sürecin her adımını gayet iyi bilmektedirler. Avrupa, Türkiye kapitalizminin uluslararası entegrasyon sürecinin stratejik hedefidir. Türkiye kapitalizmi ve Avrupa sermayesi arasında oluşmuş entegrasyonun düzeyi bu hedefin temelini oluşturmaktadır. Bu bir emperyalist bağımlılık ilişkisidir, ve ne Türkiye sermayesi “Kopenhag Kriterleri”ne uymadı diye ortadan kalkar, ne de uydu diye ilişkide nitel değişiklikler olur. Kriterlerle ilgili tartışma, özünde, kapitalizmin 200 yıllık tarihinin evrimiyle ilgilidir. Dolayısıyla tartışmanın böyle bir tarihsel perspektif içinde yapılması gerekiyor. İngiliz emperyalizminin bundan 150-200 yıl önce Hindistan’a yönelik tavrı ile bugünkü AB’nin Türkiye’ye yönelik tavrını karşılaştırdığımızda, kapitalizmin değişen niteliğiyle karşılaşırız. 200 yıllık evrimin yanısıra bağımlı ülkelerle ilişkiler ve bu bağımlılık ilişkisinin bağımlı ülkedeki sınıfsal dayanakları değişmiştir.

Kritere böylesi bir tarihsel perspektiften bakıldığında, emperyal karakteri çok daha iyi anlaşılacaktır. Bu emperyal karakter değişmemiş, fakat ilişkinin içeriği dönüşmüştür. Dolayısıyla, “Kopenhag Kriterleri” yoluyla Kürt sorununda yaşanması beklenen açılımlar bundan 100-150 yıl öncesinin dünyasında gerçekleşmiş olsaydı, taşıyacağı anlamı yüklemek yanlış olurdu. Bugün Kürt ulusu, AB ile ilişkiler yoluyla gerçekleşebilecek Kürtçe radyo-TV ya da Kürtçe eğitim türü reformları kendi uluslaşma süreci açısından ilerlemek olarak niteliyorsa, bunun temel sebebi uluslaşma ve ulusal kurtuluş kavramlarına yaklaşımdaki perspektif değişikliğidir. Burjuva-liberal bir platformdan bakıldığında kuşkusuz bunlar ilerlemedir. İşçi sınıfı ve yoksul köylülüğün devrimci platformlarından bakıldığında ise, asla tarihsel bir ilerleme anlamına gelmeyecektir. Ancak kısa bir dönemi kurtarabilecektir. Kazanım, ama ancak günü kurtarmaya dönük kazanımlar bunlar. Diğer yandan Kürt ulusunun TC’ye, TC’nin AB’ye bağımlılığını perçinleyen bu ilişki haklı olarak şu soruyu sormamızı gerektirmektedir: Kürtçe radyo-TV, Kürtçe eğitim, ama neye rağmen?

Kapitalizmin ulusal soruna yaklaşımındaki farklılaşma, ulaştığı emperyalizm aşamasıyla ilgilidir. Bu fark, 19. yüzyıl başında Yunan halkının bağımsızlık savaşımını destekleyen Lord Byron’la, Türkiye’ye gelen AB komiseri Verheugen arasındaki fark kadar dramatik bir farktır. AB üyeliği ve “Kopenhag Kriterleri”ni ilerleme ve ilerlilik olarak anlayanlar isterlerse bakabilirler.

Değinilmesi gereken diğer nokta, bu kriterler belli bir standardizasyon istemekle birlikte, bu standardizasyonun her ülkede aynı anlama gelmeyeceğini en iyi bizzat Avrupalı emperyalistlerin bildiğidir. Salt azınlık meselesi bile bunu anlatmaya yeter. Azınlık denildiğinde, Fransa’da anlaşılın, Almanya’da anlaşılın, ya da Slovenya’da anlaşılın şey aynı mıdır? Kuşkusuz hayır! Ya da Belçika’da polis in atığı tokat basbayağı işkencedir, ya Türkiye’deki? Türkiye’nin egemenleri “Kopenhag Kriterleri”ni gayet iyi bildikleri gibi, bu farklılıkları da gayet iyi bilmektedirler. Bu farklılıkların temeli de yine AB üyeliği ile perçinlenecek olan emperyalizme bağımlılık olduğuna göre... Sermaye cephesinden bu kriterlere dönük itirazın meşruiyetini oluşturan olgulardan biri, bu blogun kendi iç çelişkileri, ikincisi egemenliğin dayanaklarından olan gerici ideolojisi ise, diğeri de bu tarihsel farklılıkların yarattığı pazarlık zemindir. Türkiye sermayesi bir yanıyla bu tartışmalar sırasında AB ile pazarlık yaparken, diğer yandan kendi gerici ideolojik dayanaklarını da okşamaktadır. Sanki “Kopenhag Kriterleri” yeni duyulmuşçasına bir kayıkcı kavgası da yapılmaktadır.

Sonuç olarak “Kopenhag Kriterleri”, AB emperyalizminin güncel üstyapısal ifadesidir. AB üyeliği planı Türkiye sermayesini Avrupa sermayesi ile daha da bütünleştirmek ve Türkiye halklarını daha da köleleştirmek demektir. Bu gayet açık. Burada işçi sınıfı devrimcileri açısından kritik nokta, bugün “Kopenhag Kriterleri” yoluyla tartışmaya açılan Kürtçe radyo-TV, Kürtçe eğitim gibi reformların da içinde yer aldığı bu emperyalist projeyi deşifre etmektir. Ancak, deşifre etmek ile sözü edilen reformları ya da idamın kaldırılmasını önemsiz ilan etmek apayrı şeylerdir, bu da unutulmamalıdır.

Örgütsüzleştirme saldırısında yeni atak: Baraj kılıcı işletilmeye başladı

10 sendika artık yetkisiz

Yıllardır sendikal hareketin tepesinde sallandırılan %10 baraj kılıcı nihayet harekete geçirildi. Ve şimdilik kaydıyla 10 sendikanın yetkisi düşürüldü. Şimdilik kaydı, kritik bir noktada (%10 nokta bilmem kaç) bırakılmış durumdaki sendikalara uyarı oluyor. Sendikalardan doğru bu saldırıya verilen tepkilere bakılırsa, ilgili sendikalar devletin mesajını almış görünüyorlar.

Ancak 12 Eylül darbesiyle uygulamaya konulabilen (önceki çeşitli girişimler, 15-16 Haziran örneğinde olduğu gibi mücadeleyle püskürtülmüştü) faşist iş yasalarındaki baraj engeli, sendikal örgütlenmenin önünü kesti. Darbecilerin sendika kapatma başta olmak üzere, öncü işçilere yönelik katletme, tutuklama, işten çıkartma gibi yöntemlerle işçi hareketine karşı giriştikleri kapsamlı tasfiyeyle birlikte, 12 Eylül’lü yıllarda sendikal işçi sayısı hızla düşürüldü. Buna daha sonraki yıllarda eklenen yaygın taşeronlaştırma, özelleştirme, işten çıkarma uygulamaları ile, sendikalaşma girişimlerinin devlet terörüyle bastırılması da eklendi. Daha vahim olmak üzere ise, işçi sendikalarının subaşları tümüyle sermaye tarafından tutuldu. Buralarda kurumlaştırılan bürokratism, sınıf hareketinin önüne ikinci bir baraj gibi dikildi.

Bu ikinci barajın nasıl çalıştığını işçiler artık çok iyi biliyor. Sermayenin saldırıları karşısında tepkiler birikip zaptedilemez hale geldiğinde, merkezi bir eylemle biraz hava boşaltılıyor. Daha da olmadı, emek platformları kurulup, umutlar biraz da buralara bağlanıyor. Ancak hak alıcı bir tek eylem programı çıkmıyor. Tüm bu edimler, emeklilik hakkı gibi, uluslararası kazanımlara bile el konduğu bir süreçte gerçekleşiyor. Baydur’un B.Meral üzerinden ifade ettiği gibi, doğrusu konfederasyon yöneticileri sermaye sınıfı için büyük fedakarlıklar üstleniyor, büyük risklerin altına giriyorlar.

En son gerçekleşen baraj saldırısında da farklı bir gelişme sözkonusu değil. Yetkisi düşürülen sendikalar dahil olmak üzere, bir tek sendika dahi elindeki gerçek gücü, işçinin üretimden gelen gücünü şu ana kadar harekete geçirmiş değil. İlk günlerde DİSK’in temsilciler düzeyinde Ankara’da gerçekleştirdiği ve TÜMTİS’in de yine

temsilciler düzeyinde katıldığı protesto açıklama ve yürüyüşü dışında, eylemli tek bir tepki de yok. “Ceğiz-cağız” vaatli basın açıklamalarıyla kitleler yine oyalanıyor. Peki, işçinin örgütlenme hakkını savunması dışında sendikaları korumanın nasıl bir garantisi olabilir? Türk-İş yönetiminin açıktan yaptığı gibi, sermayeye ve devlete hizmet, sınıfa ihanet mi?.. Özellikle %10’un bıçak sırtındaki sendikalar varlıklarını böyle mi koruyacaklardır?..

Unutulmamalıdır ki, örgütlenme, öncelikle işçi ve emekçilerin acil-zorunlu ihtiyacıdır. Dolayısıyla, bunun önündeki her türlü engeli yıkmaya zorunluluğu ve gücü de buradadır. Böyle bir süreçte, ne baraj saldırısına geçen sermaye devleti, ne tek tek kapitalistler ve ne de sendika bürokratlarının ihaneti; en tehlikeli düşman, kendi bekleme mantık ve tutumumuz olacaktır.

Bu saydıklarımız kendi sınıfsal-grupsal

çıkarlarının gereklerini hakkıyla yerine getirmeye çalışıyorlar. Sınıf bilinçli/devrimci işçi ve emekçiler de kapitalistler ve yardımcı-yardakçıları kadar görev ve sorumluluklarına sarılsa, karşısında bunların alayı dayanamaz.

Örgütsüzleştirme saldırısının panzehiri örgütlenmedir. Sermaye sınıfı sendikal örgütlenme ve üç-beş kuruluş pazarlığından kaçıyor? Karşısına daha güçlü ve militan bir sendikacılıkla çıkmanın yoluna bakılmalıdır.

Ama bu kadarı yetmez. Artık onlara, “doludan kaçan yağmura tutulur” deyiminin anlamını da öğretmenin zamanıdır. Yani, komünist işçi partisinin bayrağı altında, sermayenin kanlı iktidarını yıkıp, işçi-emekçilerin sosyalist iktidarını kurmak için de örgütlenmenin zamanıdır.

% 10 barajı saldırısına karşı işçi eylemi

“Barajı da yıkarız, hükümeti de!”

Sermaye devletinin baraj saldırısına karşı tepkiler yükseliyor. DİSK, bu uygulamanın ve 12 Eylül faşist anayasasında %10'luk barajla ilgili maddenin kaldırılması istemiyle, 25 Temmuz'da Ankara'da bir eylem düzenledi. Yalnızca işyeri temsilcilerinin katıldığı eylemde, DİSK/Genel-İş Ankara 1 No'lu Bölge'ye bağlı şubeler, Nakliyat-İş, Basın-İş, OLEYİS pankartları açıldı. Eyleme Adana'dan grevdeki EXSA işçileri de “EXSA işçisi 37. günde grevde” yazılı dövizleriyle gelmişlerdi.

DİSK Ankara Temsilciliği önünden yürüyüşe geçen işçilere yolda Türk-İş'e bağlı %10'luk barajdan etkilenen TÜMTİS de “sözleşme hakkımız engellenemez”, “İşkolu barajı kadirilsin” pankartlarıyla ve büyük bir coşkuyla attıkları “Barajı da yıkarız, hükümeti de!”, “Hükümet barajı al başına çal!”, “Kahrolsun İMF, bağımsız Türkiye!”, “Yaşasın sınıf dayanışması!”, “Ekmek yoksa, adelet yoksa, barış da yok!” sloganlarıyla katılarak eylemin coşkusu daha da artırdılar.

Eylemde, 1500 gibi düşük bir katılım olmasına rağmen coşku hakimdi. İşçiler sık sık “İşçilerin birliği sermayeyi yenecek!”, “Barajlar DİSK'i yıldırılmaz!”, “İnadına sendika, inadına DİSK!”, “Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiçbirimiz!”, “Yaşasın sınıf dayanışması!”, “Direne direne kazanacağız!”, “Hükümet barajı al başına çal!”, “İMF uşağı hükümet istifa!”, “Yılgınlık yok direniş var!” sloganlarını attılar. Ayrıca işçiler “Bakan müdahalesine son, baraja hayır!”, “Barajlar sendikaların güçlenmesi için değil, sermayenin egemenliği için vardır!” vb. dövizlerini eylem boyunca taşıdılar.

Güvenpark'a gelindiğinde bir basın açıklaması yapıldı. DİSK Ankara Temsilcisi Tayfun Görgün ve DİSK Genel Başkanı Vahdettin Karabay birer konuşma yaptılar. Her iki konuşmada ortak nokta, bu uygulamaya karşı direniş gerektiği. Karabay, DİSK Genel Kurulu'nun bu hafta sonunda toplanacağını ve etkili sonuç alıcı bir eylem planı oluşturulacağını söyledi. Yapılan konuşmaların ardından eylem bitirildi.

Güvenpark'ta DİSK'in yaptığı eylemin bitirilmesinin ardından, TÜMTİS'li işçiler, %10'luk baraja ilişkin dilekçelerini Yaşar

Okuyan'a vermek için Çalışma Bakanlığı'na doğru yürüyüşe geçtiler. İşçiler daha Güvenpark'tan çıkmadan polis barikatıyla karşılaştılar. Burada TÜMTİS'li işçiler alandaki coşkularını yitirmeden “İşçilere değil, İMF'ye barikat!”, “Direne direne kazanacağız!”, “Sendika yuvamız, yıktırmayız!”, “Barajı da yıkarız, hükümeti de!”, “TÜMTİS burada Türk-İş nerede!”, “Suskun Türk-İş istemiyoruz!” sloganlarını atarak geri dönmeyecekleri kararlılığını gösterdiler.

Burada devletin kolluk güçleriyle, sendika yöneticileri arasında yapılan konuşmalardan sonra yürüyüş güzergahının değiştirilmesi koşuluyla yürüyüşe izin verildi. Yürüyüş, Çalışma Bakanlığı'nın önüne kadar büyük bir coşkuyla sürdü.

Çalışma Bakanlığı'nın önüne gelindiğinde dilekçeleri Yaşar Okuyan'a vermek üzere 7 kişilik bir heyet içeri girdi. Dışarıda heyetin gelmesini bekleyen işçiler; “Sözleşme yoksa barış da yok!”, “Hükümet barajı al başına çal!”, “Barajı da yıkarız, hükümeti de!”, “Türk-İş işçisine sahip çık!” sloganlarını attılar. Bir süre bekleyişin ardından heyet dışarı çıktı. Sendika başkanı Sabri Topçu görüşme üzerine bir açıklama yaptı. Bu eylemin bir uyarı eylemi olduğunu söyleyen Topçu, eğer bu uygulamayı geri çekmezlerse onbinlerle alanlara çıkacaklarını, bu uygulamaya karşı mücadele edeceklerini sözlerine ekledi.

Yine aynı gün saat 16:00'da TÜMTİS'li işçiler Türk-İş'i protesto etti. Türk-İş yönetiminden Salih Kılıç salona geldiğinde bir konuşma yaptı. Salih Kılıç konuşmasında tam bir “Türk-İş'li” gibi tavır alarak uzlaşmanın teorisini yaptı. Bu sermaye sözcüsünün mücadele edilmesi gerektiği söylemleri, işçiler tarafından “Salonlarda değil, alanlarda eylem!” sloganıyla kesildi. Bunun üzerine işçilerle, sermaye yardakçılığı yapan Kılıç arasında tartışma çıktı. Bir işçinin öfkesini haykırarak “Satılmış yönetim istemiyoruz” cılgınlığı sendika içine çöreklenmiş reformistler tarafından susturuldu, böylece ortam yumuşatıldı.

Ortamın “yumuşatılmasının” ardından toplantı bitirildi.

Kızıl Bayrak/Ankara

İşçilerin baraj saldırısına karşı tepki ve görüşleri:

-Sermaye 10 sendikayı, işkolu barajının altına düşürerek toplu sözleşme yetkisini elinden aldı. Bu saldırı aynı zamanda işçi sınıfını örgütsüzleştirmeyi de hedefliyor. Siz yapılan saldırıyı nasıl değerlendiriyorsunuz?

İsmail KARA (Beyoğlu Belediyesi işyeri tems.): Bu 12 Eylül'ün ürünüdür. Türkiye'de zaten sermaye İMF'nin son politikası ile çalışanlara saldırıyor. Hükümet İMF'ye bağlıdır. Onun talimatlarını yerine getiriyor. Bu, işçi sınıfına genel bir saldırıdır. Biz Belediye-İş olarak henüz bu konuda bir değerlendirme yapmadık. Ama temsilci toplantılarında bunu dile getireceğiz. Bence işçi sınıfı sendika gözetmeden buna tepki göstermek zorundadır. Bugün 10 sendika, yarın başka sendikalar dahil olabilir. Amaç sendikasız bir toplum yaratmaktır. Bence bu saldırı olduğunda sokağa dökülünmeliydi. Ama bu yapılmadı, sendikaların çizgileri biliniyor. Ama biz bu konuyu temsilciler toplantısında gündeme getirerek neler yapılması gerektiği konusunda tartışacağız.

-Yapılan saydırıya karşı şimdiye kadar ortaya konulan tepkiler yeterli mi?

Ali (ambar işçisi): Bana sorarsanız çok yeterli değil ama bir başlangıçtır. Bir adımdır. Atılan sloganlardan da belliydi. İşte ‘hükümeti yıkacağız, barajı yıkacağız.’ Öyle de olacak, ambar işçisi direnişçi bir işçidir. Genel anlamda işçi sınıfı gücünü birleştirirse çok güzel şeyler olacak. Ama bana sorarsanız genel bir eylem gerekli.

Ahmet (Sümerbank işyeri temsilcisi): Ben de arkadaşın dediğine katılıyorum. Ben 1 sene evvel bana sendikalarla ilgili sorduğum soruya verdiğim yanıtta da aynı şeyi söylemiştim. Sendikalar eriyor. Neden? Birincisi sendikaların kendi aralarında çıkar rekabeti var. Kimse işçilerin çıkarlarını savunmuyor. Bugün DİSK ismini tamamen yitirmiştir. Ben başından beri de Türk-İş'in izlediği politikaya karşıyım bunu her yerde söylüyorum. Teksif'in başkanlar kurulunda alınan kararlardan biri de işten atılan, direnişte olan işçilere destek olmalıydı. Biz Sümerbank işçileri olarak şimdiye kadar her türlü işçi eylemine dayanışmada bulunduk. Yarın bizim sözleşmelerimiz de başlayacak, biz de aynı durumda olacağız. Ama bugün bu saldırı ile örgütsüz bırakılan işçiler ilk kıvılcımı çakmalı ki biz işçiler onlara gereken destek neyse onu vermek için ne gerekiyorsa yapalım.

ÇEMAS' ta direniş ve grev

Metal iş kolunda çalışan ve özelleştirilmesi yakın bir zamanda yapılan ÇEMAS, daha önceki yıllarda da eylem ve direnişler yaşamış, bunlardan da “işten çıkarma” saldırısıyla susturulmuştu. Kısa bir süre önce Türk Metal Sendikası'ndan Birleşik Metal Sendikası'na geçiş aşamasında, işyeri temsilcisi işten çıkarılmıştı. Son dönemde ÇEMAS işçisi de ülke genelindeki sendikasızlaştırma, taşeronlaştırma saldırılarından nasibini aldı.

Daha önce bir KİT kuruluşu olan ÇEMAS, 5-10 yıl öncesine kadar Türkiye'nin tek çelik bilye ve döküm fabrikasıydı ve ülke ihtiyacının büyük bir kısmını karşılamaktaydı. Işıklar Holding'e %51 hissesinin satıldığı fabrikada iki tane de taşeron şirket çalışmaktaydı. Taşeronlardan biri yemekhanede, diğeri ise üç vardiya halinde çapak kırma vb. işleri yapan Karçelik firması. İşsizliğin yoğun olarak yaşandığı ülkemizde, taşeron firmaların kapıları hergün aşındırılıyor. Bu duruma paralel olarak Kırşehir'de de 86 milyon liraya çalışmak için fabrikaya gelenlerin sayısı çok fazla. Ancak işin ağırlığı, çalışma yerinin ve çalışma koşullarının düzensiz ve sağlıksız olması, en önemlisi de, tüm bu güçlüklerin karşılığı olan ücretin çok az olması, işe girip-çıkma

beraberinde getiriyor. Bu ise işveren ve taşeron firmaların işine geliyor.

ÇEMAS bünyesinde kadrolu ve sendikalı işçi sayısı 400 iken, bu sayı 180'e kadar düşürüldü. Kadrolu işçilere ek olarak taşeron firmaların çalıştırdığı işçilerle birlikte, işyerinde 400'ün üzerinde işçi bulunmaktadır.

9 aydır ücretini alamayan işçiler yanında 2-3 aylık sürelerle ücretlerini alamayan işçiler çoğunlukta. İşçiler, sendikaları aracılığıyla ücretlerinin verilmesi konusunda işveren ile görüşmüş, işverenden 17 Temmuz Pazartesi günü ücretlerin verileceği sözünü almışlardı. 17 Temmuz günü geldiğinde işverenin paraları ödememesi üzerine işçiler, ücretlerin ödenmemesini protesto etmek için mutemedin önünde belli bir süre beklemeye başladılar.

Mutemedin önünde bekleme eyleminden sonra, işveren, fabrika önünde greve başlayan işçilerden ilk önce 235 işçiyi (daha önce hazırladığı liste doğrultusunda) işten çıkardı. Fabrikanın önünü terk etmeyen ÇEMAS işçileri, taşeronu, kadrolu-sendikalı işçileriyle birlikte direnişe geçtiler. Fabrikada sendikalı ve kadrolu 180 işçinin yanısıra, 55 kadar taşeron firma bünyesinde çalışan işçilerle birlikte toplam

235 işçinin işine son verilmişti.

Kendiliğinden bir gelişme olarak ortaya çıkan ve fiili greve kadar evrilen süreçte, ÇEMAS patronu Işıklar Holding, eylemin ikinci günü, işçi temsilcilerini jandarma vasıtasıyla gözaltına alırdı, fabrika önündeki bekleyen işçileri dağıttı. Daha sonra temsilciler serbest bırakıldı. Ertesi gün tekrar fabrika önünde bekleyen işçileri toplu bir gözaltı bekliyordu. 19 Temmuz Çarşamba günü fabrika önündeki işçiler Kırşehir İl Jandarma Komutanlığı'na bağlı jandarmalar tarafından gözaltına alındı. Tekrar fabrikalarına dönen işçilerin işverenle görüşmeleri sonucunda, sadece 6 işçinin işine son verilmesi, diğerlerinin ise tekrar işbaşı yapması ile anlaşma sağlandı.

İşçilerin kendiliğinden gelişen bu eylemlerinin karşılığında işveren geri adım atarak, attığı işçilerin çoğunu işten çıkarmaktan vazgeçerek, 6 işçiyi işten attı. Böylece ikiyüzlülüğünün ilkini gösterdi. Daha sonra ise 50 işçiyi daha işten çıkararak ilk başta tümünden yapmak istediğini kısmen de olsa yapmayı başardı.

**Güç örgütlülüktedir!
İşçilerin birliği sermayeyi yenecek!**

Kızıl Bayrak/Kırşehir

Metal sektöründe TİS süreci ve görevlerimiz

Metal sektöründe 100 bine yakın metal işçisini kapsayan ve MESS (Maden Eşya Sanayicileri Sendikası) ile yapılacak olan grup TİS'leri yaklaşmaktadır. Önümüzdeki TİS sürecinin en ayırıcı özelliği, işçi sınıfının tarihinin en kapsamlı saldırılarıyla yüz yüze kaldığı, bu saldırıların diğer emekçi kesimleri de daha açık bir biçimde sarmaladığı ve bunların yanısıra, sermaye cephesinin güçlü bir ortak iradeye sahip olduğu bir döneme denk düşmesidir.

Sermayenin gücünün, yalnızca kendi örgütlülüğü ve İMF güdümlü üçlü koalisyon hükümetinden geldiği düşünülmemelidir. Sermayenin en önemli dayanağı, her dönem olduğu gibi, bu dönem de sınıf içinde edindiği işbirlikçileridir. Bu işbirlikçilik bugün, Emek Platformu, Sivil İnisiyatif ve Ekonomik Sosyal Konsey olarak kurumsallaşmış bulunmaktadır. Sermaye cephesinin yönelttiği tüm saldırıların hayat bulmasında esas pay, bu sendikal ihanet şebekesine aittir.

İşçilerin sendikal örgütlenmesinin önüne geçilmesi, sendikaların taşeronlaştırma, tensikatlar vb. yoluyla cılızlaştırılması, edindikleri işbirlikçiler eliyle sendikaların ehlileştirilmesi vb., burjuvazinin, sınıf hareketini parçalayıp zayıflatmasının en temel araçları olmaktadır. Son günlerde, Çalışma Bakanlığı'nca, %10 barajının altına düşürülerek 10 sendikaların toplu sözleşme yetkisi elinden alınmış ve bu saldırılara bir yenisi daha eklenmiştir. Toplu sözleşme yetkisi düşürülen bu 10 sendika, barajın kaldırılmasına dönük bir çalışma başlatırken, daha önce %10 barajını sendikal örgütlenme önünde engel olarak gören Türk-İş bürokratları, bugün "baraj kalsın" diyerek bu saldırıya ortak olmuşlar ve bir kez daha gerçek yüzlerini göstererek kendi rollerini oynamışlardır.

Önümüzdeki günlerde görüşmeleri başlayacak olan metal TİS'leri, sınıf hareketine itilim kazandırabilecek ve önümüzdeki yıl gerçekleşecek diğer toplu sözleşmelerin kaderini belirleyebilecek nesnel dinamiklere sahiptir. Ne var ki, daha görüşmeler başlamadan, işkolunda örgütlü sendikaların (öncelikle Türk Metal'in) MESS ile "sıcak diyaloglar" geliştirmeleri ve kendi aralarında

dalaşmalara yönelmeleri, mücadele dinamiklerinin bir kez daha istismar edilerek köreltileceğinin ve yeni bir satış sözleşmesine imza atılacağına ipuçlarını vermektedir.

Türk Metal patronu Mustafa Özbek'in, Temmuz 2000 tarihli MESS İşveren Gazetesi'nde yayınlanan bir yazısında "sendikaların amacı işçilerin hakları için mücadele etmek değil, işçiler ile patronlar arasında uyum sağlamaktır" biçimindeki sözleri, ilerici basın ve bazı sendikalar tarafından tepkiyle karşılanmıştı. Bu tepkiye karşılık Özbek, Türk Metal Genişletilmiş Temsilciler Kurul toplantısında saldırıya geçmiş, ilerici ve devrimci basını, mücadeleciler işçileri ve Birleşik Metal-İş'i provokatörlükle suçlamıştı.

Özbek aynı toplantıda yaptığı açıklamasında, "bu dönem onları da göreceğiz. Biz geriden geleceğiz, sırayı onlara veriyoruz. Buyrun siz imzalayın diyoruz. Sizin imzaladığınız sözleşmelere imza atmayacağız. O sözleşmeleri katlayıp deleceğiz. Bakalım el mi yaman bey mi yaman. 21 yıldır koltuğumuzun altında besliyoruz. Ama nankörler, arpalarını keseceğiz onların, arpalarını..." biçiminde konuşmuş ve bu saldırgan tutum Öz Çelik-İş ve Birleşik Metal-İş tarafından tepkiyle karşılanmıştı. Özbek hangi amaçla böyle konuşursa konuşsun, bu sözler aslında bir gerçeği ifade etmektedir. Özçelik-İş ve Birleşik Metal'in kızgınlığının arkasında da bu gerçek yatmaktadır. Birleşik Metal yöneticilerinin bugün de, "Türk Metal imza atarsa biz de atmak zorunda kalırız. Bunu görmek lazım." biçiminde sözler sarfetmesi, bu gerçeğin aynı yöneticilerce kabullenmesi anlamına gelmektedir. Onların kızgınlığı, altına sığınacakları gölgeyi kaybetme telaşından ileri gelmektedir. Özbek bu sözleriyle, Birleşik Metal'in "ortak katılma" çağrısına da net bir yanıt vermiş oldu.

Türk Metal yöneticileri sık sık MESS ile toplantılar yapmakta, MESS ile birlikte işçileri ve işyeri temsilcilerini Esnek Çalışma konusunda "eğitmekte"dirler. İşveren Gazetesi'nde hükümetin "enflasyonla mücadele programı"ni desteklediğini yazan Özbek, sermayenin düşük ücret dayatmasını kabul edeceğinin de ipuçlarını vermektedir. Tüm bunlar Türk Metal'in önümüzdeki TİS sürecinde oynayacağı rolü ve toplantıda yaptığı "onların sözleşmelerini katlayıp deleceğiz" yönlü açıklamalarının "boş sözler" olduğunu sergilemek açısından yeterlidir.

Diğer yandan esnek çalışma ve taşeronlaştırmanın Birleşik Metal'in örgütlü olduğu işyerlerini sarmalaması, Birleşik Metal yöneticilerinin her fırsatta "Türk Metal imza atarsa biz de atarız" sözleri, tüm söylenenleri havada bırakmaktadır.

En acil taleplerimiz

* En düşük ücretler asgari geçim standartlarına çıkarılmalıdır!

Ücret sorunu, önümüzdeki TİS sürecinin en temel sorunlarından birini oluşturmaktadır. Sendika ağaları bu sorunu, %25 dayatmasını aşımama sorununa indirgemekte, işçilerin yönünü de %25 sınırına çevirmektedirler. Böylece %25 sınırını 3-5 puan aşmalarını büyük bir kazanım olarak yutturmaya çalışacakları bugünden bellidir. Ücret sorunu yüzdelik artış sorununa indirgenemez. Çünkü işçiler yüzdelerle değil, miktarlarla yaşamaktadırlar. Ücretlerin belirlenmesinde asgari yaşam standartları temel ölçüt olarak alınmalıdır. 4 kişilik bir ailenin asgari geçim standardı 480 milyonu aşmaktadır. En düşük ücretler bu asgari geçim standartına yükseltilmelidir.

* Taşeronlaştırma, sözleşmeli işçi vb. uygulamalara son verilmelidir!

Taşeronlaştırma, işçi sınıfını örgütsüzleştirmenin, güçlerini

"Genel Temsilciler Kurulu somut kararlar almadı"

10 Temmuz'da Birleşik Metal-İş Genel Temsilciler Kurulu toplantısı yapıldı. Yeni dönem TİS'lerinin, esnek çalışma dayatmasının, hükümet politikalarının vb. tartışıldığı toplantı bir bildiğe yayınlanarak sona erdi. Genel Temsilciler Kurulu toplantısına katılan bir işyeri temsilcisinin konu ile ilgili görüşlerini aldık.

- Genel Temsilciler Kurulu toplantınız yapıldı. Toplantı ile ilgili görüşlerinizi alabilir miyiz?

Bu toplantıda önümüzdeki TİS süreci, esnek çalışma dayatmaları, hükümet politikaları tartışıldı. Birleşik Metal olarak diğer sendikalara, MESS ile yapılacak sözleşmelere ortak katılma çağrısı yaptık. Fakat Türk Metal bu çağrımıza "gelin bize tabi olun" diye yanıt veriyor.

- Bu toplantıda somut kararlar alındığını düşünüyor musunuz?

Hayır somut kararların çıktığını düşünmüyorum. İşyeri temsilcilerinin de taleplerini tam olarak ifade edemediklerini düşünüyorum. Bir sonuç bildirgesi yayınlandı. Fakat bu bildiğe eleştirilerin ve temennilerin dile getirildiği bir metin.

- Taşeronlaştırma uygulamalarına bakıldığında metal sektöründe Birleşik Metal'in örgütlü olduğu işyerlerinde yoğunluk kazandığı görülüyor. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Evet bu böyle. Bu durum biraz da işçilerin ve özellikle de işyeri temsilcilerinin tutumlarıyla ilgili. Bir de işverenler örneğin Türk Metal'de taşeronlaştırmaya gerek görmüyorlar. Bizim işyerimizde bu uygulama yok.

- TİS'lere siz nasıl hazırlanıyorsunuz?

Bizim TİS komitemiz hazır. Sendikamız tüm işyerlerinden beklentilerine ilişkin görüşlerini aldı. Sonuçta %50 bir ücret artışı isteneceği yolunda, tam olarak bilgisine sahip olmadığım bir duyum aldım. Bu artış çok düşük. Ücretler belirli bir düzeye çekildikten sonra, %50 bir artış biçiminde de olabilir.

Kızıl Bayrak/Kartal

bölmenin ve ücretleri aşağı doğru baskı altına almanın en temel araçlarından biridir. Sendika ağaları, sorunu, MESS'in taşeronlaştırma dayatmasının, TİS maddesi olarak geçip-geçmemesi olarak görmektedirler. Taşeronlaştırma TİS maddesi olarak geçmemesine rağmen bugün, yaygın bir uygulama haline gelmiştir. Taşeronlaştırma uygulamaları kaldırılmalı, bugün taşeron emrinde çalışan tüm işçiler TİS kapsamına alınmalı, sözleşmeli, mevsimlik vb. adlar altında çalışmaya son verilmeli ve tüm kazanımlar TİS'lerde güvence altına alınmalıdır.

* Esnek çalışma yasaklanmalı ve uygulamalara son verilmelidir!

Üretim sürecinin sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda planlanmasının aracı olan esnek çalışma, bugün büyük ölçekli işletmelerde yaygın olarak uygulanmaktadır. Özellikle son yıllarda MESS, esnek çalışmayı dayatmaktadır. Türk Metal'in bu konudaki tutumu, esnek çalışmanın önümüzdeki dönemde daha da yaygınlaşacağını kanıtı olmaktadır. Esnek çalışma uygulamalarına son verilmesi ve yasaklanması, en önemli TİS taleplerinden birini oluşturmaktadır.

* İşgüvencesi sağlanmalıdır!

İşverenler sık sık keyfi işten atmalara yönelmektedir. İşgüvencelerinin TİS maddesi olarak konması ve güvence altına alınması, işten atmaların önüne geçmenin temel bir aracı olacağı gibi, bu talebin sınıf içinde yaygınlaşmasına da vesile olacaktır.

Elbette bu talepler daha da genişletilebilir ve günlük çalışma içerisinde genişletilmelidir de. Burada sıraladığımız bu dört talebin, metal sektöründe olduğu kadar, işçi sınıfının bütünü açısından da taşıdığı önem ortadadır. Sendikal ihanet cephesinin bu talepleri görmezden geleceği, dikkatleri %25 sınırının aşılmasına indirgedikleri ücret sorununa yöneltecekleri açıktır. Bugünden yeni bir satış sözleşmesinin hazırlığını başlatmaktadırlar. Bu satışın önüne ancak işçilerin sürece etkin katılımı, kaderlerini kendi ellerine almaları ve sendika bürokratlarına taban baskısının büyütülmesi ile geçilebilir.

Sınıf devrimcilerinin ve öncü işçilerin görevi, sendikal ihanet şebekesinin gerçek yüzünün açığa çıkarılması, TİS komitelerinin örgütlenerek işçilerin sürece aktif katılımının sağlanması ve tüm işçilerin "Ortak komite, ortak direniş!" şiarının yaygınlık kazanmasına maddi bir zemin de hazırlamaktır. Sürece müdahalesiz kalınmamalı, bildiri, broşür, bülten gibi sınıf çalışmasını besleyen araçlar devreye sokulmalıdır.

**TİS'lerde ihanete geçit vermeyelim!
TİS komiteleri silahını kuşanalım!**

Birleşik Metal-İş Genel Temsilciler Kurulu 10 Temmuz'da toplandı

Sivri sözler var, somut adımlar yok!

A. Taylan

Birleşik Metal-İş Genel Temsilciler Kurulu toplantısı 10 Temmuz'da yapıldı. Toplantı boyunca, sendika yöneticilerinin ve işyeri temsilcilerinin yaptıkları konuşmaların ana eksenini, hükümet politikalarının teşhiri, zorunlu tasarruflar, TİS süreci, Emek Platformu vb. oluşturuyordu. Toplantı boyunca sorunların şu veya bu biçimde dile getirilmesi-tartışılması, buna karşın somut tek bir kararın bile alınamamış olması, yaşanan tikanıklığa ve perspektifsizliğe kanıt sayılmalıdır.

Kuşkusuz birçok temsilci somut politikaların üretilmesinin gerekliliğine vurgu yapmıştır. Ne var ki, somut öneriler bile yeterli bilinç açıklığına sahip olmadıklarını göstermektedir. Elbette ki sorun kendi başına somut önerilerin ortaya atılıp atılmaması sorunu değildir. Önerilerin ileri sürülmesi ile bu önerilerin fiiliyatta hayat bulması, birbirinden tümüyle iki ayrı şeydir. Denebilir ki toplantı boyunca ortaya konan en somut ifade, diğer sendikalara TİS'lere ortak katılma çağrısının yapılmış olmasıdır. Ne var ki bu çağrı, sonuç bildirgesinde yer almamaktadır. Böylece temenniler-eleştiriler metni, bir ajitasyon bildirisi olmaktan öteye geçmeyen bir bildirge olarak çıkıyor ortaya.

Aynı toplantıda Emek Platformu hakkında ortaya çıkan yanlışların, sınıf hareketinin gerileyip zayıflamasına zemin oluşturduğu da bir başka gerçektir. Emek Platformu, sınıfa dönük saldırıların ve hükümet politikalarının uygulayıcısı durumundaki ESK'ya karşı bir tutumu yoktur. Emek Platformu'nu oluşturan sendikalardan bazılarının ESK'da yer alıyor olması da işin cabası. Bunlar Emek Platformu hakkında taşınan iyimser düşüncelerin dayanaksızlığını ortaya koymak için yeterli örneklerdir.

Genel Temsilciler Kurulu toplantısında ortaya çıkan yanlışlar ve perspektifsizlik, sınıf bilinçli işçilerin ve işyeri temsilcilerinin çabaları ile aşılabilecektir. Bu durum sınıf devrimcilerinin görevlerine de işaret etmektedir.

TİS'lerde vazgeçilmez taleplerimiz ve görevlerimiz

Metal sektöründe TİS sürecine giriliyor. 100 bine yakın metal işçisini kapsayan yeni dönem TİS'leri, işçi sınıfına dönük son yılların en kapsamlı saldırılarının yaşandığı bir döneme denk düşüyor. Bu durum metal işkolunda yapılacak TİS'lerin işçi sınıfı açısından taşıdığı önemi daha da artırıyor.

İşsizlik sigortası adı altında işten atmaların meşrulaştırılması ve kıdem tazminatlarına göz dikilmiş olması, "Tüm çalışanlara işgüvencesi!" ve "Herkes genel

sigorta!" istemlerine yaygınlık kazandırılmasını daha büyük bir zorunluluk haline getirmektedir. İşgüvencesi talebinin TİS'lerde sözleşme maddesi olarak konması için yapılacak mücadele, bu talebin sınıf içinde yaygınlaştırılmasının en temel araçlarından biri olarak düşünülmelidir.

Sendikasızlaştırma ve örgütsüzleştirilmenin, yanısıra üretim sürecinin sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenerek emeğin sermayeye bağımlılığını artırmanın araçları olan esnek çalışma ve taşeronlaştırma saldırısının püskürtülmesi, bu kazanımların TİS'lerde güvence altına alınması, işçi sınıfının vazgeçilmez ihtiyacı olarak karşımıza çıkmaktadır. Türk Metal-İş ve Öz Çelik-İş'in gerici konumu ve Birleşik Metal-İş'in oyalayıcı tutumu dikkate alındığında, bu talepleri yükseltme, sınıf içinde yaygınlaştırma ve TİS'lerde güvence altına alma görev ve sorumluluğu sınıf bilinçli işçilere düşmektedir.

Diğer yandan, hükümetin ücret artışlarını %25'le sınırlama çabası, yine ancak öncü işçilerin göstereceği mücadeleci tutum ile aşılabilecektir. Sözleşmelerin %30-35 ile bağlanması, bu sınırın aşıldığı anlamına gelmeyecektir. %25 sınırı veri olarak alınmamalıdır. Sorun, geçmiş ücret kayıplarının telafi edilmesi ve en düşük ücretlerin dört kişilik bir ailenin asgari geçim standartlarına yükseltilmesidir. Temel alınması gereken sınır budur.

İşyerlerinde, seçimlerle oluşacak TİS komitelerinin örgütlenmesi, hangi sendikada örgütlü olursa olsun, bu komitelerin tek bir "ortak TİS komitesi" olarak biraraya getirilmesi, TİS sürecini kazanmanın, yukarıda sıraladığımız talepleri dile getirme ve sınıf içinde yaygınlaştırmanın en önemli ilk adımı olacaktır. Sermayenin saldırılarını püskürtebilmenin ve TİS'lerde satışların önüne geçebilmenin olmazsa olmaz koşulu budur.

Reyhanlı Belediyesi işçilerine destek ziyareti

Reyhanlı Belediyesi'nde işine son verilen 3 kişi ile zorunlu ücretsiz izne ayrılan 10 işçinin başlatmış olduğu açlık grevinin 3. gününde destek amacıyla Kızıl Bayrak Gazetesi olarak bir bildiri çalışması yaptık.

Bildiriye işçilere, onların ailelerine ve destek için gelen ziyaretçilere dağıttık. İşçilerin olumlu tepkileriyle karşılaştık. Kuşkusuz bildiri dağıtmamız, sorunlarına sahip çıkmamız onlar için anlamlıydı. Desteğimizden dolayı teşekkür ettiler. İşçiler, onları ziyarete gelen sınıf kardeşlerine bildirimizi dağıttılar. İşçilerin aileleriyle sohbetimizde işçilerin yanında olduğumuzu ve sonuna kadar destek vereceğimizi belirttik. Onlar da "sizlerin ve diğer destekçilerin sayesinde zafer kazanacağız" dediler.

İşçilerden biri bildiri metninin içeriği konusunda bizi eleştirdi. Bildiride eksik kalan noktaların olduğunu, örneğin işverenin baskılarını, işçilerin korku ve kaygılarını ifade etmemiz gerektiğini söyledi. Bildiri dağıtımdan sonra gazetemizi işçilere dağıttık. Ardından oturup işçilerle sohbetimize devam ettik.

Kızıl Bayrak/Antakya

Ceyhan Cezaevi'nden EXSA işçileriyle dayanışma

Ceyhan Cezaevi'ndeki komünist tutsakların grevdeki EXSA işçileriyle dayanışmak amacıyla gönderdikleri 20 milyon lira parayı verdiğimizde, sendika sekreteri Hüseyin Bey ve işçi arkadaşlar bizi çok duygulandırdılar. "Bizlerin onlara destek sunmaları gerekirken, onların bu anlamlı desteği, zor koşullarda para göndermeleri, kabul edilebilir değil. Bu, bizi çok duygulandırdı, karşılığını nasıl veririz?" sözlerine karşılık olarak, "Onların da isteği grevin kazanılması" denilmesi üzerine, işçiler, "onlara zafer müjdesini vereceğiz, kazanmak zorundayız ve kazanacağız" dediler. Bazı işçi arkadaşlar kendilerini ziyaret edeceklerini söylediler. Bazı arkadaşlar da teşekkür ve selamlarını gönderdiler.

Direne direne kazanacağız!

Kızıl Bayrak/Adana

DİSK Genel Kurulu ve sınıf bilinçli işçilerin görevleri

DİSK'in Genel Kurulu sermayenin saldırılarının yoğunlaştığı ve bazı işkollarında toplu sözleşme yetkisini kaybettiği koşullarda toplanıyor. Bugün DİSK'e üye sendika sayısı 23. Bunlardan sadece 6 tanesi %10'luk işkolu barajını aşmış ve toplu sözleşme yetkisine sahip durumda. Sadece bu bile '80 öncesinin DİSK'inin bugün düşürüldüğü durumu gözler önüne sermeye yetiyor.

Toplanacak olan Genel Kurul, DİSK'i tükenişe getiren bu olumsuz sürecin muhasebesini yapmak zorundadır. Aksi halde mevcut durum her geçen gün daha da kötüye gidecektir. Sınıf bilinçli öncü işçiler ve devrimci işçiler genel kurul platformunu bu perspektif ile değerlendirmeli ve DİSK'in gerçek bir devrimci sınıf sendikası haline gelmesi için üzerlerine düşen görevleri yerine getirmelidir. Sendikaların ve sendikacılığın kaderi, bürokratların ve bürokrataşma eğilimini besleyen mevcut yapının ellerine teslim edilemez. Bu işçi sınıfı için yaşamsal bir meseledir. Sermayenin azgın saldırılarına karşı ayakta kalma, direnme ve saldırıları geri püskürtmek yeni haklar kazanma meselesidir. Bürokratların ayak oyunlarına karşı uyanık olmak her sendikalı işçinin görevidir. Fakat öncelikle, Genel Kurul delegelerinin, öncü işçilerin görevidir.

Yapılacak olan Genel Kurul'da, yönetici maaşlarının, en yüksek ücret alan sendika üyesi bir işçinin ücretinden yüksek olmaması, sendika kasalarının ve mal varlıklarının defterlerinin üyelere açılması, sınıf dayanışmasını ve mücadelesini önplanda tutan devrimci sendikacıların yönetime seçilmesi vb. için çalışılmalıdır. Bu temel üzerinde devrimci sınıf sendikasının inşa edilmesi için, tabandan, fabrikalardan yükselen mücadele dinamiklerinin hızla örgütlenmesi gerekmektedir. Yaklaşan metal sözleşmeleri bunun için önemli bir fırsattır. Faşist Türk Metal şimdiden sermaye ile anlaşmıştır. Bu ihanetin resmileşmesi ile ortaya çıkabilecek tepkilerin bir kez daha heba edilmemesi için, şimdiden kapsamlı bir çalışma yürütülmelidir.

Sermaye sınıfı ve hükümetinin tehdit ve şantajlarına karşı sendikal mevzilerin korunması ve geliştirilmesi, hem üye sayısı olarak güçlenme, hem de işçi sınıfının çıkarlarının ve haklarının militan bir savunusu ile mümkün olabilir. Artık sıradan işçilerin bile yeniden, "artık bizim haklarımızı savunacak, mücadelemize yol gösterecek bir sendika var" demesini sağlamak için görev başına!

Kongreye doğru DİSK...

DİSK'in 11. Olağan Kongresi 28 Temmuz'da toplanacak. 3 gün sürecek kongrede 398 delege DİSK'in yeni başkanı ve yönetimi için oy kullanacak.

Şimdiye kadar, DİSK Genel Başkanı Vahdettin Karabay, Genel Sekreter Murat Tokmak, Tekstil Sendikası Genel Başkanı Süleyman Çelebi, Sosyal-İş Sendikası Genel Başkanı Özcan Keskeç ve Nakliyat-İş Sendikası Genel Başkanı A.Rıza Küçükosmanoğlu genel başkanlık için adaylıklarını açıkladılar. Adaylığını açıklayacaklar arasında Birleşik Metal-İş Sendikası Genel Başkanı Kamil Kırık'ın da adı geçiyor.

DİSK Kongresi, sermayenin çalışan yığınlarına dönük saldırılarının yoğunlaştığı bir dönemde toplanıyor. DİSK bürokratları kongreyi işçi sınıfının sorunlarının çözüm platformu olarak sunmaya çalışıyorlar. Yıllardır sermayeyle kolkola girerek sınıfa saldırının bir parçası olan bürokratların söylemleri aldatıcı olduğu gibi, sendikacıların da aday olma gerekçeleri sahtedir. Adayların çokluğu, işçi sınıfının çıkarlarının savunulması değil, tümüyle koltuk kapma isteğinden kaynaklanıyor. Dolayısıyla kongre bir çözüm platformu değil, kirli yöntemlerle delege pazarlanmasının yaşanacağı bir alan olacaktır.

DİSK kongre hazırlıklarını sürdürürken, burjuvazinin süpriz olmayan yeni bir saldırısıyla karşılaştı. DİSK'e bağlı 6 sendika işkolu barajının altına düşürülerek toplu sözleşme yetkileri ellerinden alındı. Özünde işçi sınıfına olan bu saldırı bugüne kadarki kapsamlı saldırıların bir parçası ve devamı durumundadır. Yapılmak istenen, işçileri örgütsüz bırakmak, toplu sözleşme hakkını ortadan kaldırmak, yeni saldırıları daha rahat hayata geçirmektir.

Kongre öncesi gerçekleşen bu saldırı karşısında DİSK Başkanlar Kurulunun tutumu dikkate değerdir. DİSK'in, kendisine ve işçi sınıfına yapılan bu saldırıyı püskürtmek için tercih ettiği yol, işçileri mücadeleye çağırarak değil, hükümetle ve hain sendikacılarla görüşmeler yapmak olmuştur. Bu durum yapılacak kongreyi de etkileyecektir. Birincisi, dürüst delegeler DİSK yönetiminin bu tavrını sınıf işbirlikçisi politikası üzerinden mahkum ederek bütün adaylara canınız cehenneme diyebilecek; ikincisi, 3 adayın bağlı olduğu sendikaların işkolu

barajının altına düşürülmesiyle, bu adayların meşruluğu tartışma konusu yapılacaktır.

Aday olan sendikacıların hiçbiri özünde DİSK'in çizgisine karşı değildir. Tersine, o çizginin sürdürülmesinde ve savunulmasında en büyük payı olan kişilerdir. CHP tarafından gelecekteki parlamento seçimlerinde adaylığı düşünülen Tekstil Genel Başkanı Süleyman Çelebi'nin işçi sınıfı hareketine kazandırdığı hiçbir şey yoktur. Tersine bu bürokrat, onlarca saat en kötü koşullarda çalışan tekstil işçilerinin örgütlenme girişimlerini satmakla ünlenmiştir. İzlediği yol Rıdvan Budak'ın yoludur. Diğer adaylar da özünde aynı konumdadırlar. Yakın dönemde hükümet lastik işçilerinin grevini erteleme yoluna gittiğinde, DİSK başkanının buna ilişkin anlamlı bir sözü ve eylemi olmamıştır.

DİSK yönetiminin kongre öncesi delegelere dağıttığı 11. Genel Kurul Çalışma Raporu yalnızca DİSK'in izlediği teslimiyetçi çizgiyi ortaya koyuyor. Tabanın basıncı karşısında ESK ve Sivil İnisiyatif'ten çekilmek zorunda kalan DİSK, Çalışma Raporu'nda gerçekte, sermaye örgütleriyle kolkola, ESK ve diğer kurumlar aracılığıyla sınıfa yaptıkları ihanetin dökümünü yapıyor. ESK ve Sivil İnisiyatif sayesinde bu dönem sermayenin sınıfa yönelik saldırılarının en engelsiz dönemi oldu. Tepkilerin çeşitli oyalamalarla dizginlendiği, hoşnutsuzluğun doruğa çıktığı dönemde ise merkezi ve yerel mitinglerle geçirildiği bir dönemdir bu. Çalışma Raporu'nda sıralanan eylemlerle DİSK'in mücadele ettiği gösterilmek isteniyor. Oysa gerçeğin bu olmadığını sınıf bilinçli işçiler iyi biliyorlar.

Dolayısıyla 11. Olağan Kurul, işçi sınıfının sorunlarının tartışılacağı, çözüm politikalarının saptanıp hayata geçirilme kararlılığının ortaya konulacağı bir platform olmayacaktır. Her adayın DİSK'i eski mücadelecilik kimliğine yeniden ulaştırma söylemi, bu bürokratlar tarafından değil, sınıf bilinçli işçilerin tabandan örgütlenerek sermayeye karşı dışarıya bir mücadele hattını geliştirilmesiyle mümkün olacaktır. O zaman sendika ağaları da hak ettikleri dersi alacaklardır. Sınıf bilinçli işçiler kongreye bu bilinçle yaklaşmalı, taban iradesini ortaya koyacak bir yönelim içine girmelidirler.

DİSK'e bağlı sendikalara üye işçilerin kongreye ilişkin düşünceleri:

"DİSK'in eski DİSK olmasını istiyoruz"

- DİSK'in 11. Olağan Kongresi 28 Temmuz'da toplanacak. Bu kongre sınıfın sorunlarının ele alınıp tartışıldığı bir çözüm platformu olabilir mi? Sizin beklentileriniz nedir?

Celalettin Akkanat (Pancar Motor işyeri temsilcisi): Bir defa biz DİSK'i bugünkü mevcut halinden daha farklı bir noktaya getirmek istiyoruz. DİSK'in bugünkü hali arzu ettiğimiz, istediğimiz DİSK değil. Dolayısıyla 12 Eylül öncesi DİSK'i tekrar yaratmak istiyoruz. Mevcut haliyle gitmediğini herkes görüyor. DİSK işçi sınıfının dışındaki halkın da umudu olmalıdır. 12 Eylül öncesi nasılsa, gelecekte de işte böyle bir DİSK yaratmamız lazım.

- Adayların çokluğunu neye bağlıyorsunuz?

Celalettin Akkanat: Ben adayların birçoğunun arzu ettiğimiz DİSK'i yaratacağına inanmıyorum. Bunların içinde bir tanesi hariç, o da bence arzu ettiğimiz DİSK'i deneyim ve birikimleriyle eski haline getirecek olan Murat Tokmak'tır. Diğer adayların DİSK'i ileriye taşıyacağını düşünmüyorum.

Seyfi Özcan (Erka Balata işyeri temsilcisi): En azından DİSK'in Türkiye'de işçilerin önderliğini yapması gerektiğini biliyoruz. Ama kendisine seçtiği misyona, şu anki tabanda o güce erişemediğini de biliyoruz. Yani kapitalizm boş durmuyor. İşçi sınıfı karşısında güçler var. O güçlere yenilmemek için, yeni stratejiler belirleyerek ayakta durmanın yolunu araması lazım. Bu nasıl olacak dersenez; önce ayakta durması lazım, ayakta duramazsa mücadele edemez. Bizim DİSK'ten beklentimiz, işçinin tekrar önderliğini yapması, mücadeleye 12 Eylül öncesi gibi sarılması. Ama tabanın durumunu da görmemezlikten gelmemesi gerekir, diye düşünüyoruz. Bunu görmezse kendi sonunu da getirir.

Şu an adaylar hakkında konuşmak istemiyorum. Elbette ki bu mücadeleyi yapacak arkadaşlarımızdan bir tanesi seçilecek. Bence DİSK'in şu an tek adayla kongreye gitmesi gerekir. Çünkü

rekabete dayalı bir mücadelenin şu an bize yarar sağlayacağını düşünmüyorum. Demokraside çatışmanın insanları daha iyi çalışmaya yönelttiğini biliyoruz, ama bugünkü DİSK'in o konumda olduğuna inanmıyorum. Onun için de tek adayda birleşerek kongreye gitmesini temenni ediyorum.

- Kongre üzerinden işyerlerinde tartışmalar oluyor mu?

Tabanda böyle tartışmalar varsa, neler konuşuluyor?

Seyfi Özcan: DİSK'in çizgisinden çok memnun olmasak da, yapabilecekleri çok şey olmadığını da görüyoruz. Ama hayalci de değiliz, çünkü tabanımız o düzeyde değil. İşçiye sorsanız, memnun değiliz der. Ama DİSK işçileri mücadeleye çağırıldığında işçiler bu çağrıya ne kadar uyuyor, ona da bakmak lazım. Bugün işçi daha çok sağa kaymış durumda. 12 Eylül çok şeyi değiştirdi. İşçinin bakışını ve düşüncesini değiştirdi. Bu durumda bizim de görevlerimizi yaptığımız söyleyemeyiz. Kaç kişiyi eyleme çekiyoruz? Bu durumda biz kendimizi de eleştirmek zorundayız.

Hikmet Akgün (Beşiktaş Belediyesi işyeri temsilcisi): Hantal yapı bozulmadıkça DİSK'in bir çözüm platformu olması mümkün değildir. İnanan, mücadelecilik, devrimci kişilikler olmadığı sürece, o yapının gerçek anlamını bulması mümkün değildir. Şimdiye kadar biz tabana gereken mesajı veremediğimiz için, başarısız olduğumuz için, bugün onun sancısını hep birlikte çekiyoruz.

İbrahim Ergün (Beşiktaş Belediyesi işyeri temsilcisi): DİSK'i çok iyi tanımak lazım. Bugün Türkiye'deki saldırılar, işçilere olan saldırılar, emekçilere ve köylülere olan saldırılar karşısında DİSK ne yaptı? Bir şey yapamadıysa, ne diyelim. DİSK'in eski DİSK olmasını istiyoruz. İşçilerin düşünceleri çok farklı, bence DİSK'in ilerisinde düşünüşler. Türkiye'de işçi sınıfı başıboş bırakılmış. En çok da sendikalar tarafından bu yapılıyor. Görüyorsunuz, bu eylemde DİSK'ten bir görevli yok.

İstanbul Anakent Belediyesi'nde de grev kararı asıldı

"Tek yol grev!"

TİS görüşmelerinin uyuşmazlıkla sonuçlanmasının ardından, belediye işçilerinin grev kararı asma eylemleri devam ediyor. 25 Temmuz'da İstanbul Anakent Belediyesi'ndeki eylem 2500 işçinin katılımıyla gerçekleşti.

Belediye-İş pankartları altında yürüyüşle alana gelen işçilere, işten atılan İGDAŞ işçileri ve grevdeki Kimya-Teknik işçileri kitlesel katılarak, başta Genel-İş Sendikası olmak üzere diğer sendika şubeleri de yönetici düzeyinde katılarak destek verdi.

Sendika yöneticileri tarafından yapılan konuşmalar, diğer ilçe belediyelerindeki eylemlerde yapılan konuşmalarının benzeriydi. Burada da; kazanılmış haklardan taviz vermeyeceklerini, insanca yaşamak için yeterli ücret istediklerini, bunun çözülmediği durumda ise greve çıkmaktan başka çarelerinin kalmayacağını vurguladılar.

Coşkulu ve kararlı bir ortamda geçen eylem süresince işçiler, greve çıkmak konusunda kararlı olduklarını attıkları sloganlarla da ifade ettiler. 'Direne direne kazanacağız!', 'Kahrolsun IMF!' vb. sloganların yanında, sıkça atılan ve öne çıkartılan istem ve slogan 'Tek yol grev!' oldu. Halayların çekilmesi ve belediye binasına grev kararının asılmasının ardından eylem sona erdirildi.

İstanbul eyleminde belediye işçileriyle konuştuk:

"Greve hazırız!"

- Belediye işçileri greve çıkıyor. Neler söyleyeceksiniz?

1. işçi: Grev bizim hakkımız. Bir anlaşma sağlanamadı ve tek yol grev artık. Amacımız aslında greve gitmek değil, anlaşmaktan yanayız.
2. işçi: Grevden yana değiliz. Ama işveren bizi mecbur bırakıyorsa son çaremiz. Yapacak başka bir şeyimiz yok. Son silahımızı kullanacağız.
3. işçi: En önemlisi Fazilet Partili belediyeler. FP, hükümeti IMF'ye teslim olmakla suçluyor. Ama kendisinin yönetiminde olduğu belediyelerde de IMF politikalarına sadık kalıyor. Hatta IMF'nin belirlediği ücretin altında kalarak, diğer belediyelerde çalışanlardan daha çok mağdur ediliyorlar. Bu onların samimiysizliğini gösteriyor.
4. işçi: 190 milyon maaş alıyoruz. 9 Ağustos'ta müthiş bir eylem yapacağız. 16'ında grevimiz başlayacak. Biz greve hazırız.
5. işçi: İstanbul genelinde yapılacak bir grev olacak. Genel-İş olarak grev hazırlıklarımızı yapıyoruz. Bu greve gidilecek, kesinlikle dönüş yok. Belediyeler geri adım atmazsa, grevimiz kesinleşecek. Geri adım atmamız mümkün değil. Altı ay öncesinde belediye başkanları işbirliği yaptı. Biz de sendikalar olarak işbirliği yaptık ve eylem kararlarımızı sürdürüyoruz. 24 Mayıs'ta gösterdik, bundan sonra da göstereceğiz.

Tes-İş 5 No'lu şube mali sekreteri: Bu süreç içerisinde bizim de İGDAŞ'ta toplu sözleşmemiz devam ediyor. Daha önceki toplu sözleşmeyi ihlal ettiklerinden dolayı yargıya başvurduk. Bundan dolayı 15 arkadaş işinden oldu. Geride 119 arkadaş daha var, onların da mahkemeleri var, mahkemeleri geldiğinde tek tek işten atacaklar. Buradaki belediye işçilerinin grev kararı ile bizim işten atılmamız arasında hiçbir fark yok. Çünkü her ikisinde de amaç, hak arama mücadelesi içerisinde olan insanları sindirmektir.

Kemal: Hakkımızı alana kadar direneceğiz. Biz işçi olarak direnmekten yanayız, ama bizden önce sendika var. Biz gereken desteği ve gücü vereceğiz, veriyoruz da. Ötesinde sendika ile işverenin oturup anlaşmasını bekleyeceğiz, olmazsa greve çıkacağız. Demin Solmaz başkanın da dediği gibi, grevi gerektiği şekilde yapacağız. Greve çıktığımızda eskisi gibi de olmayacak. Bu kez alanlarda mücadele ederek grevi geçireceğiz. SHP döneminde greve çıktığımızda farklıydı. Şimdi ise özelleştirme çoğaldı. Çöp özelleştirildi, onun için birlikte toplanıp grev yapacağız.

Hıdır: İnsanca yaşamak istiyoruz. Eğer greve çıkmak gerekiyorsa, greve çıkmaya hazırız. Kararlıyız ve haklı mücadelemizden dolayı çok yerden de destek alıyoruz.

Metin: Maalesef 5 aydan beri anlaşma sağlanamadı. Ben 25 senelik işçiyim, elime geçen maaşla geçinemiyorum. Hakkımızı almak için gerekirse greve çıkacağız. Bize 4 kişilik ailenin geçineceği bir maaş versinler istiyoruz. Greve çıktığımızda ise grev önlüğü giyip oturmaya gideceğiz, alanlara çıkacağız.

Eğitim-Sen 4. Olağan Genel Kurulu yapıldı

İcazetçi reformistler ile teslimiyetçilerin ittifakı

Eğitim-Sen 4. Olağan Genel Kurulu 18-19-20 Temmuz tarihleri arasında Ankara'da gerçekleşti. 500'ü delege olmak üzere yaklaşık 600 kişinin katıldığı Genel Kurul'a damgasını "ittifak" oluşturan reformist anlayışların kürsü polemikleri vurdu.

Genel Kurul'a Kemal Bal'ın konuşmasıyla başlandı. Bal; eğitimin sorunlarına, Eğitim-Sen'in eğitime nasıl baktığına, faili meçhullere, ülkemizde yaşanan ekonomik, demokratik, sosyal sorunlar ve hak gasplarına, bunun için gerekli olan sınıf dayanışması ve küresel direnişe değindi.

Daha sonra Siyami Erdem ve siyasi parti sözcüleri konuşma yaptılar. Sermayenin son dönem saldırıları ve IMF politikalarına karşı yürütülecek mücadelenin emekten yana topyekûn bir mücadele olması gerektiğine, küresel direnişin önemine, anti-demokratik uygulamalara karşı demokratik hak talepli bir mücadele yürütmenin zorunluluğuna, cezaevlerine yönelik saldırı ve katliamlar ile F tipi yaşama karşı mücadelenin gerekliliğine, anti-emperyalist mücadeleyi yükselterek bağımsız, demokratik Türkiye'ye ulaşmanın yolunu açmak gerektiğine değindiler.

Daha önce tüm delegelere gönderilen 410 sayfalık 1998-2000 Çalışma Raporu'nun özeti ile Denetleme ve Disiplin Kurulu Raporu okundu. Ardından gündemin "Raporların Görüşülmesi ve Aklamaya" maddesine geçildi.

Raporlar hakkında 96 delege söz aldı. Konuşmalarda çoğunlukla, mesleki-özlük haklar, toplumsal sorunlar ile cezaevlerine yönelik uygulamalara karşı pasif tutumların terkedilerek fiili-meşru mücadele hattının hayata geçirilmesi; protestocu tarzdan hak alıcı tarza geçilmesi; sahte sendika yasasına karşı net ve direngen bir duruşun sergilenmesi gerekliliğine değinildi ve seçim sisteminin devrimci emekçileri dışlayan bir sistem olduğu eleştirisi getirildi. Raporun büyük çoğunluğunun basın açıklaması metinlerinden, bakanlarla yapılan görüşmelerden, öneri ve hayata geçirilemeyen eylemlerden oluşması da eleştirildi.

Çalışma Raporu'na en büyük tepki ise, raporun 52. ve 57. sayfalarında "Eğitim-Sen nasıl bir eğitim istiyor?" başlığı altında yer alan bölümde, özelleştirmeyi destekleyen ve onaylayan ifadelerin kullanılması, Türk Silahlı Kuvvetleri'ni öven ve MEB-TSK arasında protokol öngören maddelere yönelik oldu. Delegeler, Çalışma Raporu'nun bu şekliyle aklanmasının özelleştirmeyi onaylamak anlamına geleceğini, Eğitim-Sen'in anlayış ve ilkelerine ters düşen bu maddelerin aklamaya geçilmeden önce rapordan

çıkarılması gerektiğini vurgulayarak, raporun gönderildiği tüm kurum ve kuruluşlara düzeltilmiş şekliyle yeniden gönderilmesini talep ettiler. Bu tepki ve eleştiriler üzerine sözalın Eğitim Sekreteri Cemal Ünlü, bu maddelerin Eğitim-Sen'in görüşü olmadığını, teknik bir hata sonucu raporda yer aldığını, "Eğitim-Sen nasıl bir eğitim istiyor?" başlıklı bölümün Kemal Bal'ın açılış konuşmasında yer alan şekliyle dikkate alınması gerektiğini söyledi, yönetimi yıpratmak için gereksiz "polemik" yürütüldüğünü belirtti.

Kurul'un ikinci günü "Raporların Görüşülmesi ve Aklamaya" maddesinin "aklama" kısmına geçilmeden önce, oybirliğiyle verilen önerge sonucu raporun 52. ve 57. sayfaları çıkarıldı.

Delegelerin rapora gösterdiği tepki ve yönelttiği eleştirilere Yönetim Kurulu adına yanıt veren Kemal Bal; "Bu işkolunda bizim dışımızda daha binlerce eğitim emekçisi var. Biz onların da haklarını savunmalıyız, onları da temsil etmeliyiz. Niteliğimiz önemli ama çoğunluk sendikası değilseniz devletin muhatabı olamazsınız" şeklinde, aslında hiçbir şey söylemeyerek yanıt verdi. İlginç olan ise, yönetimi ve yönetimin anlayışını eleştiren her grubun delegesinin konuşmadan sonra Bal'ı ayakta alkışlamasıydı.

3. gün ise önergeler divana sunuldu ve oylandı.

Oylanarak kabul edilen önergeler: Ayrımsız-koşulsuz genel af çıkarılması; Türk Kamu-Sen ile örgütlenme ve eylem biçimiyle ayrılmalı, hiçbir platformda yer alınmamalı; KESK örgütünün sendikaların eylemlerine sahip çıkması, kitlesel destek sağlaması; zorunlu tasarrufların faiziyle birlikte ödenmesi için mücadele edilmesi; işçi sınıfıyla dayanışılması; toplu sözleşmeli-grevli sendika hakkı için fiili-meşru mücadele edilmesi; anti-faşist mücadelede birlik ve karşı propaganda ile DKÖ'lerle dayanışma gösterilmesi; Kürt sorununun siyasi çözümü ve anadilde eğitim için mücadele edilmesi; küresel saldırılara ve AB'ye karşı anti-emperyalist mücadele edilmesi, küresel saldırıya karşı küresel direnişin hayata geçirilmesi; tüm özelleştirmelere karşı mücadele edilmesi; sürgünlerin engellenmesi ve mağdurların geri alınması için her türlü eylemlerin düzenlenmesi; daha nitelikli ve mücadeleci, yerellikleri de kapsayan bir Emek Platformu oluşturulması; F tipi cezaevlerine ilişkin net tavır alınması, ailelerle dayanışma içinde olunması ve aktif mücadele edilmesi; NKY'nın geri çekilmesi yönünde mücadele edilmesi gerektiği yönünde verilen önergeler kabul edildi.

Daha sonra seçime geçildi. Yönetimi ÖDP ve yurtseverlerin ittifakı olan reformist liste aldı.

Zindan direnişinin dersleri ve yeni dönemin görevleri

(Bu metin, '96 Büyük Zindan Direnişi'nin hemen ardından, Ekim'in 149, 150 ve 151. sayılarında başyazı olarak yayınlanan üç bölümlük değerlendirmenin belli bölümlerinden oluşmaktadır. Burada kullandığımız başlık, üç başyazının ortak başlığıdır.)

Zindan direnişinin zaferle sonuçlanması Türkiye devrimci hareketi için büyük bir politik ve moral başarı olmuştur. Şimdi bir bütün olarak devrimci hareketin önünde, ortak onurunu taşıdığı bu başarıyı çok yönlü olarak değerlendirme, ondan gerekli dersleri ve sonuçları çıkarma, elde edilen politik ve moral kazanımları yeni bir çıkışın dayanakları olarak kullanabilme sorumluluğu durmaktadır. (...)

Devlet baltayı taşa vurdu

1 Mayıs'tan itibaren genel bir karşı saldırı başlatan devlet, bununla devrimci hareketin kazandığı politik ve moral mevzileri tahrip etmeyi amaçlıyordu. Bunda başarı sağladığı ölçüde ise, işçi sınıfına ve emekçi halka yönelik çok yönlü bir yeni saldırı için yolu tümüyle düzlemiş olacağını hesaplıyordu.

Saldırının en kritik cephesini devlet kendisi tayin etti: Zindanlar. Zindanlar şahsında devrimci hareket, devrimci hareket şahsında ise işçi-emekçi hareketi hedef almıyordu. (...)

Devrimci tutsaklar teslim alınırca, bu devrimci harekete büyük bir politik ve moral darbe olacak, böylece gelişmekte olan devrimci kitle hareketi de daha henüz ilk gelişme safhasındayken önderlikten yoksun bırakılacak ve kolayca dizginlenebilecekti.

Devrimci hareket, bir bütün olarak, zindanlara yöneltilmiş bu yeni saldırının anlamını ve amacını doğru saptadı. Bu alandaki bir çatışmanın ciddiyetini, taşıdığı çok özel önemi gözdetti ve birleşik bir güç olarak buna göre hareket etti. Devrimci tutsaklar da saldırı karşısında buna uygun düşen bir bilinç ve kararlılık koydular ortaya.

Alanını ve anlamını bizzat devletin tayin ettiği sert ve amansız bir çatışmadan bugün devrimci hareket büyük bir politik başarı elde ederek çıkmıştır. Çatışma bir irade ve kararlılık savaşı olarak sürmüş, savaşı devrim cephesi açık bir üstünlükle kazanmıştır. (...)

Tecrit etmeye çalışan devletin kendisi tecrit oldu

Zindan direnişinin zaferi çok yönlü bir politik başarının ifadesidir. Cezaevlerinde yılların mücadeleleriyle ve tekrar tekrar bedeller ödenerek elde edilmiş hakların korunması, bu çok yönlü başarının yalnızca küçük bir ayrıntısıdır. Asıl başarı rejimin ulusal ve uluslararası planda teşhiri ve tecriti alanında elde edilmiştir. Dikkatler asıl bu noktaya verilmelidir.

(...) Devrimci tutsakların ortaya koyduğu ve iki ayı aşkın bir süre devam ettirdiği yıkılmaz irade ve kararlılık karşısında, rejimin gerçek yüzü ve kaba kuvvetin arkasına gizlediği aczi sonuçta açığa çıktı. Suskunluk fesadı paramparça oldu. Zindan direnişi, zindan direnişi şahsında devrimci hareket, günlerce toplum gündeminin baş köşesine oturdu. Yaratılmaya çalışılan tecrit atmosferi yıkıldı. (...)

Rejim uluslararası çapta da teşhir ve tecrit oldu

Zindan direnişi ve dışarıda ona paralel süren destek eylemleri, devletin, onun zor aygıtının, özellikle de polis zulüm ve zorbalığını, yalnızca Türkiye'nin milyonlarca emekçisinin önünde değil, dünya ölçüsünde de açığa çıkardı. (...) Dünya ölçüsünde yüz milyonlarca insan Türkiye'deki faşist rejimin kanlı yüzünü bu vesileyle izleme olanağı buldu. Faşist rejimin

yüz milyonlarca dolar harcayarak kendi için yaratmaya çalıştığı ikiyezli ve sahte demokratik imaj bugün büyük bir darbe almıştır. (...) Rejimin bu darbenin tahribatını onarması hiç de öyle kolay olmayacaktır. (...) Türkiye'deki rejimin itibarı uluslararası sahada en dip noktaya inmiştir.

Fakat dünya halkları yalnızca Türkiye'deki rejimin kanlı yüzünü değil, aynı zamanda, bu aynı ülkede, davaları uğruna bilinçli bir ölüme hazır devrim savaşçılarına sahip bir devrimci hareketin varlığını da görmüş oldular. Olay dünyanın çeşitli ülkelerindeki devrimciler için büyük bir moral kaynağı oldu. Türkiyeli devrimcilerin bu başeğmez kararlılığı, onlara Türkiye'de devrim ve sosyalizm davasının derindeki kökleri konusunda açık bir fikir ve dolayısıyla moral bir güç verdi. Türkiye devrimci hareketi uluslararası devrimci hareket nezdinde önemli bir prestij kazandı. Çeşitli ülkelerin devrimci akımları, bundan böyle Türkiye'yi, onun devrimci ve emekçi hareketini ayrı bir ilgiyle izleyeceklerdir. Bu, zindan direnişleri şahsında Türkiye devrimci hareketinin onurunu taşıdığı bir başka önemli politik başarı olmuştur.

Başarının güvencesi: Birleşik devrimci eylemin bükülmez kararlılığı

Bir bütün olarak Türkiye devrimci hareketi, zindan direnişinin sağladığı büyük politik etki ve başarının onurunu taşımaktadır. Fakat bu onur öncelikle devrimci tutsaklara aittir. Onlar kendilerine yönelen bu yeni saldırının genel devrimci siyasal mücadele açısından önemini tam olarak değerlendirmiş, buna uygun bir bilinç ve kararlılık ortaya koymuş, eylemde kendini adama ruhuyla hareket etmişlerdir. Onların ölümü büyük bir yiğitlikle karşılamaları, kitlesel ölümlere hazır oldukları konusunda hiçbir kuşkuya ve tereddüte olanak tanımamaları, sarsıcı bir etki yaratmış ve düşman bu çelikten kararlılık karşısında dize gelmiştir.

Zindan cephesinde sağlanan güç ve eylem birliği, başarıyı güvenceleyen bir başka etken olmuştur. Devlet tüm manevralarına ve girişimlerine rağmen, saflarda ve tutumlarda en ufak bir çatlak yaratmayı başaramamıştır. (...)

İçerde tutsaklar dışarıda tutsak yakınları

"Güçlü direnişe zayıf destek!" -komünistlerin erken bir tarihte dikkat çektikleri bu zaaf zindan direnişi sürecinin en temel sorunu durumundaydı. Yazık ki sonuna kadar aşılamayan bir zaaf olarak kaldı. (...)

İçerde ölümüne bir kararlılıkla direnen tutsakların direnişine dışarıdan gelen en anlamlı destek, bizzat tutsak yakınlarının tüm direniş süreci boyunca ortaya koyduğu kararlı direnme oldu. Bu direnme polisin özellikle son haftalarda dozu iyice artan tüm saldırı ve terörüne rağmen kırılmadı. Günden güne daha büyük bir kararlılık kazanarak direnişin zaferine kadar sürdü. (...)

Zindanlarda binlerce devrimci var ve mücadele giderek sertleşeceğine göre bunlara yeni binlercesi eklenecektir. Zindanlara yönelik saldırıların ve bunlara karşı tutsakların göstereceği direnişlerin sonu da gelmeyeceğine göre, bu binlerce devrimci tutsağın dışarıdaki yakınlarını birleşik bir güç olarak örgütlemenin taşıdığı özel önemi son zindan direnişi bir kez daha ortaya koydu. 12 Eylül sonrası tüm deneyimin de açıkça gösterdiği gibi, bu kitle devrimci

politasyona, evlatlarına desteği duygusal bir yakınlıktan öteye politik bir çerçeveye oturtmaya fazlasıyla yatkındır. (...)

Zindan direnişi ve işçi sınıfı hareketi

Mayıs ortasından Temmuz sonuna kadar süren ve son evresinde tüm toplumu sarsan bir etki gücü kazanan zindan direnişi süreci karşısında işçi sınıfı hareketi cephesinde yaşanan sessizlik ve edilgenlik son derece rahatsız edici bir açık olgudur. İstanbul'da Tuzla Deri işçileri ile Belediye işçilerinin sınırlı eylemleri elbette bu sessizliği ve edilgenliği bir parça yırtan anlamlı çıkışlar oldular. Fakat toplam tablo sınıf hareketinin genel zayıflığının yeni bir tescilinden başka bir şey değildir. (...)

Sınıfa yönelik bu tür bir çalışma ve çabanın olmadığı bir durumda ve sınıf hareketinin önüne kurulmuş onca barikat varken, sınıf hareketi cephesinden kendiliğinden ne beklenebilirdi ki? Sınıf hareketi cephesindeki sessizlik ve edilgenlik ancak bu sorunun ışığında doğru bir biçimde anlaşılabilir. (...)

Zindan direnişi süreci ve devrimci hareketin bazı gerçekleri

Faşist rejimle girilen irade ve kararlılık savaşını kazanan devrimci hareket elbette bunun onurunu taşıyacak, kıvancını yaşayacaktır. Fakat bunun bir tür zafer sarhoşluğuna dönüşmesi tehlikesinden de özenle uzak durulmalıdır. (...)

Devrimci hareketin önünde yeni oyunları boşa çıkarmak, yeni saldırılara birlikte göğüs germek görev ve sorumluluğu durmaktadır.

Bu nedenledir ki, bir irade ve kararlılık savaşını ulusal ve uluslararası planda sarsıcı etkiler yaratan açık bir başarıyla kazanmış olmanın kıvancını yaşamalı, fakat aşırı baş dönmesinden, bunun besleyeceği bir rehavetten özenle kaçınmasını da bilmeliyiz. (...)

Zindan direnişi devrimci hareketin gücünü ve güçsüzlüğünü birarada sergilemiştir. İrade, kararlılık, inançları ve amaçları uğruna kendini tereddütsüz biçimde adama, gücün kendisini gösterdiği alanlardır. Bu kadar haklı bir zeminde ve bu derece uygun bir politik atmosferde geniş kitleleri seferber edebilecek ciddi bir önderlik kapasitesi ve inisiyatiften yoksunluk ise güçsüzlüğün en bariz biçimde açığa çıktığı alandır. "Ses getirecek" eylemlere duyulan o özel eğilimin gerisinde gerçekte bu güçsüzlüğün açık bir itirafı vardır. (...)

Komünistler direnişin kritik bir safhaya girdiği sırada, "Güçlü Direnişe Zayıf Destek!" vurgusuyla, herşeyden önce devrimci hareketin bu zaafına işaret etmişlerdi. O zaman söylenenler arasında şunlar da vardı:

"Bu yetersizliğin sorumluluğu örgütlü devrimci hareketin omuzlarındadır. Görülebildiği kadarıyla tüm devrimci yayınlar zindanlara yönelik saldırıyı diktatörlüğün 1 Mayıs'ı izleyen genel saldırısının en önemli halkası olarak değerlendirilmektelerdir. Fakat bugüne kadarki çabalar bu değerlendirilmenin gerektirdiklerinin yanında son derece cılız kalıyor. Güç ve olanaklar buna uygun bir tarzda seferber edilemiyor. Zindanlardaki direnişlere destek ve dayanışma faaliyeti, her zaman olduğu gibi fiilen tutsak yakınlarının çabalarını aşmayan bir zemin üzerinde sürüyor." (...)

F tipi saldırısı

Mücadelede durum, yaklaşımlar ve sorunlar

Ali İ. Çelik

Uygulama karar ve talimatı MGK tarafından verilen hücre tipi cezaevinin temel amacı tutukluları birbirlerinden, siyasal ve sosyal çevresinden ve tüm dış dünyadan tecrit etmektir. Asıl hedefin siyasal tutuklu ve hükümlüler olduğu da açıktır. Bu amaca uygun bir kadrolaşmanın da oturduğu cezaevleri genel müdürlüğü bürokrasisinin tümüyle kafatasçı kontr-gerilla elemanlarıyla sağlamlaştırıldığı da bilinmektedir. Adalet Bakanı ise temelde izlenen politik hattın taraftarı, ayrıntılarda ise müdahale gücü ve basireti de olmayan bir niteliğe sahiptir.

İşte bu koşullarda ve kapsamda bir hücre tipi saldırısı ile karşı karşıya olduğumuz gerçeğinden hareketle, mücadelenin mevcut durumu ve geleceği değerlendirilmelidir.

1- Kamuoyunun Seyri

Mevcut siyasal iktidar bileşenleri ve arkalarındaki destek ile saldırının merkezi olan MGK'nın tam bir oyuncağı ve sadık bir uygulayıcısı durumundadır. Sınıfsal ve siyasal saldırı için özel olarak oluşturulan iktidarın hücre saldırısı için de elverişli bir yapı ve konuma sahip olduğu anlaşılıyor. Nitelikleri ve konumundan kaynaklanan bu rahatlıkla kamuoyunun tepkisine kapalı, kaynağını ve desteğini büyük ölçüde buradan almadığı için de rahat bir pozisyonda.

Demokratik kamuoyu hücre cezaevlerinin somut, yakın zaman uygulaması olarak gündeme getirildiğinden bugüne dek belli bir mesafe kaydetti. Bilgilenme arttıkça, insanların ve kurumların duruşları da daha net ortaya çıkmaya başladı. Geline aşamada, henüz büyük ölçüde pasif de olsa, önemli bir karşı kamp yaratılabilmektedir. Görece önemli sayılabilecek bu karşı kamp, saldırının kapsamına ve pratik adımlarına göre ise oldukça zayıf kalıyor. Ancak gelişmeye açık olduğunun ve ciddi, düzeyli bir yönlendirme ile etkili bir boyut kazanabileceğinin açık işaretleri de görülüyor.

Reformist partilerin tutumu ya da tutarsızlığı

Demokratik kitle örgütlerinin ve SİP, HADEP, EMEP, ÖDP gibi partilerin saldırıya teorik olarak karşı olmaları henüz pratiklerine yansımıyor. Bu partiler yönetimlerinde buldukları

sendikaları harekete geçirmedikleri gibi, tabanlarına da konuyu anlatan çalışma içerisinde değiller. Bu tutum özellikle sendikalarındaki konumları nedeni ile ÖDP ve EMEP kanalı ile sendikalarda zaafiyete yol açmaktadır. Adeta el yakıcı bir sorun gibi hücreler konusundan uzak durulmaktadır. Aynı tutum bu hareketlerin Ulucanlar katliamı davasına sahip çıkmamasında da kendini göstermişti.

HADEP ise, on binin üzerindeki Kürt siyasal tutuklunun karşılıklı etki alanında olması nedeni ile daha da önemli bir konumda. İçeride ve dışarıda hücre tipi konusunda da devlet ile en ufak karşı karşıya durmayı göze almayan ve tercih etmeyen bu hareketin, özellikle içerideki mücadele açısından büyük bir zayıflık doğurduğu açıktır. Genel politik perspektifleri itibarıyla gerçekte mücadele ruhunu ve azmini büyük ölçüde yitiren, düzenle bütünleşen bu çevrenin, pratik konumu nedeni ile harekete geçirilmeye çalışılması için çaba gösterilmesi, her şeye rağmen gereklidir.

Baroların tutumu ve zaman içindeki değişimler

Diğer taraftan, kamuoyuna açık yapılan çalışmaların ve eylemlerin birleşik etkisinin de katkısıyla, belli başlı barolarda, hücre tipine karşı çeşitli düzeylerde karşı çıkışlar gözleniyor. Bu açıdan en ileri konumda olanların dahi çok kısa bir süre öncesine dek "oda tipi" aldatmacasının etki alanında olduğu düşünülürse, bunun ciddi bir gelişme olduğu görülür. Bu anlamda konunun niteliği gereği işçi sınıfı örgütlerinin politik önemini saymazsak, en kritik

tutumların baroların ve tabip odalarının tutumu olacağı açıktır. Bu iki meslek grubu saldırının doğrudan etki ve ilgi alanında olduklarından, alacakları tutum da önemlidir.

Bu iki meslek grubundan barolar, üst kuruluşu olan Türkiye Barolar Birliği'nin (TBB) F tipi cezaevi savunuculuğu yapmasıyla gündeme geldi. Meclis İnsan Hakları Komisyonu'nun Ulucanlar katliamı ile ilgili raporunda, TBB temsilcisi Ertuğrul Özok, görüşü sorulan kitle ve meslek kuruluşlarının içinde F tipini savunan tek kişi olarak belgelere geçmişti. Bu kuruluşlar içine gericilerin örgütü olan Mazlum-Der de dahildir.

En büyük ve etkili baro konumunda olan İstanbul Barosu ise, temelde hücre tipi karşıtı söylemde olmakla beraber, uzun bir süre devletin "oda tipi" tanımlamasının ve aldatmasının yakınlarında dolaştı. Elde yeterli veri olmadan F tipine hücre denemeyeceği gibi zaaf ve bulanık tutumunu belli bir süre korudu. TBB yönetimiyle genelde aynı çizgi içerisinde bulunan Ankara Barosu ise, konuya sessiz kalmayı, Ulucanlar katliamında da ilgisiz ve tavırsızlıkla bir yerde destek olmayı yeğlemişti. İzmir Barosu ise, genel olarak daha ileri durumu ve Ulucanlar katliamına ilişkin olumlu tavrına göre, F tipi saldırısı konusunda pasif ve silik kaldı.

Yapılan çalışmaların etkisi, F tipi cezaevlerinin gezilebilmiş olması ve tabandaki üyelerin çalışmalarının da katkısıyla, başlangıçtaki bu olumsuz tablo önemli ölçüde değişmiş görünüyor. Bugün artık Ertuğrul Özok ve TBB açık bir hücre savunusu yapamıyorlar. Soyut olarak hücre

uygulamasına karşıyız, ama uygulamayı bir görelim, tecrit olursa kabul etmeyiz, noktasına gelmiş durumdadırlar.

Şimdilerde Ankara Barosu da, hazırladığı gözlem raporunda, F tipi cezaevlerinin hücre olduğunu, hukuka aykırı olduğunu ve karşı olduklarını açıkça ifade etmektedir. TBB ve Ankara barosuna hakim kadroların, hücre tipi cezaevlerinin mimarlarından olan CHP çizgisinden çevreler olduğu da düşünülürse, geldikleri bu noktanın önemli olduğu kabul edilmelidir.

Daha da önemlisi, TBB'nin, avukatlara yönelik saldırıyı içeren üçlü protokole karşı açıkladığı tavırlardan MGK istek ve kararları doğrultusunda yüzgeri ettiği, mesleki bir talebe bile bu politikalar çerçevesinde sahip çıkmaktan açıkça geri durduğu gözetilirse, durumun önemi daha da artar.

İstanbul Barosu ise, taban çalışmasının katkısı, F tipi cezaevlerinin yapısıyla tamamen ortaya çıkışı ile birlikte, bulanık tavrını aşarak, F tipinin yanlışlıklarını ortaya koyan, tecrit ve kişisizleştirilmeye karşı ve belirgin bir aktiviteye sahip olumlu bir tutum içerisinde.

TTB ve belli başlı tabip odaları

Türk Tabipler Birliği ve belli başlı tabip odaları ise, henüz yeterince kamuoyuna yansıtılmamakla birlikte, fikren hücre tipine karşı görüşlerini ifade etmektedirler. Bu görüşleri doğrultusunda aktif bir tutum içerisine sokulabilmeleri olanaklı ve gereklidir.

Ne var ki bu alanda sözü geçen kurumları da harekete geçirecek temel yapılar, devrimci siyasal hareketler, ilerici kurum ve kişilerdir. Saldırının ana hedefi olan siyasal tutuklular ve bunların içinde ve yakınındaki çevreler, tüm mücadelenin asıl hareket ve dinamizm odaklarıdır. Oysa bu müdahalede temel yapılarındaki bilinen eksikliklerin ve olumsuz geleneklerinin etkisiyle belli bir gecikme olduğu da görülüyor.

Buna rağmen alınan mesafe dikkate değerdir ve gelecek çalışma için çok öğreticidir.

2- Yöntem ve olanaklar

Genişleyerek ve gelişerek süren tepki ve eylem sürecinin, zaman içerisinde moral ve maddi zaafı ugrama riski olduğuna kuşku yoktur.

Uzun soluklu olacağı açık olan bu mücadelede, devletin temel karakteri ve kurumları ile doğrudan karşı karşıya olduğumuz unutulmamalıdır. Bu açıdan eylemlerin yaygın ve sürekli olması kadar, etkisiz ve tüketici olmaması da gerekiyor.

Devrimciler kendi aralarında birleşmeden başkalarını birleştiremezler

Bugüne kadar izlenen pratik bu açıdan çok iç açıcı değildir. Şüphesiz bunda temel sorumluluk, bu kadar net ve ortak saldırıya karşı tek yumruk halinde olamayan, dışarıya karşı böyle bir görünüm veremeyen devrimci harekettir. Devrimciler kendileri birarada olamadan, herkesi birleşmeye çağırmak anlamlı olmayacaktır. Aile örgütlülüklerinin bile ayrı ayrı, hatta zaman zaman birbirinin önünü kesen çalışmalar içinde olması ve tek vücut hareket edememelerini hiç kimseye açıklamak mümkün değildir.

Oysa bu saldırı kendi amaç ve boyutunu da aşan şekilde geniş, aktif ve kapsayıcı bir muhalefeti örgütlemenin mümkün olduğu bir alandır. Bu yönüyle demokratik haklar için mücadele yönteminin gelişmesinde çok elverişli de bir konudur. Devrimci hareketler aydın, sanatçı ve ilerici çevreleri aktif bir temelde kendi çevresine alma olanağını yakalayabileceği ender konulardan biriyle karşı karşıyadır. Bu olanak iyi değerlendirilmeli, tüm alışkanlıklar ve geçmiş başarısızlıklar bir kenara bırakılmalıdır.

Dargörüşlü ve sekter tutumlar aşılmak zorunda

Aynı zaaf lar nedeniyle mücadelenin biçimine, ilgilenenlerin tavırlarına ve anlamına dair yanlış bir eğilim de kendini gösteriyor. Açık ki hücre uygulamasının çok yönlü etkileri ve sonuçları vardır. Sağlık, savunma hakkı, ailevi haklar, siyaset hakkı vs. gibi bir dizi insani ve demokratik hakkın kısıtlanması ya da kaldırılmasını içeriyor. Bu nedenle çeşitli kitle ve meslek örgütlerinin ya da grubunun kendisiyle ilgili yönüyle çalışma yapması doğaldır. Hekimlerin sağlık, avukatların savunma ve yargılanma haklarıyla ya da mimarların mimari tasarımının özellikleriyle ilgilenmesi gibi. Bu doğru ve gereklidir de.

Kuşkusuz her kesimin tepki ve ilgisinin kendi alanıyla sınırlı kalması düşünülmemelidir. Ama kendi alanını en iyi şekilde doldurması da mutlak bir zorunluluktur. Bu sorun pratikte, şu tür eylemlere katılırsa iyi katılmazsa kötü, konunun diğer siyasal yönleriyle ilgilenmezse karşı cephe dedir şeklinde yanlış tespitlere uzanmaktadır. Bugün için doğrudan ifade edilmese de, devrimci hareketlerde bu tür bir yaklaşım hissedilir düzeyde olup, fiilen çalışma azmini ve moralini zedeleyebilmektedir. Unutulmamalıdır ki, bir meslek grubunun hücre tipinin bir etkisi ya da yönüne karşı ciddi karşı duruşu, hücre tipine karşı mücadelenin ta kendisidir. Yeter ki temel amacı ve perspektifi yitirmeyelim.

'Alternatif cezaevi' modelleri önermek bizim işimiz olamaz

Çeşitli kitle örgütlerinde zaman zaman yürütülen 'alternatif cezaevi' tartışması da dikkat çekicidir. Bu tür tartışmalar gereksiz olduğu gibi, mücadeleyi de zayıflatıcı niteliktedir. Bize düşen devlete bizi kapatması için cezaevi modeli önermek olamaz. Hiçbir kitle ya da meslek örgütü de kendisini, bunu üretmek ihtiyacında

hissetmemelidir.

Temel bakışımız cezaevlerinin ve mahkemelerin olmadığı bir dünya özlemidir. Öyleyse yapılacak olan mevcut durumun yanlışlarını, eksiklerini sergilemek, düzeltilmesini istemektir. Hareket noktamız cezaevindeki insanlarımızın hak ve özgürlüklerinin formüle edilmesidir. Cezaevlerinde yaşanan sorunların nedenleri bellidir, anlatılması sorunu vardır.

Taban ve emekçi kitleler F tipi konusunda aydınlatılmalıdır

Sendika ve kitle örgütleri, hücre saldırısını kendi tabanlarına mal etme, hatta bilgisini ulaştırma konusunda bile çok yetersiz kalıyorlar. Tabanda büyük bir bilgi eksikliği net olarak görülmektedir. Oysa tabanın tepkisizliğinin önemli nedenlerinden biri, getirilmek istenen sistemin ne olduğu ve sorunların neden kaynaklandığını bilmemeleridir.

Emekçilerin büyük çoğunluğu, devletin propaganda araçlarının etkisiyle, cezaevlerindeki sorunların kalabalık koşullardan kaynaklandığını zannediyorlar. Hatta dışarıdaki sorunların dahi bir kısmının cezaevindeki olaylardan kaynaklandığını düşünebiliyorlar. Bu nedenle de, F tipi cezaevi ile mafya egemenliğinin ya da bazı siyasal sorunların çözüleceği yanlış düşünceler. Onlara cezaevlerindeki sorunların kaynağının idare ve siyasi bakış açısı ile ilgili olduğunu, mafya örgütlenmesinin dışarıda olduğu gibi içeride de devlet destekli ya da dayanaklı olarak varlığını sürdürdüğünü anlatmak gerekir. Koşullara neden kapasitesinin çok üzerinde insan konulduğunu, neden tutuklu haklarının tanınmadığını ve bunların asıl sorun olduğunu açıklamak gerekir.

Durumu bilen hiçbir emekçi tecrit uygulamasının yanında olmayacaktır. Öngörülen tecrit hali emekçilerin temel yaşam alışkanlıklarına aykırı olduğundan, kendiliğinden bir doğal red vardır. Bu noktadaki eksikliğin giderilmesi, mücadelenin temel ayaklarından ve gelişme kaynaklarından biridir.

3- Yürekli ve umutlu mücadele

Hücre saldırısının uygulama aşamasına gelindiği Ulucanlar, Burdur vb. saldırı biçimleriyle, hem fikren kamuoyu alıştırmaya, hem de güç dengeleri test edilmeye çalışılıyor. Bir yönüyle genel saldırının tatbikatı da yapılıyor. Devletin amacına uygun kamuoyu oluşturmak için F tipi cezaevlerine düzenlediği basın turu da istedikleri sonucu vermediği için, benzer saldırı ve bazı provokasyonların yapılacağı açıktır.

Mücadele, saldırının boyutu ve devletin kararlı olduğu yolundaki açıklamalarla belli bir umutsuzluk atmosferinde başlamıştı. Şimdi bu tablo değişmiş, yapılan etkinlikler ve genişleyen destek karşısında, moral güç yeniden yaratılmıştır.

İnsanları cezaevlerinin kendilerine çok uzak olmadığı gerçeğiyle yüzleştirmek, bir gün kolayca hücrelere atılanın kendileri de olabileceğini anlatmak hala acil bir ihtiyaçtır. Bu zorlanır ve kurumlar hücre tipinin tarihi sorumluluğuyla şimdiden yüzleştirebilirse, saldırıyı geri püskürtme gücümüz vardır.

Unutulmasın ki bu saldırıya karşı mücadele, insanlarımızın kan dökülerek hücrelere konulması halinde de devam edecektir. Mücadelenin son noktası burası olmayacağı gibi, hücrelere sokmanın başarılamayacağı inancıyla ve başarılısa bile geri döndürüleceği yürekliliği ve umuduyla, uzun soluklu çalışmaya devam edilmelidir.

Adana: Sosyalist basın temsilciliklerince yapılan hücre karşıtı eylemlere polis saldırdı Saldırı direnişle yanıtlandı

Sermayenin kanlı egemenliğini sürdürebilmek için devreye soktuğu yeni silahının adı olan Hücre Tipi Cezaevleri, gelinen yerde tüm toplumun gündemini sarmalamış durumda. Ulucanlar, Burdur ve Bergama derken adım adım yaşanan katliamlarla hücre saldırıları hayata geçirilmeye çalışılmaktadır.

Adana'da bu vahşeti kınamak ve SAG-ÖO Direnişi ve Ulucanlar katliamı vesilesiyle hücre tipine karşı tepkilerimizi göstermek için 21 Temmuz'da İnönü Parkı'nda bir basın açıklaması ve oturma eylemi gerçekleştirildi. Eylemi Adana sosyalist basın temsilcilikleri örgütledi. Son süreçte İHD tarafından yapılan, dernekte veya kitlelerden kopuk mekanlarda gerçekleştirilen basın açıklamalarının pasif kaldığı tespitiyle, böyle bir eylem kararı alındı.

İHD' den çoğunluğunu anaların oluşturduğu 40 kişilik bir grupta alkışlar eşliğinde İnönü Parkı'na doğru yürüyüşe geçtik. Ancak parkın girişi sivil polis ve çevik kuvvet ekiplerinin barikatıyla kapatılmıştı. İlk tepki "Burada basın açıklaması yapamazsınız" oldu. Bunun üzerine parkta beklemekte olan kitleyle beraber yaklaşık 70-75 kişilik bir sayıyla parkın önünde oturduk. Hazımsızlıklarını dile getiren katil sürüleri ellerindeki megafonla kitleyi dağıtmayı denediler. Ancak sloganlarımız megafonun sesini bastırıyordu: "Hücre ölümdür izin vermez!", "Devrimci tutsaklar onurumuzdur!", "Devrim şehitleri ölümsüzdür!", "Hücreleri parçala tutsaklara sahip çık!"

Kısa süre sonra azgınca saldırmaya başladılar. Bazı anaları iknaya çalıştılar, ama nafile... Ardından gözlerimize sprey sıktılar. Artık saldırı şiddetlenmeye başlamıştı. Bu sırada bir arkadaşımız polisten yediği tekme sonucu fenalaştı ve bayıldı. Aralarında Adana temsilcimiz ve iki çalışmamızın bulunduğu 15 kişi de yaka paça gözaltına alındı.

Ama eylemimiz bununla sınırlı kalmadı. Okuyamadığımız basın metnini bu saldırının hemen arkasından İHD' nin önünde KB okuru bir arkadaşımız okudu. Bunu sindiremeyen polis ikinci saldırıya geçti. Bu kez de sloganlarımızla yanıt verdik. İkinci eylemimiz de başarıyla sonuçlanmıştı.

Üçüncü eylemimiz, adliyenin önünde arkadaşlarımızın serbest bırakılmasını beklediğimiz sırada yapıldı. Bu kez Adliye' nin önünde beklememizi engellemeye çalıştılar. Buna karşı çıktığımızda ise, fenalaşmış hastaneye kaldırdığımız arkadaşları gözaltına aldılar. Kısa süre sonra onu da bıraktılar. Ancak bu kez bizimle ilgilenmekte olan avukatın yanında bulunan arkadaşı müdahale ettiği için almışlar. Bunu daha sonra öğrendik.

Saldırı sırasında aldıkları arkadaşları daha sonra eylem yapmamızdan korkarak arka kapıdan bıraktılar. Bu kez hep beraber İHD'ye yürüdük. İHD'ye yaklaştığımız sırada, yine alkışlar eşliğinde İHD' ye çıktık. Yazık ki İHD yönetimi yeterli duyarlılığı göstermemiş, gözaltındaki arkadaşları beklemeden İHD'yi kapatmıştı.

İHD'nin son pratiklerde görülen duyarsızlığına karşın, Adana sosyalist basın temsilcilikleri (Alinterimiz, Atılım, Dayanışma-Der, Devrimci Demokrasi, Özgür Barikat, Kızıl Bayrak, Vatan) olarak tutsak aileleri adına organize ettiğimiz basın açıklaması ve oturma eylemi başarıyla tamamlandı.

Kızıl Bayrak/Adana

"Gözaltında da sloganlarımızı atmaya devam ettik"

21 Temmuz' da İnönü Parkı'nda Hücre tipine karşı yapılan oturma eylemi sırasında aramızda anaların da bulunduğu 15 kişi gözaltına alındık.

Gözlerimize ve yüzümüze biber gazı sıkıldı. Kameraların, basının önünde bizi -özellikle anaları- fazla hırpalamamaya, kaba kuvvete başvurmamaya özen gösteriyorlardı. Öyle ya, özellikle hücre tipini hayata geçirmeyi düşündükleri böyle bir süreçte, çocuklarının hücrelere atılarak yokedilmek istendiğini haykıran anaların başının önünde dayak yemesinin kitlelere uyandıracağı tepkiden korkuyorlardı. Slogan atmamızı engellemek için ağızımızı kapatıyorlardı. Genede başarılı olamadılar. Otobüse götürülene kadar attığımız sloganları otobüste de atmaya devam ettik. Açık bulduğumuz pencerelerden "Hücreler ölümdür izin vermeyeceğiz!", "İnsanlık onuru işkenceyi yenecek!" sloganlarını haykırıyor, zafer işaretleri yapıyorduk. Analdan biri biber gazının da etkisiyle nefes almakta zorluk çekiyordu. Zafer işareti yaptığımız, slogan attığımız için pencereleri açmıyorlardı. Ananın fenalaşması üzerine bizim zorlamamızla otobüs hareket ederken pencereyi açtılar.

Bizi karşıdaki bir karakola götürdüler. Birkaç saat orada beklettiler. Arada çıkan tartışmaların dışında, özellikle analarımıza karşı tavırları dikkat çekecek ölçüde yumuşaktı. Bize getirdikleri hiçbir şeyi imzalamadık. Sonra Adli tıba götürüldük. Vücutlarımızda birkaç çürük ve yüzümüze, gözlerimize sıkılan biber gazı dışında bir şey yoktu.

Ardından Terörle Mücadele'ye götürüldük. Parmak izlerimiz alındı Savcılığa çıkarıldık. Daha sonra ise bizi bekleyen arkadaşlarımızla buluşmamızı engellemek için arka kapıdan serbest bırakıldık. Gene de arkadaşlarımızla buluşmamızı engelleyemediler. Alkışlarla karşılandık.

Bir Kızıl Bayrak çalışmanı/Adana

Bergama'da katliam girişimi ve tepkiler:

Devletin F tipine yönelik saldırı ve provokasyonlarının ardı arkası kesilmiyor...

Bergama Cezaevi'ne saldırı

Bergama Cezaevi'nde gergin bekleyiş sürüyor. 2 gün önce tünel olduğu ve askerlerin arama yapacağı gerekçesiyle saldırıya hazırlanan devletin kolluk güçleri devrimci tutsakların direnişiyle karşılaştı. Ulucanlar ve Burdur'da yaşandığı gibi, gaz bombalarıyla, tazyikli sularıyla, silahlarıyla devletin saldırısı sonucu, tutsaklar şu an son koşu barikatlar kurarak direnmektedirler.

İzmir Barosu ve avukatlarının idareyle görüşme talebi ilk başta reddedilmesine rağmen, sonradan görüşme gerçekleşti. Operasyonun gerekçeleri böylelikle daha net anlaşılmış oldu. Devlet tutsakları, 6-7 kişi olarak kapıları sürekli kapalı olacak "koşullara" yerleştirmek istiyordu.

Ulucanlar Cezaevi'nde gerçekleşen kanlı katliam sonrasında hücre tipine geçişin alt zemini olarak hazırlanan üçlü protokole dayanılarak, tutsaklara, ailelerine ve avukatlarına bir dizi insanlık dışı uygulama dayatılmıştı. Son olarak Burdur Cezaevi'ndeki saldırıda görüldüğü gibi, "mahkemeye zorla götürülme" maddesi gerekçe gösterilerek operasyon düzenlenmişti.

Bergama Cezaevi'nde de benzer bir müdahale gerçekleşmiş bulunuyor. Yine 3'lü protokole dayanılarak askere "aramaya katılma yetkisi" verilmektedir. Bergama Cezaevi'nde de tünel bahanesiyle aramaya girmek isteyen askerler, tutsaklar tarafından kabul edilmeyince saldırı başlatılmıştır.

Bergama saldırısı, devletin cezaevleri

konusundaki pervasızlığını bir kez daha göstermiştir. Ulucanlar'da gerçekleşen katliamda 10 devrimci tutsağın ölümü ve onlarcasının da yaralanmasıyla, devletin kirli ve kanlı yüzü ortaya çıkmış, kamuoyu nezdinde teşhir olmuştur. Buna rağmen, Ulucanlar'dan sevkedilen devrimci tutsakların da bulunduğu Burdur Cezaevi'ne de vahşice saldırılmıştır. Veli Saçılık isimli tutsağın kolu kopmuş, onlarcası yaralanmış ve bir bayan tutsağa tecavüz edilmiştir.

Burdur'daki operasyonun üzerinden daha birkaç hafta bile geçmeden, bu kez içlerinde Burdur Cezaevi'nden sevkedilen yaralı tutsakların da bulunduğu Bergama Cezaevi'ne saldırılmıştır. Bergama'nın yeni hedef seçilmesi elbetteki rastlantı değildir. Hatırlanacağı gibi, Burdur'dan Bergama'ya sevkedilen devrimci tutsakların çektiikleri fotoğraflar, uygulanan işkencenin görülmesini sağlamış, bunun kamoyunda geniş yankıları olmuş, bunun üzerine tutsaklar hakkında soruşturma açılmıştı.

Devlet, hücre yapımlarını tamamlarken, gerçekleştirdiği operasyonlarla tutsakların direncini de ölçmektedir. Ulucanlar'da yükseltile direniş bayrağı, Burdur'da da dalgalandırılmıştır. Teslim olun çağrılarına tutsakların yanıtı çok net olmuştur. Şimdi devlet, Bergama'da da bir sinama peşindedir. Ancak Bergama'daki tutsakların duruşu da devletin hücre saldırısına karşı kararlı bir yanıt olacaktır.

Ankara:

"Katil devlet elini Bergama'dan çek!"

Faşist devletin Bergama'da yapmaya çalıştığı katliam girişimini protesto etmek için TUYAB, TİYAD ve A.Ü Hücrelere Hayır Platformu saat 18:00'de Yüksel Caddesi'nden Güvenpark'a yürüme ve burada oturma eylemi yapma kararı aldı. İHD'nin de saat 18:00'de Bergama'ya ilişkin basın açıklaması yapma kararının olması üzerine İHD'nin yaptığı basın açıklaması desteklendi.

Yaklaşık 400 kişinin katıldığı basın açıklamasına, aydınlar "Hücreye hayır!", "Hücre ölümdür!", "F=sürekli ölüm" yazılı dövizleriyle katılırken; TUYAB, "Bergama'daki tutsaklar yalnız değildir", "Ulucanlar, Burdur, sıra Bergama'da mı?", "Katil devlet hesap verecek!", TİYAD "Buca, Ümraniye, Ulucanlar katliamları sürüyor", "Zindanlar boşalsın, tutsaklara özgürlük!", "Katil devlet elini Bergama'dan çek!", "Hücreleri savunanlar bu saldırıları da savunuyorlar mı?", A.Ü. Hücrelere Hayır Platformu ise, "Ulucanlar, Burdur, Bergama, sokağa-eyleme hesap sormaya" vb. dövizleriyle katıldılar.

Eylemde yapılan konuşmanın ardından Güvenpark'a doğru yürüyüşe geçildi. Güvenpark'ta sloganlarla bir süre oturulduktan sonra Lütfü Demirkapı eylemin bitirildiğini söyledi.

Bunun üzerine tutsak aileleri ve öğrenciler, kendileri hazırladıkları basın metnini okuyacaklarını, eylemin devam ettiğini söylediler. Basın metni okunduktan sonra, Veli Saçılık'ın annesi ve diğer analar konuşarak öfkelerini dile

getirdiler. Kitle buradan dağılmayarak sloganlarla tekrar Yüksel Caddesi'ne doğru yürüyüşe geçti. Yüksel Caddesi'nde bir süre sloganlarla beklenildikten sonra buradan dağıldı.

Ankara'da Bergama Cezaevi'ne yapılan saldırıya karşı eylemler sürüyor

Devletin Bergama Cezaevi'ne yönelik saldırısını, protesto etmek için TUYAB, TİYAD ve A.Ü. Hücrelere Hayır Platformu 27 Temmuz'da da Yüksel Caddesi'nde bir basın açıklaması düzenledi. 300 kişinin katıldığı basın açıklamasına aydınlar da destek verdiler.

Bergama Cezaevi'nden son durum hakkında net bir bilgi alınamadığı belirtilen eylemde, tutsakların hayatından endişe duyulduğu söylendi. Bergama Cezaevi'ndeki katliam girişimine devletin bir an önce son vermesi, buradan veya diğer illerden oluşturulacak bir heyetin cezaevine alınması istendi. Eylemde aydın girişimi, TUYAB, TİYAD, A.Ü. Hücrelere Hayır Platformu döviz açarken, sık sık; "Ulucanlar, Burdur, Bergama, haydi sokağa hesap sormaya", "Katil devlet hesap verecek!", "Anaların öfkesi katilleri boğacak!", "Devrimci tutsaklar teslim alınmaz!", "Hücrelere girmeyeceğiz, direneceğiz!" vb. sloganlar atıldı.

Basın açıklamasının ardından aydın girişiminin hergün etkinlik düzenlediği Konur sokağa yüründü ve burada aydınların etkinliği desteklendi.

Kızıl Bayrak/Ankara

TUYAB eylemi

TUYAB, 96 SAG ve ÖO direnişinin yıldönümünde direnişin gazileriyle beraber direnişi anmak, F tipi cezaevlerini ve basın tutumunu protesto etmek amacıyla 26 Temmuz günü Kanal D'nin önünde bir basın açıklaması yapma kararı almıştı.

Bergama Cezaevi'nde gerçekleşen saldırı nedeniyle açıklamanın ana gündemini Bergama Cezaevi ve F tipi saldırısı oluşturdu.

Kanal D'nin önüne az bir mesafe kala polisler tarafından durdurulan tutuklu aileleri, önlerinin kesilmesiyle birlikte basın açıklamasını başlattılar. Bergama Cezaevi'ne saldırının hücreye geçişin bir adımı olduğu ve aileler olarak yeni katliamlara ve hücrelere asla izin verilmeyeceği vurgulandı. Basın metni okunurken "Ulucanlar, Burdur, Bergama, katliamlara sessiz kalma", "SAG ve ÖO şehitleri ölümsüzdür", "Hücre ölümdür, izin vermeyeceğiz" dövizleri taşındı.

Polisin müdahalesine direnişle karşılık veren tutsak yakınlarından 40'ı güçlükle araçlara bindirilerek gözaltına alındı. Bergama'daki saldırıya derhal yanıt verilmesi açısından son derece önemli olan eylemde, kararlılık ve kendine güven göze çarpiyordu.

Bayrampaşa eylemi

F tipi cezaevlerini ve Bergama'daki operasyonu protesto etmek amacıyla Bayrampaşa Cezaevi önünde basın açıklaması yapmak isteyen bir grup TAYAD'lı aileye de polis saldırı. "Tünelin olduğu bahanedir. Asıl sebep tutsakların hücrelere konulmasıdır" diyen tutsak yakınlarından 13 kişi gözaltına alındı. Gözaltına almadık 1 tek eylemci kalmaması kararlılığında olan polis, Oya Gökbayrak ve arkadaşlarını da içinde oldukları otomobille beraber gözaltına aldı.

İHD eylemi

İHD'li kadınlar olarak "hücrenin karanlığına hayır" adı altında siyahlı giysilerle İHD önünde yapılan oturma eylemine yine polis saldırı. "Hücre ölümdür, izin vermeyeceğiz!" sloganının atıldığı eylemde toplam 14 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanlar Karaköy Karakolu'na götürüldü ve 6 saat sonra Beyoğlu Adliyesi'nden serbest bırakıldı.

İHD Ankara Şubesi

(...) Bugün devletin istediği cezaevleri politikası, işkence, kan ve ölüm kokmaktadır. Son olarak Burdur Cezaevi'nde yaşanan tutuklu ve hükümlülere yönelik saldırılar, İstanbul, Samsun ve Diyarbakır'daki işkence olayları, 25 Temmuz'da Ankara Ulucanlar'da yapılan provokatif arama olayı, yine İstanbul Bakırköy Çocuk Hastanesi'nde yaşamını kaybeden 16-17 yaşlarındaki Yıldırım Kırdığı ve Ali Kazan olayları, devletin bu politikalarının açık göstergeleridir.

Dün ve bugün Bergama Cezaevi'nde yaşanan olaylar, cezaevi müdürünün Burdur Cezaevi'nden Bergama'ya nakledilen tutukluların işkence resimlerinin yayınlanması üzerine "sizi şişletirim" şeklindeki tehditleri sonucu, cezaevinden tutuklulara yönelik saldırılar yoğunlaşmıştır. Bergama'da dumanlar çılgınlık arasında, toplumun gözü önünde yeni bir Ulucanlar katliamı sahnelenmek istenmektedir.

Devleti kan dökerek, öldürerek politika yapmak yerine Güvenlik Konseyi anlayışına son verip, insan haklarına dayalı yeni bir cezaevi politikası uygulamaya çağırıyoruz. Demokratik kitle örgütlerini, siyasal partileri, basını ve tüm kamuoyunu Bergama'da sergilenen bu provokasyona karşı duyarlı olmaya, çocuklarımıza sahip çıkmaya çağırıyoruz.

TİYAD, TUYAB,

Ank. Üniversiteleri Hücrelere Hayır Platformu:

Devlet kan akıtmaya doymuyor. 26 Eylül günü Ulucanlar'da on devrimci tutsağı katletmesinin ardından bir yıl geçmeden, 5 Temmuz'da Burdur'a saldırıyor. Onlarca tutsağı işkencelerle sakat bırakıyor. Burdur'un üzerinden 20 gün geçmeden bir katliam operasyonu daha Bergama'da yaşanıyor.

Bergama Cezaevi'nde 25 Temmuz gecesi tünel bahanesiyle idare arama yapmak istemiş, tutsaklar can güvenlikleri olmadığı için aramayı kabul etmemişlerdir. (...) Birkaç gün önce Adalet Bakanlığı Burdur'dan Bergama'ya getirilen altı tutsağın, kendi fotoğraflarını çekip işkenceyi belgelemesi ve basına ulaştırmasını suç saymış ve haklarında soruşturma başlatmıştır. Bugün işkence yapanlar yargılanmıyor, fakat işkenceyi belgeleyen tutsaklar yargılanmak istiyor. Tıpkı Ulucanlar'da olduğu gibi.

Devlet "Cezaevlerine hakim değilim" demagojisiyle siyasal tutsakları F tipi cezaevleriyle teslim almaya çalışıyor. Türkiye'nin dört bir yanında cezaevlerinde gerginliği türlü bahanelerle tirmandırarak F tipi cezaevlerine geçmeyi planlıyor. F tipi cezaevlerine geçmeyi planlayan devlet, siyasal tutsakları kimliklesizleştirmeye, yalnızlaştırmaya, teslim almaya, kısacası canlı canlı öldürmeye çalışıyor. Tıpkı işçi ve emekçileri, öğrencileri İMF'nin sefalet programına tabi tutarak, grevdeki işçilere barikat kurarak yaşamlarını hücreleştirdiği gibi.

F tipi cezaevleri sadece devrimci tutsakları değil, dışardaki tüm insanları kapsayan bir saldırıdır. (...)

'96 SAG ve ÖO şehitleri yolumuzu aydınlatıyor

Faşist devlet '96 1 Mayıs'ından sonra cezaevlerine büyük bir saldırı başlattı. Bu saldırıyla devrimci tutsakları teslim alacağını sanan devlet, böylece yükselen kitle hareketinin önünü kesecek ve devrimci bir kanala akmasını engelleyecekti.

Devrimci hareket bir bütün olarak, saldırının boyutunu ve önemini çok iyi kavradı. Buna uygun ortak bir mücadele örneği sergiledi. Ortak direniş, ortak mücadeleyle "siper yoldaşlığının" en güzel örneğini sergiledi. Bu süreçte 12 devrimci tutsak şehit düştü ve onlarca da sakat kaldı. Bununla devrimci tutsaklar, bir defa daha devrime adanmışlığın, feda ruhunun en güzel örneğini bütün dünyaya gösterdiler.

Bugün de '96 yılındakine benzer bir süreçle karşı karşıyayız. Bugün sermayenin faşist devleti, bir yandan işçi ve emekçilere tarihinde eşi görülmemiş bir iktisadi ve sosyal yıkım saldırısı dayatırken, diğer yandan öncü, ilerici, devrimci kesimlere de vahşi bir faşist terör uyguluyor. Bunun en önemli ayağını da tabii ki hücre saldırısı, yani F tipi cezaevleri oluşturuyor. Hedeflenen; devrimci kimliği teslim almak, işçileri, emekçileri öncüsüz bırakmak ve böylece kölelik düzenini sorunsuz, rahat bir şekilde devam ettirmek.

Bununla anlaşılacağı gibi; hücre saldırısı özünde, burjuvazinin işçi sınıfı ve emekçilere saldırısıdır. Dışarıda İHD, tutsak aileleri inisiyatifinde oluşturulan kamuoyu ve çalışmalar anlamlı ama yetersizdir. Yapılması gereken; işçi sınıfı ve emekçilerin iktisadi ve sosyal istemleri uğruna mücadeleyi, hücre saldırısına karşı mücadele ile birleştirebilmektir. Çünkü hücrelerde boğulmak istenen;

- Sınırsız, sömürsüz, sınıfsız bir dünya özlemidir.
- İnsanca çalışma ve yaşam koşulları için mücadele eden işçi sınıfının sesidir.
- Grevli, topluözleşmeli sendika isteyen kamu emekçilerinin sesidir.
- Günbegün yoksullaşan, açlığa mahkum edilen yoksul köylülüğün ve kır proleterlerinin sesidir.
- Bilimsel, demokratik, anadilde eğitim mücadelesi veren öğrenci gençliğin sesidir.

Sermaye devleti, biz devrimci tutsakları kavgaya davet ediyor. Daveti kabulümüzdür. Geçmişte teslim olmadık, direndik ve kazandık. Bugün de teslim olmayacağız, direneceğiz ve kazanacağız. Yarın da teslim olmayacağız, direneceğiz ve yine kazanacağız.

**Devrim şehitleri ölümsüzdür!
Yaşasın siper yoldaşlığı!
Hücrelere girmeyeceğiz, direneceğiz!
Ümraniye Cezaevi TKİP tutsakları**

F tipi cezaevine karşı aydın ve sanatçı girişimi

F Tipi cezaevlerine karşı günden güne artan muhalefetin bir kanadını da "F tipi cezaevine karşı aydın ve sanatçı girişimi" oluşturuyor. Yaptıkları basın açıklamasıyla bu girişimi kamuoyuna ilan eden aydınlar, F tipi cezaevlerinin kaldırılması için çeşitli eylemlilikler yapacaklarını da açıklamışlardı.

İlk etkinlik Yüksel Caddesi'nde küçük bir skeçle başladı. 21 Temmuz'dan itibaren Konur Sokak'ta 7 gün süren bir program hazırladılar. Etkinliğin ilk iki gününde kendi kitaplarını imzalayan aydınlar, daha sonraki günlerde Ulucanlar katliamı sonrasında avukatların hazırladığı "Ulucanlar" adlı kitabı imzaya açtılar.

Her gün etkinliklere destek olmak amacıyla katılan kitleyle birlikte seslerini duyurmak için türküler söylenip şiirler okunuyor. F tipi cezaevlerine neden karşı olduklarını anlatan kısa konuşmalar yapılıyor. Kurdukları masanın yanına "F tipi cezaevlerine karşı aydın ve sanatçı girişimi etkinlikleri" yazılı pankartı asan aydınlara faşist rejim tarafından ilk engelleme 25 Temmuz'da gerçekleşti. Asılan pankartın

indirilmesini reddeden aydınlar yaptıklarının meşru olduğunu söylediler. Kısa süren tartışmanın ardından pankart indirilmedi. Eylem 28 Temmuz'da yapılacak panellerle son buluyor. Aydınlar ayrıca 24 saatlik uyarı amaçlı açlık grevi yapacaklar.

F Tipi Cezaevlerine Karşı Aydın-Sanatçı Girişimi'nin basın açıklaması:

"Devlet devrimci tutsakları ve toplumsal muhalefeti sindirip kişiliksizleştirmeyi ve yoketmeyi hedefliyor"

Adalet Bakanlığı ve medya tarafından kamuoyuna "oda tipi", "villa tipi" ya da "modern cezaevleri" olarak tanıtılan, ilerici aydınlar, demokratik kitle örgütleri, sendikalar, insan hakları savunucuları, tutuklu ve hükümlülerce ise "hücre tipi", "tabutluklar" olarak nitelenen yeni cezaevi uygulama hazırlıkları sizlerin de bildiği gibi, son aşamasına geldi. Devlet, toplumdan yükselen bütün itiraz ve uyarılara karşın, insanlarımızı, hücre tipi cezaevine kapatma ve hücre tipi bir yaşama mahkum etme konusundaki ısrarcı tutumunu sürdürüyor. İsrardan da öte, Diyarbakır ve Ulucanlar katliamı, Murat Dil'in ölüme terkedilmesi, cezaevlerindeki onlarca yaralı ve hastanın tedavisinin engellenmesi ve son olarak da Burdur Cezaevi'ne düzenlenen saldırıda kadın ve erkeklere floresan lambalar ve coplarla tecavüz edilmesi ve bir tutsağın iş makinaları ile kolunun koparılması örneklerinin de gösterdiği gibi, devlet, hedefine kan dökerek, işkence ve tecavüzle ulaşmaya çalışıyor. Devletin, mevcut cezaevlerindeki insanlık dışı yaşam koşullarını ortadan kaldırması beklenirken; sorunları, tutuklu ve hükümlüleri öldürerek, sakatlayarak ya da ajanlık ve kişiliksizleştirmeye zorlayarak çözmeye çalışmalarını hiçbir insani açıklamaya sığdıramayacağını düşünüyoruz. Bu uygulamanın temel amacı, zaten toplumdan izole edilmiş olan tutsakları cezaevi içinde inşa edilen 8 m²'lik hücrelere kapatarak birbirlerinden de izole etmek; cezaevi içinde cezaevi oluşturmaktır. Eskiden beri uygulanagelmekte olan hücre cezası uygulamasını, şimdi temel cezaevi sistemi olarak yeniden örgütlemektir. Devlet, bu yolla, devrimci tutsakları ve toplumsal muhalefeti sindirip kişiliksizleştirmeyi ve yoketmeyi hedefliyor. Düşünmeyen ve düşündüğü doğrultuda eylemeyen, onursuz ve şeyleşmiş bir toplum yaratmayı hedefliyor.

Biz aşağıda imzası bulunan aydın ve sanatçılar, hücre tipi cezaevlerini, insanın toplumsal varlığına ve insanlık onuruna yönelmiş bir yoketme aracı olarak görüyoruz. Hücre tipi cezaevlerini, insanı insan kılan düşünce, inanç ve değerlere ve bunlar doğrultusundaki özgürce kendi kişiliğini oluşturma ve eyleme hakkına, duyumsal yetilerini ve diğer insanlarla iletişim içinde kendi toplumsallığını yeniden üretmeye ve gerçekleştirilmeye engel olan bir psikolojik ve fiili terör saldırısı olarak nitelendiriyoruz. Toplumumuza ve insanımıza olan saygı ve sorumluluğumuzun bir gereği olarak, devleti, bu insanlık suçunu işlemekten bir an evvel vazgeçmeye çağırıyoruz. Bu konunun takipçisi olacağımızı ve tepkimizi süresiz ve dönüşümlü açlık grevi gibi eylemlerle sürdüreceğimizi tüm basın ve kamuoyuna duyuruyoruz.

***F Tipi Cezaevlerine Karşı
Aydın-Sanatçı Girişimi***

Şükrü Erbaş (şair), Fettah Köleli (şair), Selma Ağabeyoğlu (şair), Emre Şahin (felsefeci-yazar), Mehmet Özer (fotoğraf sanatçısı-şair), Tunca Hacıoğlu (yazar-eleştirmen), Muzaffer İlhan Erdost (yazar), Ahmet Telli (şair), Zerrin Taşpınar (şair), Temel Demirel (yazar), Fikret Başkaya (yazar), Zafer Ekin Karabay (şair), Özgen Seçkin (şair), Salih Bolat (şair), Hayati Baki (şair), Necmettin Salaz (şair), Zeynep Köylü (şair), M. Bülent Kılıç (şair), Taylan Asır (şair), Alaattin Topçu (şair), Abdülkadir Budak (şair), Bilal Kayabay (şair), Akif Kurtuluş (şair), Mahmut Temizyürek (şair), Adnan Satıcı (şair), Hüseyin Atabaş (şair), Vecihi Timuroğlu (şair-eleştirmen), Aydın Çubukçu (felsefeci-yazar), Ahmet Aydın (ressam), Nihat Taydaş (tiyatro yazarı), Metin Boran (tiyatro yönetmeni), Ali Hikmet Eren (şair), Metin Peker (karikatürist), Ali Balkız (öykücü-yazar), Çerkes Karadağ (fotoğraf sanatçısı), Mustafa Takmaz (tiyatro sanatçısı), Ekrem Ataer (müzişyen), İlhan Akalın (yazar), Varlık Özmenek (yazar), Cem Kemal Özdemir (tiyatro sanatçısı), Besim Altınöz (öykücü), Ali Cengizkan (şair), E. Açıyba (şair), A. Hicri Özgören (şair), Yeşim Dorman (yazar), Turan Altıntaş (yazar), Asım Gönen (şair), Sebahattin Yalkın (şair), Altan Erkekli (tiyatro sanatçısı), Altan Alkan (tiyatro sanatçısı), Ali Rıza Kars (şair), Adnan Yücel (şair), Naim Kandemir (şair), Aydın Şimşek (şair), Muhammet Güzel (şair), Zafer Doruk (öykücü), Yılmaz Demiral (tiyatroc)

Programda tarım ve köylü sorunu

Tarımsal Eylem

Kapitalizm koşulları altında ve bu koşullar devam ettikçe, üretici yoksul köylülerin durumunun nihai olarak iyileşmesinin imkansızlığını yine mücadele içinde göstermek, böylece, emekçi köylülüğü proletaryanın burjuvaziye karşı devrimci iktidar mücadelesine kazanmak... İşte bu, kapitalist bir ülkedeki her kırsal devrimci çalışmanın en şaşmaz hedefidir, öyle olmalıdır. Burada aslında programatik bir temel sorunun formüle edilmesi ile yüzyüzeyiz. Komünist Manifesto'dan beri altı çizilen bir temel sorundur bu. Bunu biz de programımızın ilgili bölümlerinde net bir biçimde formüle edeceğiz. Ve kırdaki tüm çalışmamız yoluyla ve bizzat mücadele içinde güven vererek, emekçi köylülüğe kapitalizm koşullarında durumlarının umutsuzluğunu anlatmaya çalışacağız ve onları, kaderlerini işçi sınıfıyla birleştirmeye, işçi sınıfının sermayeye karşı devrimci iktidar mücadelesini desteklemeye çağıracağız.

Emekçi köylüye mücadele içerisinde güven verip yol göstermek

Dördüncü Kongre'nin ortaya koyduğu Eylem Programı'na dönüyorum. Bir yoldaş, metnin 4. maddesinin "Bu yüzdendir ki, komünist partisi, kırın çalışan yığınların egemen sınıflara karşı yürüttüğü her mücadelenin en başında yer alır" cümlesindeki "her mücadele" ifadesinin altını kalınca çizmiş, belli ki bunu tartışmalı bulmuş. Ama cümlelerin oldukça dikkatli kurulduğuna, "egemen sınıflara karşı yürüttüğü her mücadelenin" denildiğine dikkat edilmeli burada.

Biz egemen sınıfa yönelmiş bu mücadelelere elbette sahip çıkarız, desteklemekten öteye, buna bizzat önderlik etmeye de çalışırız. Ama bunu, tam da kırsal emekçilerin yaşadığı sorunların temelde nereden kaynaklandığını ve çözümün nerede olduğunu emekçi köylü kitlelerine anlatmaya çalışmanın bir vesilesi ve olanağı haline getirmeye çalışırız. Bu arada bu mücadeleleri geriye dönük istemlerden arındırmaya bakarız, başka türlü söz zaten olamaz. Biz ayrımı talepler arasında yaparız, sermayenin ezici ağırlığına, sömürü ve soygununa

yönelmiş eylemler arasında değil. Kritik mesele de bu eylemleri geriye dönük istemlerden arındırma sorunu ortaya çıkıyor. Kolay bir iş değildir, bunu ifade etmişim. Kapitalist ülkelerin komünistleri bu konuda hep sıkıntı çekmişler, belli açmazlarla yüzyüze kalmışlardır, tarihe baktığımızda bunu görüyoruz.

Ama kritik önemine işaret etmek, bu konuda genel bir bakış açısına sahip olmak dışında, burada bu konuda daha somut ve pratik sonuçlara ulaşamayız. Bu gerçekten pratik bir sorundur; hoşnutsuzluğunu ortaya koyduğunda küçük-üretici köylünün bunu hangi sorunlar ve istemler üzerinden ortaya koyduğuyla bağlantılı olarak çözümlenecek ve somut bir tutuma konu edilecek bir sorundur.

4. madde şöyle devam ediyor:

"... Sanayi proletaryası ile birlikte yürütülen mücadele, sanayi işçilerinin komünist partisi önderliğinde kırdaki işçi ve yoksul köylülerin çıkarları için mücadele yürütmesi gerçekliği, kırsal emekçilerin şu iki noktanın doğruluğuna ikna olmalarını sağlayacaktır:

"1. Hem tarım partilerinin hem de sosyal demokrat partilerin, tüm demagojik boş laf yığınlarına rağmen, kendilerini yalnızca aldatmak istedikleri, bu partilerin gerçekte büyük toprak sahipleri ve kapitalistlerin hizmetinde olmalarına karşılık, yalnızca komünist partisinin kendilerinin çıkarlarının savunusunda samimi olduğu,

"2. Kapitalizm koşulları altında işçilerin ve yoksul köylülerin durumunun nihai olarak iyileşmesinin imkansızlığı."

O dönem çeşitli ülkelerde (Romanya, Polonya, Bulgaristan vb.) geleneksel köylü partileri var ve bunlar desteklerini önemli ölçüde kırsal kesimden, köylülerden alıyorlar. "Tarımsal partiler"den kastedilen, bir kısmı tümüyle gerici olan, bir kısmı Bulgaristan örneğinde olduğu gibi bir parça ilerici bir potansiyel taşıyan bu türden burjuva orta sınıf partileridir. Bunların yanısıra sol sosyal-demagoji sayesinde sosyal-demokrat partilerin de köylü kitleleri üzerinde şu veya bu ölçüde etkisi var. Kırsal emekçilerin desteğini kazanmak, doğal olarak bu gerici ya da reformcu burjuva partilerinin kırsal alandaki etkilerini kırmayı gerektiriyor. Bu çerçevede, komünist partisi önderliğinde birleşmiş sanayi işçilerinin kır emekçilerinin mücadelesine aktif destek vererek, sözkonusu burjuva partilerinin sermaye karşısında köylülerin gerçek dostları olmadığını bizzat mücadele içerisinde göstermeleri zorunluluğu, güdülen temel hedeflerden ilkinin oluşturuyor.

İkinci hedef daha da önemli. Kapitalizm koşulları altında ve bu koşullar devam ettikçe, üretici yoksul köylülerin durumunun nihai olarak iyileşmesinin imkansızlığını yine mücadele içinde göstermek, böylece, emekçi köylülüğü proletaryanın burjuvaziye karşı devrimci iktidar mücadelesine kazanmak... İşte bu, kapitalist bir ülkedeki her kırsal devrimci çalışmanın en şaşmaz hedefidir, öyle olmalıdır. Burada aslında programatik bir temel sorunun formüle edilmesi ile yüzyüzeyiz. Komünist Manifesto'dan beri altı çizilen bir temel sorundur bu. Bunu biz de programımızın ilgili bölümlerinde net bir biçimde formüle edeceğiz. Ve

kırdaki tüm çalışmamız yoluyla ve bizzat mücadele içinde güven vererek, emekçi köylülüğe kapitalizm koşullarında durumlarının umutsuzluğunu anlatmaya çalışacağız ve onları, kaderlerini işçi sınıfıyla birleştirmeye, işçi sınıfının sermayeye karşı devrimci iktidar mücadelesini desteklemeye çağıracağız.

Yani biz, bizzat emekçi köylülüğün eylemine önderlik etme çabası içerisinde, ona sürekli olarak; kapitalizm koşulları sürdüğü sürece, burjuvazi egemen kaldığı sürece, sonuç değişmeyecektir, bu koşullarda senin kaderin kaçınılmaz ve acılı bir yıkım olacaktır, deriz. Güç ve sermaye onlarda, karar merkezleri onlarda, bankalar onların elinde, fiyatları saptama mekanizması onların ellerinde; bu böyle olduğu ve böylece sürdüğü sürece, siz emekçi köylüler olarak bütün bu sorunları, bütün bu hak yoksunluklarını, bütün bu baskıyı ve ağır sömürüyü, bu acılı yıkımı kaçınılmaz olarak yaşayacaksınız, deriz. Propagandanın içeriği bu açıdan büyük önem taşıyor. Küçük köylülerin geriye dönük özlendiklerini, ya da geçici bir takım kazanımlarla kapitalizmin koşullarında durumlarını iyileştirmeye yönelik umutlarını, böyle bir propaganda içerisinde kırmayı amaçlamak durumundayız.

5. maddeyi geçiyorum, bu madde üzerinde durmak çok gerekli değil. Zira burada sözkonusu olan; "kırdaki feodalizmin güçlü kalıntılarının bulunduğu", toprak sorununun henüz çözülmediği, gündemde bir burjuva devrimi ya da ulusal kurtuluş sorununun bulunduğu ülkeler. Nitekim buna o dönemin (yıl 1922) Hindistan'ı ve Türkiye'si örnek veriliyor. Bu tarihsel-toplumsal koşullarla ve buna uygun devrimci görevlerle yüzyüze olan ülkelerde, köylü sorununun ortaya konuluşunda herhangi bir güçlük zaten yoktur. Burada köylü sorunu toprak sorunu ile örtüşür ve çözümünü toprak devrimi mücadelesinde bulur. Bu mücadelenin ulusal kurtuluş boyutu kendini emperyalizmin köleliğinden kurtuluş olarak gösterir, vb.

Komünist partisi için kırsal çalışmada tarım proletaryasına dayanmak esastır

6. maddeye geçiyorum, madde şöyle başlıyor:

"6- Gerçek bir tarım proletaryasının bulunduğu tüm ülkelerde, bu tabaka kırdaki devrimci hareketin en önemli faktörüdür..."

Tarım ve Köylü Sorunu üzerine konferansta üzerinde önemle ve net bir tutumla durulan bir sorun bu. Bizim tarımsal alana ilişkin tahlillerimiz ve sonuçları, herşeyden önce tarım proletaryasına karşı görevlerimiz çerçevesinde önem taşıyor. Biz tüm öteki kırsal emekçi sosyal katmanlardan önce, tarım işçileri içerisinde güç olmaya bakarız. Bu tabakayı sanayi proletaryasının kırsal uzantısı olarak kazanmaya ve örgütlemeye çalışırız.

Ve tarım işçilerinin acil taleplerinin formülasyonunda herhangi bir güçlük yoktur. Tarım proleterlerinin çalıştığı tarımsal işletmeler, üretim ilişkisi yönünden temelde kapitalist sanayi işletmeleri gibidir. Bu nedenle biz, sanayi proletaryası için uzun ve kısa dönemli olarak savunduğumuz ne varsa, aynen tarım

orunu/3

m Programı/2

proleterleri için de savunuruz. Sendika ve örgütlenme hakkı, işgünü sorunu, çalışma koşulları, ücret talepleri ve bütün öteki talepleri, işçi sınıfının korunmasına, çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesine ilişkin ne kadar talebimiz varsa (burada kuşkusuz bir eylem programı çerçevesinde konuşuyoruz), bunların hepsini tarım proleteryası için de aynen savunuruz. Ek olarak, tarımsal yaşam koşullarından gelen ek bir takım taleplerimiz olur. Her ülkede tarım işçileri, bizzat devlet mevzuatı yoluyla, iş ve çalışma yasalarıyla, sanayi işçilerinden daha ağır koşullara mahkum edilmişlerdir. Düşünün ki bugünün Türkiye'sinde tarımsal asgari ücret bile sanayi kesimi asgari ücretinden farklıdır. Biz, bu eşitsizliği gideren, artı, kırsal yaşamdan gelen ek sorunlara ilişkin ek talepler savunuruz.

Nitekim maddenin devamında da bütün bunlara o günün koşulları çerçevesinde yeterli açıklıkla işaret edilmiştir:

"... Komünist partisi, tarım proleteryasını mücadelelerinde arkasından hançerleyen Sosyal-demokratların tersine, tarım proleteryasının ekonomik, sosyal ve politik durumunu iyileştirmek için giriştiği bütün mücadelelerini destekler; örgütler ve derinleştirir. Kırsal proleteryasının devrimcileşmesini hızlandırmak ve - onu nihai olarak sömürüden kurtaracak yegane yol olan- proleterya diktatörlüğü için mücadeleye eğitmek için, Komünist partisi, tarım proleteryasını reel ücret artışı

mücadelesinde destekler:

"Tüm çalışma, barınma ve kültürel koşulların iyileştirilmesi, toplanma, örgütlenme, sendikal hareket oluşturma, grev, basın vb. özgürlüğü, asgari olarak sanayi proleteryasının haklarıyla bir eşitleme taleplerini destekler.

"Yolda ortalama 8 saatlik çalışma günü, iş kazası sigortası, çocukların ücretli emek sömürüsünün yasağı, meslek eğitim olanaklarının geliştirilmesi vb, asgari olarak proleteryanın sosyal kazanımlarıyla yasal bir eşitleme."

Söylenenler herhangi bir ek yorum gerektirmeyecek denli açık.

Sonuç olarak, işçi sınıfının korunmasına ilişkin olarak sanayi proleteryası için savunulan önlemler, kırsal alanın kendine özgü durumuna da uyarlanarak, tarım proleteryası için de aynen geçerlidir. Yapmamız gereken şey, bugünün Türkiye'si için tarım proleteryasının bu özgül istemlerini somut olarak belirlemektir.

Tekelci sömürüye ve spekülasyona karşı mücadele

"7- Komünist partisi, köylülerin sosyal bir devrimle bugünkü kölelikten kurtulana değin yoksul ve orta köylülüğün sermaye tarafından her çeşit sömürüsüne karşı ve yoksul köylüleri borç köleliğine zorlayan banker

ve tefeci sermayesinin sömürüsüne karşı mücadele eder..."

Biz bankalara ve tefecilere olan borçların iptal edilmesini, küçük köylüye faizsiz kredi sağlanmasını savunuruz. Bu talepler gerçekte kapitalizmle kolay kolay bağdaşmayan, kapitalizm kapitalizm olarak kaldığı sürece gerçekleşmesi kolay olmayan, ama uğruna mücadele edildikleri ölçüde, küçük köylülüğü ve hatta hatta yer yer orta köylülüğü kent proleteryasının mücadelesine yaklaştıran bir mahiyet taşıyorlar.

Yine de irdelenmesi gereken sorunlardan biri bu maddede kendini gösteriyor. Genel planda yanlış bir şey yok burada. Ama Engels'in ünlü uyarısı gözetilerek bu soruna yaklaşılmazsa, bunun gerektirdiği dikkat bir yana bırakılırsa, yanlışa belli bir alan da açılır. Engels, "Küçük köylüyü, kendi mülkiyeti içinde koruma girişiminiz, onun özgürlüğünü değil, ama sadece köleliğinin özel biçimini korur; içinde ne yaşayabildiği, ne de ölebildiği bir durumu uzatır:" diyor. Bizim için amaç, küçük köylüyü kendi mülkiyeti içinde güvenceye almak değil, fakat onu yıkıma sürükleyen sürecin çelişkilerinden en iyi biçimde yararlanarak, onun sermaye ile çatışmasını geliştirip güçlendirmek olmalıdır. Bu ise bizi bir kez daha biraz önce de işaret ettiğim asıl amaca bağlıyor. Dördüncü Kongre'nin bu konuda, izlenmesi gereken amaç konusunda, açık ve net bir tutumu var.

Yedinci Kongre'de Polonyalı komünistlerin tarımsal eylem programının istemleri çerçevesinde eleştirildiğini görüyoruz (bkz. ekteki metin -Red.). Eldeki metinlerden eleştirinin kapsamı tam anlaşılabilir. İleri sürülen taleplerin "kısmi talepler" değil, daha çok devrimci kriz dönemine uygun düşen ve köylüleri devlet iktidarı ile çatışmaya yönlendirmeyi amaçlayan talepler olduğundan sözediliyor. Muhtemelen Polonyalılar öyle talepleri ileri sürüyorlar ki, bunlar bir yanı sıra çok güncel talepler, ama öte yanı sıra da bunların karşılanması için Polonya'daki büyük burjuvazi ve toprak ağalarının diktatörlüğünün yıkılması gerekiyor. Yani ancak devrimle gerçekleşebilir talepler oluyor bunlar. Ama Polonyalıya yöneltilen eleştiriyle birlikte alternatif olarak getirilen nedir, gerçekten kısmi olan talepler tam ne çerçevede somutlanıyor, eleştiriden bunu anlamak pek mümkün değil.

Biz illa da kısa dönemli olarak gerçekleşebilir talepleri çok özel olarak formüle etmek zorunda değiliz. Kaldı ki bizim için sorun gerçekleşebilirlik sorunu da değil. Eğer formüle edilen talepler yakıcı taleplerse, diyelim ki genel borç yükü köylüyü eziyorsa, tefeci borçları, banka borçları, vb. gibi, biz bu borçların iptal edilmesini, faizleriyle birlikte yok sayılmasını savunuruz. Bunun için mücadele ederiz ve bu yolla köylülerin sistemle çelişkilerini derinleştirmeye, onları egemen sınıfla çatışmaya yönlendirmeye çalışırız.

7. maddeye devam edelim: "Aynı şekilde, (komünist partisi) yoksul köylülerin düşük üretim fazlasını ucuz bir fiyata satın alıp, yüksek fiyata şehir proleteryasına satan ticaret ve spekülasyon sermayesine karşı da mücadele eder. Komünist partisi, bu parazit spekülasyon sermayesinin ortadan kaldırılmasını ve küçük köylü

Köylülük ve hububat pazarlaması

" (...) Nitekim 1970 Tarım Sayımı sonuçlarına dayanarak Türkiye ve dokuz Tarım Bölgesi'nde, buğday ve arpa için işletme büyüklüklerine göre ayrı ayrı pazarlama oranları hesaplanmıştır. Tabloda açıkça görüleceği gibi, 20 dönümün altındaki işletmelerde her iki üründe de toplam üretimden satışa ayrılan miktar yüzde 5-7 gibi son derece düşük bir orandır. 20-50 dönümlük işletmelerde bu oran buğdayda yüzde 12'ye, arpada ise yüzde 8'e yükselbilmektedir. Böylece, 50 dönümden ve özellikle 20 dönümden küçük işletmelerin tahıl satıcısı olmadıkları, ürettikleri malları genellikle kendilerinin kullandığı ortaya çıkmaktadır. Hatta bunların önemli bir kısmının net tahıl alıcısı oldukları söylenebilir.

50-100 dönümlük işletmeler için bile buğdayda pazarlama (satış) oranı yüzde 24, arpada ise bu oran ancak yüzde 16 kadardır. Tüm işletme büyüklüklerinde arpa pazarlama oranları buğdayın altında çıkmıştır. 100 dönümden büyük işletmelerin buğday pazarlama oranı yüzde 40'ı aşmakta, 1000 dönümden büyük işletmelerde ise bu oran yüzde 75'in üzerinde çıkmaktadır. Arpa pazarlama oranları ise ancak 500 dönümden büyük işletmelerde yüzde 40'ı geçmekte, 1000 dönümden büyük işletmelerde ise ancak yüzde 65'e ulaşmaktadır. Bunun temel nedeni, arpayı çiftçinin genellikle kendi hayvanlarına yemlik yapmak amacıyla yetiştirmesi, ticari arpa üretiminin ise ancak çok büyük işletmelerde yapılmasıdır.

Bu oranlar Türkiye'de uygulanmakta olan hububatı destekleme politikalarının (taban fiyatları uygulamasının) aslında orta ve büyük hububat üreticilerine yarar sağladığını, bir milyona yakın cüce işletmenin bundan hemen hiç yararlanmadığını, hatta net hububat alıcısı olmaları nedeniyle yüksek taban fiyatları politikalarından zarar gördüklerini ortaya koymaktadır. 20 dönümün altındaki işletmelerde buğday pazarlama oranları, bölgeler arasında önemli farklılıklar göstermekle birlikte, tüm bölgelerde yüzde 15'in (Karadeniz, Kuzey Doğu, Orta Kuzey ve Güney Doğu bölgelerinde ise yüzde 5'in) altında çıkmıştır. Toplam buğday üretiminin yüzde 28'inin üretildiği Orta Kuzey Bölgesi'nde bu oran yüzde 4, buğday üretiminin yüzde 19'unu sağlayan Orta Güney Bölgesi'nde yüzde 7, buğday üretiminin yüzde 15'ini sağlayan Marmara (Trakya) Bölgesi'nde ise yüzde 9 dolayındadır. 20-50 dönümlük işletmelerin buğday pazarlama oranları (Akdeniz Bölgesi dışında) tüm bölgelerde yüzde 20'nin altında çıkmıştır. 50 dönümden ve özellikle 100 dönümden büyük topraklardan başlayarak buğday pazarlama oranları yükselmekte ve 1000 dönümden büyük topraklarda bölgelerin çoğunda (Marmara, Ege, Orta Kuzey, Akdeniz, Orta Doğu, Orta Güney) yüzde 75'i aşmaktadır..."

(Oktay Varlıer, Türkiye Tarımında Yapısal Değişme, Teknoloji ve Toprak Bölüşümü, DPT Yayını, Mayıs 1978. s.9)

kooperatifleri ile şehir proletaryasının tüketim malları kooperatiflerinin doğrudan doğruya birleştirilmesini savunur.”

İlgi çekici bir öneri olduğu için, bu son noktaya öncelikle değinmek istiyorum. Küçük köylü kooperatifleri fikri iyi bir fikir. Ama küçük köylülük hiç de öyle küçük köylü kooperatifleri olarak kurmuyorlar kooperatiflerini. Sorun da burada. Küçük köylünün kendi köylü kooperatiflerini kurabilmesi, az-çok devrimci mücadele bilincine ulaşmış olması ile aynı şey demektir. Bu tür kooperatifler genel uygulamada “tarım satış kooperatifleri” olarak kuruluyorlar, küçük, orta ve zengin köylülüğü birarada kapsıyorlar ve kaçınılmaz olarak zengin köylünün denetiminde, onun çıkarlarına göre işleyen bir kolektif kapitalist şirket halini alıyorlar.

Burada sorun “küçük köylü kooperatifleri” üzerinden formüle edildiği için, formülasyon kendi içinde çok kusurlu değil. Zengin köylüyü dışında bırakarak, küçük köylü kendi kooperatiflerini kurabilse elbette mesele kalmaz. Bu durumda, bu örgütlenme emekçi küçük köylünün kendi içinde bir dayanışmasını ifade eder ve sermayenin bunlar üzerindeki basıncını bir parça sınırlayan, spekülasyon ve soygunu bir parça hafifleten bir rol oynar. Ama tekrar ediyorum, küçük köylünün kendi kooperatiflerini böyle kurabilmesi için de bir parça devrimci bilince erişmiş bir sosyal katman olarak hareket edebilmesi lazım. Bu politik olgunluk düzeyini yakalamış bir küçük köylülük ise, zaten önemli ölçüde işçi sınıfının müttefikliği olma yolu tutmuş

demektir. İleri sürülen bu görüş, özellikle de işçi tüketim kooperatifleri ile küçük köylü üretim kooperatifleri arasında tanımlanan türden ilişkilerin geliştirilmesi düşüncesi, sonraki süreçte, komünist partilerin kırsal emekçilere yönelik çalışmalarında herhangi bir pratik başarı imkanı kazanmış mıdır, bilemiyorum.

Fakat pasajda asıl önemli olan ve pratik bakımdan da daha dikkate değer olan görüş, ilk cümlede söylenenlerde var. Kautsky'nin işçi sınıfı ve köylülük arasındaki “nesnel çelişki” olarak çarpıtıldığı olgunun gerçekte ne olduğuna burada iyi bir tanım getirilmiştir: “Yoksul köylülerin üretim fazlasını ucuz bir fiyata satın alıp, yüksek fiyatla şehir proletaryasına satan ticaret ve spekülasyon sermayesi”.

Tarımsal ürünlerin pahalılığı hiç de küçük ya da orta köylülüğün kendi ürettiği ürünün karşılığını talep etmesinden gelmiyor. Bunun asıl nedeni ticaret ve spekülasyon sermayesinin bu alanda vurduğu vurgun, elde ettiği ölçsüz rantlardır. Kaldı ki kapitalizm koşullarında kendi ürününün gerçek değeri neyse onu talep etmesi, köylünün en meşru hakkı. Fakat kapitalist piyasada bu böyle oluyor işte. Sermaye tekeli, ticaret tekeli, ulaştırma tekeli büyük burjuvazinin elinde olduğu için, köylünün ürünü ucuz kapatılıyor. Büyük rant fazlası ticari kâr olarak sermayenin cebine akıyor. Burada işçiler de kaybediyor, köylüler de. Bu açıdan ikisinin çıkarlarını birleştiren bir nokta var burada.

Tuna: Öyle olmasa bile, şehirlere ucuz gelse bile, ucuz besin ürünleri sermaye için ücretleri düşürmenin

Ve tarım işçilerinin acil taleplerinin formülasyonunda herhangi bir güçlük yoktur. Tarım proleterlerinin çalıştığı tarımsal işletmeler, üretim ilişkisi yönünden temelde kapitalist sanayi işletmeleri gibidir. Bu nedenle biz, sanayi proletaryası için uzun ve kısa dönemli olarak savunduğumuz ne varsa, aynen tarım proleterleri için de savunuruz. Sendika ve örgütlenme hakkı, işgünü sorunu, çalışma koşulları, ücret talepleri ve bütün öteki talepleri, işçi sınıfının korunmasına, çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesine ilişkin ne kadar talebimiz varsa (burada kuşkusuz bir eylem programı çerçevesinde konuşuyoruz), bunların hepsini tarım proletaryası için de aynen savunuruz. Ek olarak, tarımsal yaşam koşullarından gelen ek bir takım taleplerimiz olur. Her ülkede tarım işçileri, bizzat devlet mevzuatı yoluyla, iş ve çalışma yasalarıyla, sanayi işçilerinden daha ağır koşullara mahkum edilmişlerdir. Düşünün ki bugünün Türkiye'sinde tarımsal asgari ücret bile sanayi kesimi asgari ücretinden farklıdır. Biz, bu eşitsizliği gideren, artı, kırsal yaşamdan gelen ek sorunlara ilişkin ek talepler savunuruz.

bir zemindir. Sermaye köylülüğü sömürmesi üzerinden bir de işçi ücretlerini düşürme imkanı buluyor. Bu, olsa olsa sermayenin farklı kesimleri arasında sömürünün paylaşımında bir çatışma konusudur.

Cihan: Bir de işin bu yanı var. Yine de işçinin ücretini belirleyen sınıf mücadelesi oluyor. Köylünün ürününe az veya çok fiyat ödenmesi, burada sonucu çok fazla belirlemiyor.

Buğday taban fiyatları sorunu

Bu konuda örneklemekte yarar gördüğüm şöyle bir sorun var. Bildiğiniz gibi, buğday taban fiyatları ve bunun yükseltilmesine ilişkin bir talep var. Buna daha yakından baktığımızda, ilginç bir durumla yüzyüze kalıyoruz. Ekmek çok temel bir tüketim maddesi olduğu için, bu mesele ayrıca önem taşıyor, şeker pancarına, ayçiçeğine, bir başka ürüne benzemiyor bu. Şeker pancarı, ay çiçeği vb.'nde, köylü kendi topraklarını bu üretime ayırıyor. Yakınlarda bu ürünleri tarımsal girdi olarak kullanan bir fabrika oluyor, örneğin Trakya'da birileri tutup ayçiçeği fabrikası kuruyor, yakındaki köylü de elindeki toprağı ayçiçeği üretimine ayırıyor. Ya da zaten ayçiçeği buralarda üretildiği için bu fabrikalar tercihen buralara kuruluyor. Bununla bağlantılı olarak üretici köylü bu ürünü ekmeye ayrıca teşvik ediliyor, kredi ya da avans veriliyor, sözleşmeler yapılıyor. Köylü tutuyor bütün topraklarını buna ayırıyor ve dolayısıyla bütün geçimi ayçiçeği ya da şeker pancarı satımından elde edeceği gelirle belirleniyor.

Oysa buğday üretimi böyle değil, buğday üretimi yapan küçük köylü bunu ancak kendi geçimi için yapabilir. Küçük köylünün kendi geçiminin fazlası bir buğday üretmesi ve bunu pazara sürmesi nadir bir durumdur. Küçük köylü tarımına uymaz bu, bir kere. Hatta DPT'nin tarımsal ilişkiler konusunda '70'li yıllarda yayınladığı bir takım incelemeler, küçük köylünün net bir biçimde tahıl tüketicisi olduğunu, yani kendi ekmek ihtiyacının bir kısmını piyasadaki karşıladığını söyler (bkz. ekteki parça -Red.). Pazarlanan

Komünist Enternasyonal 7. Kongresi'nde tarımsal eylem programı sorunu

Mücadelemizin bu zaman diliminde, proletaryanın köylüler ve kent küçük-burjuvazisi arasındaki müttefiklerini kazanma çalışmamızın geriliği kendini son derece güçlü bir biçimde hissettirdi.

Gerçi eski sosyal-demokrat partilerin, küçük-burjuva kitlelere tenezzül etmenin proletaryanın şanına aykırı olduğu yollu ilkesel küçümsemesini ve loncavari kibrini alt etmişti. Ama Polonya ve Balkan ülkelerini bir kenara bırakırsak, ülkelerin çoğunluğunda komünistler kriz başlamadan önce kentte ve kırsal küçük-burjuva kitleler arasında çalışmanın gerekliliği bağlamında yalnızca ilksel kabulden öteye pek geçemediler.

Polonya'da komünistler hem feodal egemenliğin kalıntıları hem de toprağı duyulan açlık yüzünden acı çeken köylülerin ilerici bölümü üzerinde uzun süreden beri önemli bir etkiye sahiptirler. Polonya Komünist Partisi köylü kitleleri uğruna mücadeleyi “Bütün Topraklar Köylülere” sloganı altında yürüttü ve aynı zamanda örneğin “Faşist Hükümete Tek Kuruş Vergi Yok”, “Dağınık Tarlaların Faşist Birleştirilmesine Karşı”, “Kullanım Haklarının Kaldırılmasına Karşı”, “Yol İnşaatı Angaryasına Karşı” (Şarvarka) ve “Çalışarak Ödeme Sistemine Karşı” gibi bir dizi kısmi talepler ileri sürdü. Bu talepler kitleler içinde çok popülerdi, ancak bunlar öz itibarıyla hiç de kısmi talepler olarak değerlendirilemezler. Bunların esas fonksiyonu, köylüleri devlet iktidarı ile doğrudan çatışma noktasına getirmektir. Eğer devrimci kriz başgösterseydi, proletarya mücadele etmek üzere ayağı kalksaydı, o zaman köylü hareketi bu sloganlar altında proletaryaya güçlü bir destek verebilirdi. Ancak Orta Galiciya'daki köylü ayaklanmasından sonra köylü hareketinde bir gerileme kendini gösterdiğinde ve proletarya köylülerin mücadelesine gereken desteği vermediğinde, partinin görevi, ağırlığı en geniş köylü kitlelerini mücadeleye sevk edebilecek kısmi taleplere aktarma olmalıydı.

Komünistler tehdit edici cezalara rağmen köylüler için çalışarak ödeme normlarında ve yol inşaatı angaryasında vb. kısmi kısıtlamalar kabul ettirmek ve böylece köylü kitleleri, aynı şekilde bunların örgütleri üzerindeki etkilerini mücadelenin devamı için korumak amacıyla, çoğunlukla, taktiklerinde yeterince esneklik göstermediler.

Köylülüğün kriz sırasında üzerine çöreklenen yoksulluk yüzünden burjuvaziye sırt çevirmeye başladığı ülkelerde komünistler, yükselmekte olan köylü hareketine, teknelci kapitalizmin köylülüğü yok eden mutlak iktidarına karşı, düşük fiyatlara ve “faşist köleliği”ne karşı tam zamanında mücadele sloganları vermeyi ihmal ettiler.

Haydutça fiyatlar ve tefeci faizleri yüzünden köylü kitlelerin hoşnutsuzluğunun korkunç boyutlara ulaştığı **Almanya'da** Komünist Partisi 1931 sonbaharında, borçların silinmesinin, dolaylı vergilerin kaldırılmasının, büyük toprak mülkiyetinin mülksüzleştirilmesinin propaganda edildiği ve emekçi köylüler için devlet yardımının talep edildiği köylü yardım programını yayınladı. Bu program temelinde 1931'de eskiden faşistlere bağlı olan bir grup Kuzey Alman köylü önerdi, Komünist Partisi'ne yöneldi. Fakat Komünist Partisi, kır için yeterince örgütleyici ve propagandacı kadrosu olmadan, bu programın kırsal propagandasını doğru dürüst ele almayı ve böylelikle “tröst ve banka düşmanlığı” demagojilerini bol bol kullanan faşistlerin artan etkisinin karşısına dikilmeyi başaramadı. Köylü henüz eylemleriyle tanımadığı ve daha iktidarda olmayan, ama köylülere tarım fiyatları yükseltme ve kapitalizmi yıkmadan köylülerin kurumlarını düzeltme sözü veren partiye yöneldi.

Fransa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde köylülerin hoşnutsuzluğu tarım ürünlerinin düşük fiyatlarına karşı geniş bir harekete yol açtı. Komünist Partisi ancak büyük bir gecikmeyle, köylü hareketi artık geri çekilmeye başladığında köylülerin taleplerine el attı, aracı tüccarlar ve değirmen sahiplerinin kârlarına karşı çıktı ve böylece köylüler arasındaki etkisini daha da yükseltmenin ön koşulunu yarattı.

(3. Enternasyonal/Faşizm Üzerine Tartışmalar/Belgeler-II, Dönüşüm yayınları, s. 153-155)

tahılın ne kadarının büyük toprak sahipleri tarafından, ne kadarının zengin köylülük tarafından pazarlandığı orada net rakamlarla var. Dolayısıyla, buğday taban fiyatlarının yükseltilmesini istemek, hiç de kırsal emekçilerin çıkarlarını savunmak anlamına gelmiyor. Bu daha çok zengin köylülüğün ve tahıl üreticisi büyük toprak sahiplerinin çıkarlarını savunmak anlamına geliyor. Doğal olarak biz böyle bir şey savunamayız.

Ceren: Sadece buğday için mi diyorsun?

Cihan: Evet, özellikle buğday için diyorum. Zira buğday temel besin maddesi olarak çok özel bir ürün. Ve küçük köylünün toprak miktarı buğday fazlası üretmeye el vermez. Bu ileri teknikle olur. Buğdayda ya da genel olarak hububatta ileri teknik ise küçük tarlayı değil geniş toprakları gerektirir. Küçük köylü ekebildiği buğdayla ancak kendisini geçindirebilir. Küçük köylünün piyasaya buğday satabildiğini düşünabiliyor musunuz? Köylü şeker pancarı sattığında onun yerine un alıyor, zira ekmek onun en temel besin maddesi. Ve zaten küçük köylüler tahıl ihtiyacı dışındaki ihtiyaçlarını ya tefeci borçlarıyla, ya kısmen çalışarak, ya aileden başka bazı bireylerin işçilik yapması yoluyla elde ettikleri nakit parayla karşılıyorlar. Tarımsal fiyatlar sözkonusu olduğunda, özellikle de tahıl, bu çok önemli bir sorun olarak çıkıyor karşımıza. DPT'ye ait resmi araştırmalar bile bunu tespit ediyor; net bir biçimde, buğday taban fiyatlarıyla ilgili olarak, bunun yüksek tutulmasının zengin köylüye ve büyük toprak sahiplerine yaradığını söylüyor.

Üzerinde durulması ve düşünülmesi gereken bir sorun.

7. maddenin devamını okuyorum: "Komünist partisi, teknelci konumunu kullanarak sanayi mallarının

fiyatlarını yüksek tutan sanayi sermayesinin sömürüsüne karşı mücadele eder. Dolayısıyla yoksul köylülere ucuz bir fiyat karşılığı üretim araçlarının (suni gübre, makina vb. gibi) sağlanması için mücadele eder."

Tarımsal bir eylem programı çerçevesinde önemli noktalardan biri de bu. Böyle bir talebi doğal olarak savunmamız, bu konuda emekçi köylülerden yana net bir tutum almamız gerekir. Fiyat makası yoluyla tarım girdilerini teknelci fiyatlarla satmak, tarım ürünlerini ucuz fiyatlarla kapatmak -bunlara karşı mücadele edemezsek, zaten köylülüğün mücadelesinde kendimize herhangi bir hareket alanı bulamayız. Salt, iktidar için bizi destekle, iktidara geldiğimizde sana bütün bunları sağlarız diyemeyiz, dersek çatışmanın dışına düşeriz. Kendi başına bu propagandanın köylülük için hiçbir pratik değeri yoktur. Köylülük eylem içerisinde bizi tanımalı ve destekleyebilmelidir. Biz teknelci fiyatlarla satılan tarım girdileri yoluyla köylünün kazıkklanmasına karşı çıkmak, bunu teşhir etmek durumundayız.

Bu mücadele nihayetinde çok fazla sonuç veren bir mücadele de değil. Hani köylünün durumunu iyileştiren, böylece onu kapitalizme bağlayan bir mücadele falan da olamıyor. Çünkü teknelci egemenlik sürdüğü sürece, teknelci fiyatlar, teknelci kâr yasası hükmünü icra ediyor. Ama, biz bu soruna tercüman olmakla, köylülüğün desteğini ya da hiç değilse sempatisini elde edebiliriz. Bu mücadele, köylülüğün yaşam koşullarında bir iyileşme yaratırsa, diyelim teknelci fiyatların bir parça sınırlanması, tarımsal ürünlerin bir parça kendi değerinde satılması gibi sonuç yaratırsa, bu gene de iyidir. Çünkü bu, Engels'in, biz bu ticaretin dürüst olmasını isteriz, bunun için gayret de sarf eder, bu konuda küçük köylüden yana oluruz dediği durum

kapsamına giriyor. Ve biz bu mücadelede yer aldığımız, bu talebi seslendirdiğimiz ölçüde, emekçi köylünün sempatisini ve desteğini kazanmak imkanını elde ediyoruz.

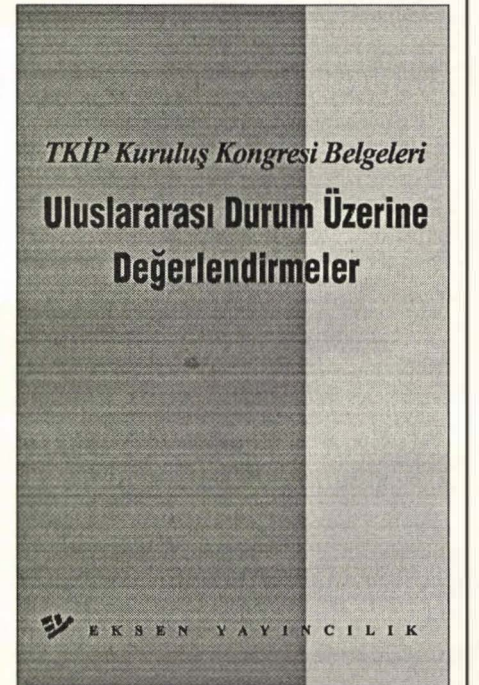
"Vergi sisteminde büyük toprak sahibi lehine yoksul köylüleri tek taraflı yük altında bırakan kapitalist devletin sömürüsüne karşı mücadele. Yoksul köylülere mutlak bir vergi muafiyeti talep ediyoruz."

Bu, 7. maddenin son paragrafını oluşturuyor. Yoksul köylünün vergi kapsamı dışında tutulması istemi son derece makul bir istem. Fakat Türkiye'de tarımda bu tür bir gelir vergisi sistemi yok zaten. Şimdi hazırlanan yeni "Hal Yasası"yla, şununla bununla, tarımsal gelirleri bir biçimde vergilendirmeye çalışıyorlar. Bizde tarımsal kesim çok az, çok sınırlı vergilendirilmiş bir alandır. Hatta bundan teknelci sermaye çevreleri zaman zaman şikayet de ederler, tarımsal gelirlerin vergilendirilmesini isterler.

Ama gerçekte, kırsal alandaki emekçiler vergi yükünü fazlasıyla taşıyorlar, çünkü devletin asıl vergi gelirleri dolaylı vergiler yoluyla, bundan da köylülük fazlasıyla çekeceğini çekiyor. Köylülüğün kullandığı en temel tüketim maddeleri gazdır, bezdir, tuzdur, benzindir (ki benzin tarımda daha çok zengin köylünün ve büyük toprak sahiplerinin kullanabildiği bir tüketim nesnesi), vb. Tüm bunlar ağır dolaylı vergilere konu olan temel tüketim maddeleridir. Dolayısıyla bizim için bugün önemli olan, köylülük (ve kuşkusuz bu arada tüm halk) üzerindeki asıl vergi yükü olan dolaylı vergilere karşı mücadele etmektir. Ve bunu, kentte olduğu kadar kırdan da tüm zengin mülk sahibi tabakaları hedef alan "artan oranlı gelir ve servet vergisi" istemiyle birleştirmektir.

(Devam edecek...)

Yeni Kitaplarımız

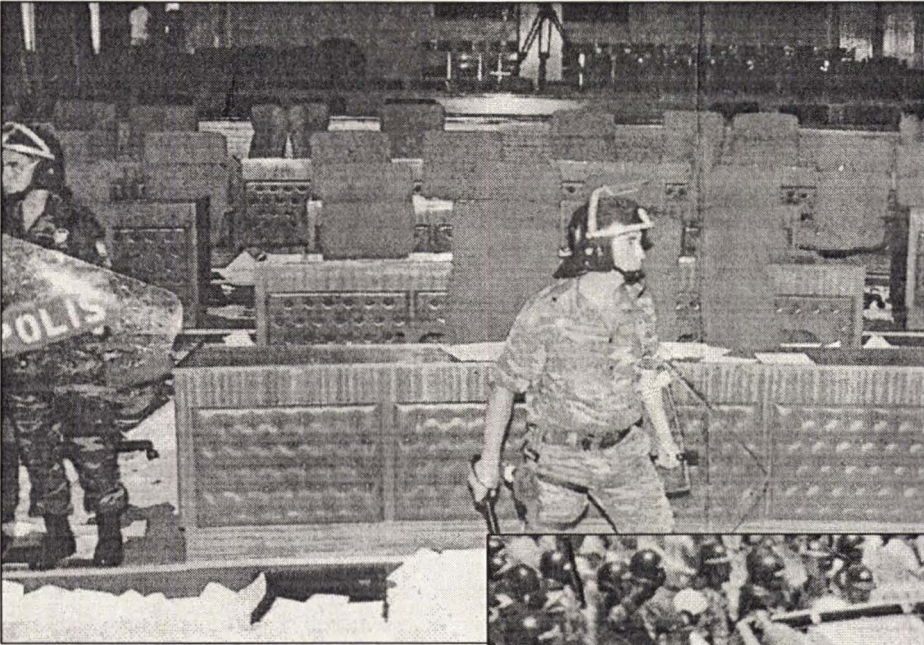

EKSEN YAYINCILIK

Laleli Cad. Çim Apt. 52/5 Aksaray/İSTANBUL
Tel/Fax: (0 212) 638 28 83

Kıbrıs halkının işgal karşıtı muhalefeti baskı ve provokasyonlara rağmen büyüyor!

Kıbrıs'ta işgale son!

Kuzey Kıbrıs sarsılmaya devam ediyor. Gerçekte sarsılan Türk burjuvazisinin 26 yıllık işgali ve tahakkümüdür. Kuzey Kıbrıs halkı işgalin üzerlerine çöken yıkıcı ve baskıcı tahakkümünü artık taşımak istemiyor. Uzun süredir birikmekte olan rahatsızlıklarını gelinen yerde nihayet açıktan ifade ediyor. Eylemli tepkisini ortaya koyuyor. Hangi nedenle gelişirse gelişsin hemen hemen her tepki, doğrudan işgali ve işgalin adadaki dayanaklarını hedef alıyor. Gerici işgal rejimi ise bu tepki ve rahatsızlığın önüne geçerek yeni yeni baskı ve provokasyonlara girişiyor.

İşgal rejiminin iflası

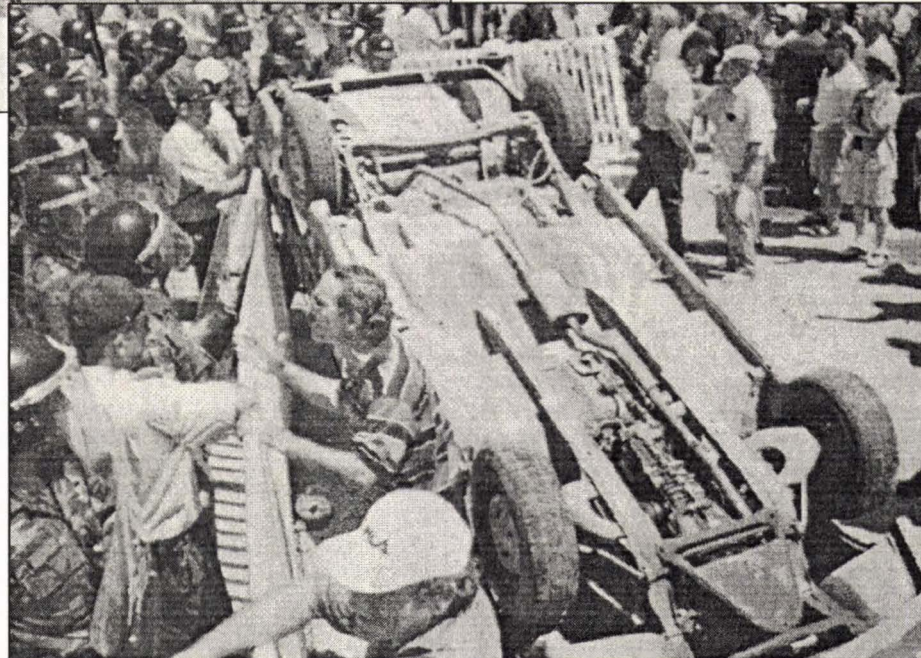
Bir komediye dönüşen casusluk skandalı, tam da yükselmekte olan muhalefetin önünü kesmeye dönük olarak planlanmış bir provokasyon yöntemi olan bu girişim, toplumsal muhalefetin karşıt tepkileriyle püskürtüldü. Sonuçta oynanan oyun tam bir fiyaskoyla sonuçlandı.

Kuzey Kıbrıs'ta öteden beri, işgale ve işgalin iktisadi-sosyal ve siyasal sonuçlarına yönelik her türlü tepki, anında "Rum yanlısı" damgası vurulup susturuluyordu. Ancak bugün Kuzey Kıbrıs emekçilerinin alanlara taşan öfkesi, bu türden provokasyonlarla yaratılmaya çalışılan şovenist histeriyi kolaylıkla boşa çıkarabiliyor. Çünkü Kuzey Kıbrıslı emekçiler için işgalin çok yönlü faturasının ağırlığı artık kemiğe dayanmıştır. Emekçiler hem yaşamın acımasızlığı içerisinde, hem de ayağa kalktıklarında gördükleri gerçeklik karşısında, artık bu türden şoven aldatmacalara kanmıyorlar.

Casusluk provokasyonunu Kuzey

oluşturduğu gibi, eylem bizzat sendika, kitle örgütü ve işgal karşıtı olarak bilinen örgütlenmelerin desteği ve örgütleyicilikleri ile gerçekleşmiştir. Meclis önüne kurulan barikatları geçen öfkeli kitle, meclis salonuna girerek işgal etmiştir. Kitlenin meclise girişiyle beraber aynı kürsülerden daha önce halka yönelik tehditler savuran hükümet görevlileri ve milletvekilleri kaçacak delik aramışlardır.

İşgal polis güçleri tarafından zor kullanılarak bitirilmiştir. Daha sonra meclis dışında toplanan kitle arasında insanların gözaltına alınmaya çalışılması

Kıbrıslı emekçiler alanlarda, "Bu memleket bizim!" mitingleriyle yanıtlayıp boşa çıkardılar. Devletin Türkiye'den taşıdıkları da dahil toplam nüfusu 180 bin kişiyi bile bulmayan bir yerde 10 bin kişilik bir protesto mitingi, Kıbrıs sol hareketi için büyük bir başarının ifadesi olduğu kadar, Kıbrıslı emekçilerde biriken büyük öfkenin de bir dışa vurumudur. Kıbrıs halkı işgal rejiminin bu türden zorba ve kaba provokasyonlarına artık kolay kolay pabuç bırakmayacağını açıklıkla göstermiştir.

Bu, 26 yıldır bir kontr-gerilla ve mafya üssü olarak kullanılan Kıbrıs'taki işgal rejiminin açık bir iflasıdır, bu iflasın açık bir tescilidir.

Meclis baskını ve polis terörü

Kıbrıs halkının tehdit ve provokasyonlarla susturulamayan öfkesi son olarak, meclisin basılmasıyla doruğuna ulaşmış bulunuyor. Bu baskını hiçte bankazedelerle sınırlanamak gereklidir. Çünkü, bankazedeler bugün Kuzey Kıbrıs halkının dörtte birini

bağlantılı bir biçimde Kıbrıs halkının kendisine olan güvenini arttırmış, mücadele dinamiklerini güçlendirmiştir. Öyle ki, baskın sonrasında rejim tarafından toplumsal muhalefet üzerinde estirilen yaygın terör atmosferi karşısında, Kıbrıs emekçi halkı susmak bir yana, tepkilerini arttırarak sürdürmektedir. Kıbrıs emekçi halkı kazandığı bu özgüvenle birlikte, yıllardır tutulduğu kovuğa geri dönmeme kararlılığını açıkça göstermektedir.

İşgalci gücü önplana çıkmaya zorlayan gelişmeler

Meclis baskını, aynı zamanda, sahnenin arkasında duran gerçek aktörü de artık sahneye çıkmaya zorlamaktadır. Böylelikle, Kıbrıs'ta yaşanan toplumsal rahatsızlık ve öfkenin üzerini kapatmak, yanlısalar içerisinde saptırmak çabaları da boşa düşmüştür. Bu aktör adada işgalci konumunda bulunan TC'dir.

İşgalci gücü önplana çıkmaya zorlayan gelişmeler

Gerek iktisadi taleplerle, gerekse işgale karşı büyüyen tepkilerin ifadesi siyasal eylemlerle olsun, Kıbrıs emekçilerinde günden güne büyüyen öfke, adadaki kukla rejimi ve onun şahsında dolaylı ya da doğrudan bir biçimde TC'yi hedef almaktaydı. Böyle olmasına karşın TC'nin iktidar odakları, gelişmeler karşısında genellikle suskun kalmaya çaba gösteriyorlardı.

Aslında bu görüntü de gerçekte tam bir yanılsamayıdır. Çünkü adadaki GK komutanı Ali Nihat Özeyranlı tarafından başlatılan toplumsal muhalefete yönelik tehdit-provokasyon zinciri, dolaysız bir biçimde bizzat TC tarafından yönetiliyordu. Kukla rejim temsilcilerinin bunlardaki rolü, kendilerine verilen görevleri uşakça yerine getirmekten öteye geçmemektedir. Bu iddia için fazla söze ihtiyaç yoktur. Çünkü GK komutanı TC genelkurmayının bir askeridir. Ona emir-komuta ilişkisi içerisinde bağlıdır. Şunu da kaydedelim ki, Kıbrıs bir kontr-gerilla üssü olarak kullanıldığı için, buraya verilen subaylar, özellikle de komutanlar, genellikle kontr-gerilla mensupları olmaktadır.

Katıksız bir terör dalgasının önü açılıyor

Son Meclis baskını, Kıbrıs emekçilerinin yükselen muhalefetinin artık adadaki kukla yönetimin klasik yöntemleriyle çözülemeyeceğini, TC kurmaylarına göstermiştir. Böylelikle TC'nin iktidar odakları artık doğrudan müdahale etme zorunluluğunu

üzerine, buna karşı militanca bir direniş ortaya konulmuştur. Polis kitleyi gaz bombaları ve cop kullanarak güçlükle dağıtabilmiş, onlarca insan gözaltına alınmıştır. Bu eylem sonrası ise toplum çapında, başta ilerici kurum temsilcileri ve sendikacılar olmak üzere, yaygın bir gözaltı-tutuklama terörü estirilmeye başlanmıştır.

Meclis baskını ve kukla devletin iflası

Meclis baskını ile beraber, Kuzey Kıbrıs'ta nasıl içi boş, yapay ve kukla bir devletin olduğu, bu devletin tarihsel ve siyasal hiçbir meşruiyetinin olmadığı bir kez daha açığa çıkmıştır. Bu gerçeklik bizzat emekçiler tarafından pratikte çarpıcı bir biçimde gösterilmiştir.

Baskının bu anlamda yarattığı sarsıcı etki o kadar büyüktür ki, burjuva yazarlar ve mevcut rejimin adadaki işbirlikçileri dahi artık, Kuzey Kıbrıs devletin TC'nin adadaki basit bir mutemedinden başka bir şey olmadığını itiraf edebilmektedirler.

Meclis baskınıyla ortaya çıkan durum, aynı zamanda yukarıdakiyle

duymuşlardır. Meclis baskınından hemen sonra Başbakan Ecevit, Kuzey Kıbrıs'ta mevcut statükoyu bozacak hiçbir gelişmeye izin vermeyeceklerini tehditvari bir üslupla açıklamıştır. Hemen arkasından toplanan MGK ise öncelikli olarak Kıbrıs'ı gündemine almış, toplantı sonrasında benzer tehditler savurmuştur.

MGK toplantısıyla beraber Kuzey Kıbrıs'a yönelik acil bir müdahale planının hazırlanmış olduğundan kuşku duyulmamalıdır. Bu da önümüzdeki süreçte Kuzey Kıbrıs'ta baskı, terör ve provokasyonların artacağına bir habercisidir.

Dahası bu müdahale planının uygulamada olduğunun da ciddi belirtileri vardır. GK Komutanı'nın açıklamalarıyla başlayan tartışma ve provokasyon sürecini de bu planın bir parçası saymak gerekir. Dolayısıyla MGK'nin son toplantısında aldığı kararları, uygulanmakta olan planın ortaya çıkan yeni durum üzerinden gözden geçirilmesi ve buna uygun yeni bir biçim verilmesi olarak anlamak gerekir.

Meclis baskınına katılan kitle örgütü temsilcileri, baskının güvenlik güçleri tarafından önce teşvik edilip, ardından zor kullanıldığını açıklamışlardır. Bu iddia dikkat çekicidir. Buradan hareketle elbette ki, baskın vesilesiyle ortaya çıkan kitle öfkesinin haklılığı, meşruluğu ve politik önemine gölge düşürülemez.

Ancak Türk burjuvazisinin bunu Kuzey Kıbrıs'ta katıksız bir baskı ve terör yönetimine geçiş için kullanmak isteyeceği de kesindir. Nitekim sendika ve kitle örgütü temsilcilerine yönelik tehditler, yaygın faşist baskı ve terör havası, bunun bir göstergesidir. Ayrıca, Denktaş'ın yaşanan gelişmeler karşısında başkanlık sistemini ve bir teknokratlar hükümetini dillendirmesi de, göstermelik kurumları bile ortadan kaldırmaya yönelik açıktan bir faşist yönetimin işaretlerini içermektedir.

Görüşmelerin seyri değişti

Kıbrıs halkının eylemli öfkesi aynı zamanda, bir halkın sınırlı da olsa kendi kaderini belirlemeye yönelik her çıkışının, o halka emperyalistler ve onların işbirliklerince çizilmeye çalışılan karanlık kaderde derin gedikler açabileceğini göstermiştir. Kıbrıs sorunu sözkonusu olduğunda, bu gerçek çok daha özel bir anlam kazanmaktadır. Öyle ki, aynı günlerde emperyalist masalarda, işgalin verdiği cüretle, "taksim" için pazarlık yapan Denktaş'ın meclis baskınıyla beraber etkileri tutuştu. Görüşmelerdeki dengeler değişirken, Denktaş pazarlık gücünün düştüğünü ima eden ve toplumsal muhalefet güçlerini "Rum yanlısı" olmakla suçlayan feryatlarını yükseltti.

Kıbrıs halkı geleceğine sahip çıkıyor

Kuzey Kıbrıs emekçi halkının işgalin iktisadi-sosyal ve siyasal sonuçları karşısında yükselttiği bu eylemlilikler, bir halkın sömürücü, baskıcı ve yağmacı egemenlere karşı verdiği mücadeleyi, bu mücadele içerisinde özgürleşmeyi ve onurunu nasıl kazanacağını bir örneğini oluşturuyor. Halklar, sömürücü sınıfların egemenlikleri altında şoven politikalarla zehirlenerek açlık ve sefalet yanında onursuzlaştırılıp kimliksizleştiriliyorlar da.

Bu yazgıyı değiştirmek, zorbalara karşı verilecek dışı dış bir mücadeleyle olanaklıdır. Kuzey Kıbrıs halkının yaşadığı değişim bunun bir teyiti olmuştur. Şimdi, bu mücadele Kıbrıs Rum emekçi halkıyla bütünleştirilmek, mücadelenin cephesi Rum işbirlikçi rejimi ve Yunanistan burjuvazisine doğru büyütülmek durumundadır. Böylelikle giderek artma eğilimi gösteren baskı, terör ve provokasyonlar boşa çıkarılır. Gerçek özgürleşme ve kurtuluş da ancak bu yoldan yürünerek kazanılır.

Cumhurbaşkanı ve hükümet istifa! Bu memleket bizim!

(Kıbrıs'ta yayınlanan aylık sosyalist dergi *Kıbrıs'ta Sosyalist Gerçek*'in Londra Bürosu tarafından son olaylara ilişkin olarak yayınlanan iki basın açıklamasının metinlerini okurlarımıza sunuyoruz. Bu açıklamalar Kıbrıslı ilericilerin olaylara bakışı konusunda da dolaysız bir fikir vermektedir...)

24 Temmuz 2000 sabahı Kuzey Kıbrıs'taki bankaların iflası nedeniyle biriktirdikleri tüm kazançlarına Türkiyeli ve Kıbrıslı Türk banker-mafya burjuvazi tarafından el konulan mudiler KKTC parlamentosunu işgal etmiş, paralarını bu bankalara yatırmalarını tavsiye eden Cumhurbaşkanı Denktaş ve Başbakan Eroğlu'nun istifasını talep etmişlerdir. Toplam 200.000 nüfuslu bir ülkede 30-40.000 kişiyi temsil eden bu halk topluluğuna Türkiyeli Tuğgeneral Ali Nihat Özeyranlı yönetimindeki polis gücü saldırmış, sonuçta parlamento darmadağın olurken 10 protestocu yaralanmış, 30 protestocu ise tutuklanmıştır. Tutuklular arasında mudilerin temsilcileri de bulunmaktadır. Tutuklanmaktan kaçabilen mudi temsilcileri ise polisten gizlenmek için kaçak konumdadır.

18 Temmuz 2000 akşamı 10.000'den fazla Kıbrıslı'nın katılımıyla yapılan 'Bu Memleket Bizim' mitingini örgütleyen YBH ve CTB gibi siyasi partilerin ve Kıbrıs'ta Sosyalist Gerçek'in de içinde yer aldığı 35 örgütten oluşan komite şu anda mudilerin ortak örgütlenmesiyle birleşmiş durumdadır ve komite polis karakollarında tutsak olan mudilerin kurtarılması için uğraşmaktadır.

Denktaş'ın 24 Temmuz görüşmeleri için Cenevre'de bulunduğu bu günlerde ortaya çıkan bu gelişme daha önceki gelişmelerle birlikte ele alınmalıdır. Son iki hafta içinde polisin KKTC İçişleri Bakanlığı'na bağlanması için hükümet ortaklarından TKP'nin başkanı ve başbakan yardımcısı Mustafa Akıncı ile Tuğgeneral Özeyranlı arasında süren tartışma, buna metaik. Bu memleket bizim mitingiyile Tuğgeneral'in büyük bir kitle tarafından protestosu, Tuğgeneral'in polisinin Avrupa Gazetesi sahibi ve cumhurbaşkanı adaylarından Ş. Levent'i ve 6 Avrupa yazar ve fotoğrafçısını casus adlandırmasıyla tutuklayıp delil yetersizliğinden serbest bırakmaya zorlanması ve bugünkü olay birbiri ardına gelişmiştir. Kitlelerin talebi en sonunda bugünkü protestoda siyasi bir açıklık kazanmıştır; Kuzey Kıbrıs'ta halkın yaşamını bir cehennem yaşamına çeviren Kıbrıslı ve Türkiyeli Türk burjuvazisinin hükümeti ve Cumhurbaşkanı istifa etmelidir.

Toplumun hemen hemen tümünü temsil eden kitlelerin talebi işte budur; Cumhurbaşkanı ve hükümet istifa! Bu memleket bizim!

Kitlelerin gayet açık ve kesin olan bu talepleri gözönüne alındığında, mudilerin temsilcilerinin oluşturduğu komitenin önünde bir tek seçenek vardır. Kitlelerin sesine kulak vermek ve kitlelerin tek gerçek ve demokratik temsilcisi olarak onların isteklerini yansıtacak yeni bir hükümetin oluşturulmasını ve yeni bir Cumhurbaşkanı'nın seçilmesini sağlamak.

Komitenin bu çabasının demokratik yöntemlerle ve hukuk kuralları çerçevesinde meyvesini verip vermeyeceği tamamıyla KKTC hükümeti ve cumhurbaşkanının, güvenlik kuvvetlerinin Türkiyeli komutanı Tuğgeneral Ali Nihat Özeyranlı'nın takınacağı tavırlara bağlıdır. Açıktır ki komite, kitlelerin demokratik temsilcisi olarak demokratik yöntemlerden başka yöntemlere ihtiyaç duymayacaktır. Demokrasi dışı, hukuk dışı tavırlar takınanları da teşhir edecektir.

Kuzey Kıbrıs'ta halkımızın taleplerini yerine getirmek, mevcut ekonomik ve siyasi krizi aşmak ancak bu şekilde mümkün olacaktır.

Komitenin, daha da geniş halk kesimlerini bağrında toplayarak, Kuzey Kıbrıs'ın tüm örgütlü demokratik güçlerini birleştirerek iktidara yürüyeceğine ve iktidara gelerek hem Kuzey Kıbrıs'ta karşı karşıya olduğumuz ekonomik ve siyasi krizi, hem de bir bütün olarak Kıbrıs sorununu demokratik kurallar çerçevesinde çözeceğine olan inancımız tamdır.

Bu fırsattan istifade komiteye ve onu oluşturan tüm örgüt ve kişilere tam desteğimizi bildirir, polisin mudilere karşı giriştiği kanlı ve anti-demokratik saldırıyı protesto eder, tutuklanan tüm protestocuların derhal serbest bırakılmasını talep ederiz.

Yaşasın halkın birleşik demokratik güçleri.

24 Temmuz 2000

Son Gelişmeler

Aldığımız son habere göre KKTC'de son gelişmeler şunlardır:

KKTC'deki tüm Sendikaların Başkanları ve Sekreterleri ve Yurtsever Birlik Hareketi'nin Genel Başkanı **tutuklanmışlardır!**

Sebepler olarak bugün sabah Parlâmento içinde ve dışında gelişen olaylara katılmaları verilmiştir. Tüm bunlar Kıbrıs halkına karşı hazırlanmakta olan provokasyon ve muhtemel bir **Askeri veya Sivil Darbe** hareketinin belirtileridir! Tüm bu gelişmeleri şiddetle protesto ediyor ve tutuklanan sendikacıların ve YBH Genel Başkanı'nın serbest bırakılmalarını talep ediyoruz!

Yarın için sendikalar eğer tutuklanan yöneticiler bırakılmazsa protesto eylemlerine hazırlanmaktadır. Onların bu barışçıl eylemlerinin de provoke edilmesi, saldırıya uğraması ve böylece daha pek çok demokrat ve yurtseverin tutuklanma ihtimali vardır!

Tüm dünya kamuoyunun dikkatine sunarız! Tüm dünya kamuoyunu KKTC hükümeti cumhurbaşkanlığını ve Türkiyeli bir komutanın yönettiği polis örgütünü PROTESTO etmeye çağırıyoruz!

24 Temmuz 2000

Enerji sorunu ve iptal edilen nükleer santral ihalesi

Akkuyu'da yapılması düşünülen nükleer santral ihalesi çok uzun bir süre için "ertelendi". Yani fiilen iptal edildi. Peki bu noktaya nasıl gelindi? Türkiye'nin bir enerji sıkıntısı mı vardı, nükleer enerji bu sorunu çözmek üzere mi gündeme gelmişti ve niye yıllardır süren bu ihale bir kez daha ertelendi?

Öncelikle Türkiye'nin enerji sorunu olup olmadığına bir bakalım. Türkiye'nin toplam kurulu gücü 27 bin MW iken ortalama harcaması 14 bin MW, maximum enerji harcaması ise 18 bin MW'tır. Bu durumda bir enerji sıkıntısından bahsetmek epeyce komik olacaktır. Üstelik değerlendirilebilecek diğer enerji potansiyellerine ve bu potansiyellerin nükleer santrallere göre ne kadar pahalı (!) olduklarına bir göz atmamız gereklidir.

Türkiye'nin yıllık toplam elektrik üretimi 118 milyar kWh'tır. Hidroelektrik santralleri bunun 40 milyar kWh'ını sağlamaktadır. Aslında bu santrallerin toplam potansiyeli 433 milyar kWh'tır. Yani şu anki toplam üretimin 3,5 katından, toplam tüketimin de 7 katından fazla. Üstelik bir hidroelektrik santralinin yapımı, aynı güçte bir nükleer santralin yapımının beşte biri fiyatına gelmektedir. Toplam termik santral kapasitemizin halen beşte birini kullanabilmekteyiz. Bu santraller de nükleer santrallerin üçte biri fiyatına yapılabilen, elektriği dörtte biri fiyatına imal edebilmektedir. Doğalgaz santralleri yine onda biri fiyatına maledilip, dörtte biri fiyatına elektrik üretmektedir. Rüzgar santralleri ise ilk kuruluş olarak dörtte birine maledilirken (buraya dikkat!) elektriği nükleer santrallere göre 240 kat ucuza üretebilmektedir ve hammadde kaynağı bilindiği gibi sonsuz ve bedavadır. Güneş enerjisinden ise henüz yararlanamamaktayız.

Tüm bu enerji kaynaklarımızın diğer iki ortak özelliği vardır; hepsi de nükleer santrallerden daha uzun ömürlü ve temizdirler.

Nükleer santraller diğer enerji kaynaklarından daha ucuza gelseydi bile, dünya çapında yaşanan örneklerden ve kapitalizmin insan hayatına değil fakat kâra öncelik vermesi gerçeğinden hareketle, yine de nükleer santrallere kesin karşı durmamız gerekirdi. Zira insan hayatı parayla değişilemeyecek kadar değerlidir. Nükleer güç şu ana kadar milyonlarca insanın ölümüne, yüzbinlercesinin nesiller boyu sakatlanmasına yol açmıştır. İnsan hayatının sıradan bir meta gibi ekonomik hesaplamalara dahil edilmesi, kapitalist "ölüm ve meta düzeni"nin işidir. Enerjide özelleştirme uygulamaları bunun zeminini ayrıca döşemektedir.

Yukarıda sunduğumuz verilerden hareketle bazı tespitlerde bulunalım:

- 1) Türkiye'de enerji sıkıntısı çekilmemektedir.
- 2) Varolan doğal kaynaklarımız, onları değerlendirmeye dönük yatırım yapıldığında -üstelik nükleer santrallere göre kat kat az bir yatırım-, bize uzun vadede de enerji sıkıntısı çekmeyeceğimizi neredeyse garantilemektedir.
- 3) Nükleer enerji tüm bunlardan çok daha pahalı bir enerji kaynağıdır ve çevreyi çok daha fazla kirletme, ötesinde kitlesel ölümlere sebep olma gibi bir risk taşımaktadır. Türkiye gibi bir ülkede, böylesi bir risk çok daha büyüktür.
- 4) Tüm bunlara rağmen, birileri çıkıp "enerji sıkıntısının çok yakın" olduğundan ve "nükleer enerjiye ihtiyacımız" bulunduğundan sözedebilmektedir. Bu, nükleer lobilerin sermayenin kasasını kanlı dolarlarla doldurmak oyunundan başka bir şey değildir.

Gelinen yerde bu oyun boşa çıktı. Niye boşa çıktığı ise tek bir nedene dayanmıyor tabii. Öne çıkan ve hükümetçe açıklanan neden, Hazine'nin gerekli teminatı verememesidir. Elbette bunun önemli bir etkisi oldu. Zira emperyalistlere verilen ekonomik sözler bu konuda Hazine'nin elini kolunu bağlamıştı. Ancak bunun dışında ihaleye katılan konsorsiyumlar arasında ihale net bir şekilde paylaşılacak, bu büyük rantın kimin kasasına akacağı şiddetli anlaşmazlıklara neden olmuştu.

Ve elbette ki, yükselen ve örgütlenen tepkiler, bu iptal kararında önemli bir başka etken olmuştu. Tekellerin kendi iç çelişkilerinin bu konu üzerindeki keskinliği yanıltıcı olmamalıdır. Bu, muhalefet hareketinin önemini ve etkisini azaltmaz. Bu çelişki daha az keskin olsaydı, iptal edilebilmesi için biraz daha güçlü bir muhalefet gerekecekti. Sonuçta kazanılıp kazanılmayacağı da bu toplam etkenlerin bir sonucu olacaktır.

Sonuç olarak, kapitalizmin her türlü saldırısı karşısında birleşik-örgütlü mücadeleyi yükseltmek esastır. Başarıyı ve sermayeye karşı kazanımları güvenceleyecek olan da budur.

TUBİTAK'ın yalanlara dayalı raporu ile Eurogold'a işletme izni verildi...

Resmi bilim emperyalist tekellerin hizmetinde!

Kapitalizmin tarih boyunca, bilim ve eğitimi hep burjuvazinin çıkarları doğrultusunda kullanmıştır. Burjuvazi egemenliğini sürdürebilmek için çok değişik yol ve yöntemler başarmıştır. Ezilenlerin direnişini bastırmak için bizzat fiziki imhaya başvurduğu gibi, bunu yapamadığı yerlerde de emrine koştuğu bilimi, eğitimi, öğretimi, töreleri, medyayı vb. devreye sokmuştur.

Emrine koştuğu "bilimsel" kurumları, satın aldığı "bilim adamları"ni birçok defa insanlık dışı uygulamalarında kullanmıştır. Bunlara en somut şekilde, İkinci Dünya Savaşı'nda Nazi toplama kamplarındaki "bilimsel" araştırmalarda, nükleer silahların geliştirilmesinde, genetik araştırmalarda, ülkemizde 17 Ağustos-12 Kasım depremlerinde vb., tanık olduk. Alman faşizmi döneminde Mengele ve onun gibileri insanlar üzerinde insanlık dışı deneyler yapmışlardır. Günümüzde de hala onların yerine talip olan birçok bilim adamı bulunmaktadır.

17 Ağustos depreminin ardından bilim adına konuşan kimileri, bu felaketin bir alinyazısı olduğunu söyleyerek, yaşanan faciayı ve yaşanacakları gözlerden kaçırmaya çalışmışlardır. Bugün aynı işi TÜBİTAK ve TÜBİTAK'ta çalışan

"bilim adamları" üstlenmektedirler. Siyanürlü altın çıkarmanın sağlığa zararlı olmadığı ve ülkeye sağlayacağı yarar konusunda raporlar hazırlamaktadırlar.

Siyanür yardımıyla altın çıkararak insan ve doğa hayatını hiçe sayan Eurogold şirketi, bugüne kadar Bergamalı köylülerin ve sisteme muhalif kesimlerin tepkisi ve direnişleriyle karşılaşmış. Bergamalıların öfkeli karşı koyuşu sayesinde Eurogold altın arama işini başlatamadı. Bu karşı koyuş Bergama halkını eğitti, bu barbarlık sistemini tanımlarını sağladı.

Eurogold gün gün örülen, genişleyen direnişler karşısında geri çekilmek zorunda kaldı. Jandarma ve polis saldırısının direnişi kıramadığını gören şirket ve sermaye devleti, devreye sahibinin sesi "bilim kuruluşu" olan TÜBİTAK'ı ve "bilim adamları"ni soktu. TÜBİTAK'a bir rapor hazırlatılarak, altın madeni işletmesinin tehlike içermediği vurgulandı. Sermaye hükümeti bu rapora dayanarak, Eurogold'un çalışmasında herhangi bir sakınca olmadığı yargısını onaylayıp, işletmenin çalışmasına izin verdi.

TÜBİTAK'ın hazırladığı rapor bilim adına bir sefalet, insanlık adına utanç vericidir. Raporda; "İnceleme konusu tesisin ve aynı koşullarda benzerlerinin çevre uyumlu ve duyarlı birer iktisadi faaliyet olarak işletmeye geçirilmelerinin, sürdürülebilir kalkınma kavramı çerçevesinde ülkemiz menfaatleri açısından uygun ve yararlı

olacağı ortak görüş ve kanaatine varılmıştır. Eurogold tesisinde, gelişmiş ülkelerde halen çalışmakta olan benzeri altın madeni işletmelerinde olduğu gibi siyanür kullanmanın bir çevre sorunu yaratmayacağı, siyanürün toprağa, suya ve havaya karışma olasılığının ihmal edilir düzeyde olduğu anlaşılmıştır." denilmektedir.

Görüldüğü gibi rapor, Eurogold'u ve siyanürlü altın çıkarmayı "bilimsel kurum" olarak onaylamaktadır. Dikkate değer nokta, bu raporun nasıl olup da en güçlü zehirlerden olan siyanürün kullanılmasını onayladığıdır. Hem de bunu yaparken, gelişmiş ülkelerde çalışmakta olan altın madeni işletmelerinin aynı yöntemi kullandığı yalanına başvurmasıdır.

Bu rapor bilimsel bir kurumun kapitalizm koşullarında ne tür bir işlevi yerine getirdiğine iyi bir örnektir. Gelişmiş ülkelerdeki benzer maden işletmelerinin Bergama'daki Eurogold şirketi ile aynı koşullara sahip olduğu yalanı bir "bilimsel" raporda yer alabilmektedir. Gerçek olan şudur ki, gelişmiş ülkelerde bu tip altın madenleri hemen hemen hiç yoktur. Bu tür yöntemler gelişmemiş ülkelerde kullanılmakta, insanlığı ve doğayı yokoluşa sürüklemektedir.

Bu açıklamanın yapıldığı tarihlerde Avusturya'da bir altın madeni faciasının yaşanması (26 Haziran) ve altın madeni şirketinin Eurogold'a yakınlığı ve aynı yöntemle altın çıkarılması, gelecekte yaşayacaklarımıza ışık tutmaktadır. Avusturya'daki Normandy Poseidon'a ait altın madeninde duvar yıkılması sonucu 18 bin ton çamur altında kalan üç kişi ölmüştür ve siyanürden dolayı bir doğa yıkımının sözkonusu olduğu açıklanmaktadır.

Eurogold bu olayla suçüstü yakalanmıştır. Gelişmiş ülkeler tam da bu tür felaketlerden dolayı kendi ülkelerinde

siyanürlü altın madeni işletmelerine izin vermemekte, geri ülkelere bu yıkıcı çarkı ihraç etmektedirler.

TÜBİTAK'ın hazırladığı rapor üzerine devletin Eurogold'a madeni işletme izni vermesi Bergamalıları harekete geçirdi. Bergamalıları her koşulda bu saldırıya karşı koyma kararlılıklarında. Bilim adına sunulan raporların ne için ve kim adına hazırlandığını gördüler. Eurogold ve işbirlikçi sermaye devletinin oynamak istediği oyun ilk andan itibaren tutmadı.

Bundan sonra Eurogold'un faaliyete geçmesi durdurulabilirse, sorun uluslararası boyuta taşınacak. Çünkü işbirlikçi sermaye devletinin imza attığı uluslararası tahkim yasası yürürlüğe girecek ve baskı uluslararası bir boyut da kazanacak.

"Kapitalizm barbarlık düzenidir!", "Kapitalizm öldürür!" söylemleri, kapitalizmin hizmetindeki bilimsel kurumlar şahsında da doğrulanmaktadır. Burjuvazinin kâr uğruna yapamayacağı hiçbir şey yoktur. Yarın altın madeni işlemeye başlarsa, siyanür gün gün soluduğumuz havaya, toprağa, suya karışacak, bizzat vücutla direkt temas edecek ve bizlerin, doğanın ölümüne neden olacaktır.

Yaşanılanlar kapitalizmin eseridir. Öfkeyi, örgütlülüğü ancak ona karşı yönelttiğimiz zaman, insanlık için bir yıkım demek olan bu bataklıkta kurutabiliriz. Gerçekleşecek direnişleri bu çerçevede örnek zorundayız.

Nükleer Santrala Karşı Güç Birliği Platformu'dan açıklama:

Çokuluslu nükleer tekeller ve yerli işbirlikçilerine vurulmuş bir darbe!

Nükleer santral ihalesinin iptal edildiğinin açıklanmasının bir gün sonrasında, 26 Temmuz günü, Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) İstanbul Şubesi'nde, Nükleer Santrala Karşı Güç Birliği Platformu konuyla ilgili bir basın açıklaması düzenledi. Açıklamaya EMO, Enerji Yapı Yol Sen, ÖDP, EMEP, Nükleer Karşıt Platform İstanbul şubeleri ve Greenpeace Akdeniz temsilcileri ile aralarında Suavi ve Nejat Yavaşoğulları'nın da bulunduğu sanatçılar katıldı. Güçbirliği adına EMO İstanbul Şube Sekreteri Selami Yılmaz'ın okuduğu basın açıklamasının ardından nükleer santrallerin "kapkara karanlık defteri", temsili olarak, platform bileşenlerince "bir daha açılmamak üzere" kapatıldı.

Ardından basın mensuplarının yönelttiği sorulara geçildi. Bu ihalenin iptal edilmeyip "kısa bir süre" ertelendiği açıklamasının hatırlatılması üzerine; bu "kısa süre"den kastedilenin 10-15 yıl olduğu, nükleer enerjiden yana olan kliklere mavi boncuk dağıtmak için böyle söylendiği, bu işin artık bittiği ifade edildi. Enerji sıkıntısı hakkında sorulan bir soruya da; sahip olduğumuz birçok doğal, ucuz ve temiz enerji kaynağı sıralanarak, yakın gelecekte bizi bir enerji krizinin beklemediği vurgulandı.

Yapılanların boşa gitmediği ve bunların alınan kararda büyük etkisinin olduğu ifade edilen basın açıklamasının sonunda, Akkuyu'da 5 Ağustos'da düzenlenecek olan nükleer karşıtı şenliğe çağrı yapıldı. Buna göre İstanbul'dan 4 Ağustos Cuma akşamı yola çıkılacak. Akkuyu'da 5 Ağustos'da saat 11:00'de başlayacak olan miting muhtemelen akşam 17:00'e kadar sürecek. Akşam, sanatçıların katkısıyla gerçekleşecek olan şenliğin ardından, aynı akşam herkes geldiği ile geri dönecek.

Okunan basın metni:

35 yıldır Türkiye'yi tehdit eden nükleer macera, 25 Temmuz günü Başbakan Bülent Ecevit'in "Akkuyu Nükleer Santral İhalesi'nin" iptal edildiğini açıklaması ile son bulmuştur.

Bu karar;

Para hırsıyla ülkemizi ve dünyayı radyasyon cehennemine çevirmek için lobi faaliyetlerini yürüten çokuluslu nükleer tekeller ve yerli işbirlikçilerine vurulmuş bir darbedir. (...)

Bu iş burada bitmiş gibi gözükse de, nükleer lobilerin bu işten kolay kolay vazgeçeceğini düşünmüyoruz. Duyarlılığımız, hem ülkemiz hem de dünya için son nükleer santral kapanıncaya kadar sürecektir. (...)

Güçbirliği adına

EMO İstanbul Şube Sekreteri Selami Yılmaz

Bu kapkara karanlık defterde; yüzbinlerce insanın kanserden ölümü,

Bu kapkara karanlık defterde; yüzbinlerce bebenin özürlü doğuşu,

Bu kapkara karanlık defterde; milyonlarca insanın radyasyona maruz kalarak geleceklerinin karartılışı,

Bu kapkara karanlık defterde; milyonlarca insanın alüteri ve emeğinin gaspedilişi,

Bu kapkara karanlık defterde; onlarca ülkenin geleceklerinin ipotek altına alınışı vardır.

Bu kapkara karanlık defteri bir daha açılmamak üzere kapatıyoruz.

Sezer'in tavrı ve sözde "demokrasi rüzgarı"

"Demokrasi kurtuldu"!.. Evet, YÖK'ün rektör seçimlerine anti-demokratik müdahalesini Cumhurbaşkanı Sezer'in veto etmesinin ardından, konuyla ilgilenen kesimler bu hava içine girdiler. Burjuva köşe yazarlarından burjuva parti liderlerine kadar hemen herkes, "demokrasi önderi" Sezer'e büyük sevgi gösterilerinde bulundular. Tansu Çiller bile "biz uzun zamandır YÖK'ün kaldırılması gerektiğini savunuyoruz" diyebildi. Neredeyse YÖK

dışındaki herkes Sezer'in bu vetosundan memnun.

Sanki artık demokratik bir ülkede yaşıyormuşuz gibi bir hava estiriliyor. Sanki ülkemizde işkence bitmiş, cezaevlerinde insanlar devlet tarafından öldürülüyor, sakat bırakılmıyor. Sanki işçi sınıfının, emekçilerin ve diğer ezilenlerin yanında olmalarından dolayı binlerce insan cezaevlerinde çürütülüyor. Sanki bunlar da yetmezmiş gibi, ölüm anlamına gelen hücre tipi cezaevleri bugün siyasi tutsak ve hükümlülere dayatılmıyor. Sanki yasalar işçi sınıfının her türlü örgütlenmesinin ve haklarını almasının önüne geçecek şekilde düzenlenmemiş. Sanki ortalama bir işçi insanca yaşanacak ücretin beşte biri düzeyinde bir ücrete mahkum değilmiş. Sanki hakkını arayanın, demokratik bir ülke isteyen kafasından cop, bileklerinden kelepçe eksik oluyormuş gibi...

İşte Sezer böyle bir ülkenin cumhurbaşkanıdır. Ve misyonu faşist sermaye iktidarının "demokrasi" cilası ihtiyaçlarına yanıt vermektedir. Bir tarafın açık katliamlar gerçekleştirilirken, cezaevlerinde insanların kolları koparılırken, işçi-emekçi direnişleri polis-jandarma saldırılarıyla bastırılmaya çalışılırken, öte yandan "demokrasi" hayalleri yaymak gerekmektedir. Sezer de ipliği çoktan pazara çıkmış faşist bir kurumun uygulamaları üzerinden bunun gereklerini yerine getirmektedir. Böyle bir misyonun sahibi Sezer'in farklı bir tavır göstermesi, hele ki bunca kamuoyu tepkisi altında, hiç de amaca uygun olmazdı. Sezer tam da düzenin ihtiyaçları doğrultusunda davranmıştır.

Rektörlük seçimleri skandalında son gelişmeler

22 üniversitede yapılan rektör seçimlerinin ardından YÖK, Cumhurbaşkanı Sezer'e gönderdiği üçer kişilik aday listesinde MHP'li adayların şansını arttırmak adına en çok oy alan bazı adayları keyfi bir şekilde elemişti. Özellikle Dokuz Eylül Üniversitesi'nde oyların %80'inden fazlasını almış olan iki adayın elenmesi, tepkileri eyleme dönüştürmüştü, öğretim görevlileri ardı ardına eylemler gerçekleştirmeye başlamıştı. Bunun üzerine kamuoyunda bir tepki de yaratılmıştı. En son Sezer'in yapacağı hamle bekleniyordu.

Nihayet Sezer listeyi olduğu gibi YÖK'e geri gönderdi. Bunun kamuoyunda yansımaları ise özetle Prof. Dr. Hakkı Bahar'ın yorumu gibiydi: "Şu anda her şeyden önce demokrasi kurtuldu. Herkes cumhurbaşkanımızdan böyle bir davranış bekliyordu."

Bu vetonun ardından YÖK, 21 Temmuz Cuma günü olağanüstü toplandı. Kendi kararında direten YÖK, listeleri ayırarak ve tercihlerini gerekçelendirerek, ama esasta bir değişikliğe gitmeden, listeleri cumhurbaşkanına geri yolladı. Sezer, 9 Eylül Üniversitesi dışındaki 21 üniversiteye ilişkin listelere bir itirazda bulunmadı. Bu arada birer oy almalarına rağmen YÖK tarafından üç kişilik listeye alınan Prof. Dr. Orhan Uslu ve Prof. Dr. Güzin Gökmen, yaşanan gelişmeler üzerine adaylıktan çekildiler. YÖK bu sefer de geriye kalan ve bir oy almış olan Prof. Dr. Özcan'ı listeye ikinci sıradan alırken, liste dışı bıraktığı Prof. Dr. Emin Alıcı'yı listeye almak zorunda kaldı, ama üçüncü sırada tercih etti. Süreç karşılıklı ayak direme şeklinde devam ediyor.

"Terör"ün sorumlusu ergenlik!

Sınıf mücadelelerinin (egemen sınıflara göre "terör"ün) nereden kaynaklandığı bulundu! Ezen ve ezilen sınıflar arasındaki uzlaşmaz çelişkinin, ya da günümüz somutundan bakarak, bir işçinin insanca yaşam ücretinin beşte birine talim etmesinin, gençliğin geleceğinin karatılmasının bunun kaynağı olduğunu düşünüyorsanız, hiç de "bilimsel" bakmıyorsunuz! Meğerse tüm suçlu ergenlik dönemi sorunlarımızı. Bu büyük "keşfin" sahibi Terörle Mücadele Daire Başkanlığı Psikolojik Harekat Şubesi'nde görevli komiser psikolog Necati Alkan. Bu iddiasını şöyle açıklıyor:

"Ergenlik döneminde fiziksel yapısı bozulan genç, kendini değersiz görüp, güvensiz hisseder. Bu durum doğal olarak psikolojisine de yansır ve tepkileri önceden kestirilemez. Anne-baba, devlet gibi otorite sayılan her şeye başkaldırı meyili artar. Maceracı, iniş-çıkışlarla dolu bu kritik dönemi terör örgütleri çok iyi kullanır!"

Gençliğin bu insanlık dışı düzene, geleceğini yok eden sisteme başkaldırısı hep sürecektir. Bu gülünç "bilimsel" açıklamalar sahiplerinin hiçbir işine yarayamayacaktır. İnsanlığa verebileceği hiçbir şeyi kalmayan bu sistem yalnızca gençliği değil, işçi ve emekçileri de "terör örgütleri" dedikleri devrimci örgütlerden uzak tutmayı başaramayacaktır.

14. Kuruluş yılında İHD...

“Ayrımsız genel af” mı, “Hücreler yıkılsın, tutsaklara özgürlük!” mü? İHD'nin elindeki bayrak: Burjuva hümanizmi

Ayşe Aydın

“Yaklaşık bir yıl tartışmaları süren, tutuklu ve hükümlü yakınlarının başlattığı süreç 17 Temmuz 1986 tarihinde noktalandı. Yazarlar, gazeteciler, doktorlar, avukatlar, mimar ve mühendisler ve tutuklu ve hükümlü yakınlarından oluşan 98 kişi İnsan Hakları Derneği'nin kuruluşuna imza attılar. Pek çok aydın Dernekler Yasası'nın getirdiği engel nedeniyle kurucu olamadı.”

İHD'nin internet sayfasında yer alan bu tanıtım metninden de anlaşılacağı gibi, kurumun temelleri **devrimci tutsakların** yakınları tarafından atılmıştır. Devrimci tutsaklar ifadesinin altını çizmemizin nedeni, İHD yönetiminde giderek hakim hale gelen burjuva hümanizminin, her konuda olduğu gibi cezaevleri sorununu da “ayrımsız”lık perdesi altında

edilmiştir. “Her yerde ve her koşulda”, “koşulsuz ve sınırsız”, “herkes için” türünden ifadeler bu maddelerin ana vurgusu durumundadır. Demek ki, tüm diğer ilkelere temel olması gereken bu “tarafılık” ilkesi, İHD'nin yaratıcısı (ve bugün de asıl dayanağı) olan devrimci tutsakların yakınlarını teselli etmeye yönelik, göstermelik bir ibare olarak görülmektedir. Böyle bir şeye ihtiyaç duymalarının nedeni ise açıktır; devrimci tutsaklar ezilen sınıf ve kitlelerin mensubu/öncü unsurlarıdır. Ve İHD yönetimi bu toplumsal dayanaktan yoksun kalmak istememektedir. Çünkü çok iyi görüyor ve biliyorlar ki, çürüyen-çeteleşen burjuvazi, artık hümanizmlerine kaynaklık yapamaz. Tersine, insani tepkileri ortaya çıkaran tüm haksızlıkların,

pisliklerin, zorun-zorbalığın arkasında egemen burjuvazi vardır. İHD işkenceye karşıdır; işkence, burjuva devletin sistemli bir politika ve uygulamasıdır. İHD savaşa ve savaş suçlarına karşıdır; savaş burjuva devletlerin kaçınmayacakları bir siyasal (silahlı biçimi) çatışmadır. İHD idama karşıdır; idam, cinayetin resmi adıdır...

Listeyi sonsuzca uzatmak mümkün, ancak çıkacak sonuç tektir: Çağımızda insana karşı işlenen suçların dolaylı ya da dolaysız asıl faili burjuva sınıf ve onun çürüyen düzeni-çeteleşen devletidir. İHD'nin hümanist yöneticileri bu çıplak gerçeği bilmekten aciz değildir elbette. Onların sorunu sistemdeki çürüme-çeteleşmeyi değil, ortadan kaldırma yolunu farketmemeleridir. Çürüyen burjuvazinin resmi ve gayri-resmi (çete) suçlarına karşı bayrak açıyorlar. Ancak ellerindeki bayrak, ilkesel yaklaşımlarında ifade ettikleri gibi, “ezilen sınıfın” bayrağı değil, ezen sınıfın (yani suçlunun) kendi ayakları altında parçalanmış eski bayrağıdır. Kendi ayakları altında parçalanmıştır: İki paylaşım savaşı

boyunca tüm dünyada, faşizmin çizmeleri altında tüm Avrupa'da ve Asya'nın yarısında, Hiroşima ve Nagazaki'de, Afrika'da, Basra'da, Kafkaslar ve Balkanlar'da, kısaca, emperyalist burjuvazinin ayağını bastığı-elini dokundurduğu her yerde insanla ve insani değerlerle birlikte **hümanizm** bayrağı da yerlerde sürüklenmiştir. Burjuvazinin kendi bayrağını neden kendi ayakları altında parçaladığı biliniyor. Burjuva devrimler, burjuva demokrasileri, ve (globalizmle birlikte daha yaygın biçimde) burjuva ulusalcılığı neden eskidi ise, ondan. Bugünün dünya egemeni emperyalist burjuvazinin savaş bayrağında artık tek şiar vardır; kâr, daha fazla kâr! Bunun için de baskı ve terör, zulüm ve zorbalık, egemenlik ve kölecilik!

Bu böyle olduğu halde, eskittiği tüm bu değerleri bir biçimde gündemde tutmaya çalışması, etkileyebildiği tüm muhalefet akımları düzen içinde

tutma isteğinin göstergesi sayılmalıdır. Tüm burjuva ve küçük-burjuva reformist akımlarla birlikte, burjuva hümanizmine tapınan İHD yönetiminin de, bu açıdan düzenin çarkına su taşımakta olduğunu hatırlatmak gerekir.

Gerçi İHD sözkonusu olduğunda, herşeyin tek renk olmadığı ortadadır. Bu yazının asıl muhatabı merkezi politikaları belirleyen merkezi yönetimdir. Ancak İHD bünyesinde iki farklı ses, iki farklı biçimde hep kendini duyurdu ve duyurmaya devam ediyor. Bir yandan Genel Merkez ve onunla uyumlu kimi büyük şubeler üzerinden İHD'nin “resmi” görüşleri, diğer yandan çeşitli şubeler veya komisyonların yürüttüğü mücadele üzerinden gayri-resmi görüşler duyulur. Bu gayri-resmi olanın aynı zamanda düzensiz/devrimci mücadelenin devrimci düşünceleri olduğunu ayrıca belirtmek gereksiz tabii ki...

Bugün de, zindanlar sorununda iki farklı ses yükseliyor İHD'den.

Tepede, “ayrımsız genel af” kampanyası yürüyor.

Aşağılardan ise, “hücrelere geçit yok!” şiarı yükseliyor.

Peki hangi görüş neye denk düşüyor? Bugün bu ülkede zindanların kilit sorunu hangisidir?

Açıktır ki, İHD'nin “ayrımsız genel af” politikası, sistemin “af” politikasına endekslidir. Peki sistemin af politikası neye endekslidir? Tabii ki hücre politikasına... Burjuva devlet diyor ki; cezaevleri çok doldu, denetim sağlayamıyorum, bir kısmını (özellikle çeteci/mafyacı katil ve hırsızları) af yasasıyla bırakır, diğerlerini (sadece devrimcileri) de hücrelere kapatırsam, otoritemi tesis edebilirim.

“Ne pahasına olursa olsun” açıklamalarıyla da birlikte ele alındığında, bunun, çok katı, acımasız bir faşist politika olduğu açıktır. Ve elbette burjuva hümanizmi buna karşı çıkacaktır. Ancak aynı sınıfın penceresinden baktığı için aynı noktadan hareketle bir karşı çıkmadır bu; af noktasından. Olur mu, diyor İHD devlete; “suçlular” (evet, aynen böyle diyor!) arasında nasıl ayırım yaparsın? Affetmek *insani* bir değer olduğuna göre, af, cezaevlerindeki tüm insanları kapsamalı... Gerek çıkış noktası itibarıyla, gerekse de cezaevleri sorununun merkezinde katliamlar eşliğinde yürütülen vahşi F tipi saldırısının bulunduğunu gözardı etmesiyle, İHD'nin af kampanyasının temelden zayıflıklar taşıdığı açıktır. Bir o kadar açık olan, sistemin cezaevlerini ıslah politikasına karşı, düzeniçi-düzensiz her türden muhalefetin seferber edilmesi gerektiğidir. Unutulmaması gereken noktalardan biri de, bu tür muhalefet odaklarına güç ve cesaret verecek, geriliklerini törpüleyecek olanın, güçler dengesinin devrimden yana ağır basmasıdır. İHD özgülünde ifade edersek, şube ve komisyonlar üzerinden yürütülmekte olan “Hücrelere hayır!” kampanyası ne denli başarılı olursa, İHD merkezinin ve harekete geçirdiği aydın muhalefetinin yönelimi de o denli etkilenebilecektir.

Hücre saldırısının karşısına mümkün olan en geniş muhalefetle çıkma, mücadelenin her türlü araç ve yöntemini devreye sokma sorumluluğu, devrimcilere, İHD merkezinin düşünce ve faaliyetine yönelik eleştiri ve tutumları konusunda yol gösterici olmalıdır.

tanımsızlaştırma çabasıdır.

Merkeze hakim bu burjuva ideolojisinin çelişki ve açmazları, barış sorunundan demokrasi sorununa kadar ele aldığı her konuda geçerli olmakla birlikte, bu yazının sınırları dahilinde, biz, sadece cezaevleri, af ve F tipi konularına değineceğiz. Fakat öncelikle, bu hümanizmin kendi içindeki tutarsızlıklarını örneklemekte yarar var.

İHD'nin, “İlkesel Yaklaşımlar” başlığı altında sıraladığı maddeler içinde, tüm çalışma ve yönelimine temel olabilecek şöyle bir madde var:

“- İHD, ezilen birey, halk/ulus, cinsiyet, sınıftan yana taraftır. Bu saptama insan haklarının tarih içinde geçirdiği evrime dayalı olarak yapılmaktadır.”

Ancak bunun dışında, ulusların kendi kaderini tayine ilişkin olanı hariç tüm maddeler, bu temel maddeyi işlevsiz kılan, dolayısıyla bu maddeye rağmen İHD'yi tarafsızlaştıran biçimde formüle

G-8 Zirvesi'nin gösterdikleri

C. Kaynak

Pahalı zirve pahalı bildirme

Japonya'nın Okinawa adasında dünyanın en ileri düzeyde sanayileşmiş 7 devleti ile Rusya'nın katılımı sonucu düzenlenen yüzyılın bu bağlamdaki son zirve toplantısı, 23 Temmuz günü çalışmalarını tamamladı. Sözkonusu zirvenin nihai bildirgesi, her zaman olduğu gibi önceden hazırlanmış ve önden son biçimi verilmişti. Ama bu kez yılların geleneği bozuldu ve bildirgenin bazı bölümleri son anda silinmek zorunda kaldı. Düzenlenmesi için yaklaşık 1 milyar doların harcandığı ve Japonya'nın tüm sivil ve resmi güvenlik güçlerinin seferber edildiği zirvenin nihai bildirgesi, bir kaç paragraflık bir metinden oluşmaktadır. Gözlemcilerin "her cümlesinin biraz tuzluya mal olduğuna" işaret ettikleri ve geçmiş örneklerinin tekrarına benzeyen "bir iyi niyet kataloğuna benzettikleri" zirvenin nihai bildirgesi, aslında yorum gerektirmeyecek kadar açıktır.

Bildirge'de "Küreselleşmenin neden olduğu kaygıları meşru bulan" katılımcılar, "dünyada ve özellikle Afrika kıtasında yaygınlaşan savaşların ve artan yoksulluğun esas nedenlerine karşı savaş açmayı" vaad etmekte, genetik değişime tabi tutulan organizmalardan ötürü doğan "beslenme güvenliği" konusunda "uluslararası nitelikte bir mutabakatın sağlanmasını dilemekte", dünyada "gelir dağılımındaki eşitsizliğin dengelenmesi için ticari açılıma ağırlık verilmesi salık verilmekte" ve "iletişim teknolojisi ve özellikle internet kullanımının yaygınlaşması için çaba sarfedilmesi" gerektiği vurgulanmaktadır. vs...

Emperyalist/kapitalist sistemin kalburüstü önderlerinin her yıl geleneksel olarak düzenlemiş oldukları bu tür zirve toplantılarının esas misyonunun, hiç de, dünyanın yüz yüze bulunduğu can alıcı sorunlara çözüm aramak ve buna yönelik politika üretmek olmadığı, her şeyden önce tarihsel deneyimden ortaya çıkmaktadır. ABD emperyalizminin askeri üssü konumundaki Okinawa

adasında yapılan son zirve de, bir kez daha bu gerçeği doğrulamaktadır. Zirvenin, özenle vurgulanan iddia ve misyonla bir ilişkisinin olmadığı bir yana, adlandırılmasındaki, yani G-7 mi yoksa G-8 mi olduğu konusundaki muğlaklık dahi giderilemeden, bu sorun askıda bırakılarak, zirve sona erdi. Onun için, zirveyi irdelerken, kamuoyuna ve basına bir kemik parçası gibi atılmış olan uyduruk sonuç bildirgesini eksen almak yerine, sorunun özünü, katılımcılar, yani başlıca emperyalist güçler arasındaki ilişkileri, onların mevzilenme, saflaşma ve hesaplaşma politikalarını esas almak gerekiyor.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından...

G-7 platformunda biraraya gelen emperyalist güçlerin başlangıçta saptamış oldukları hedef; kapitalist/emperyalist sistemin iç pürüzlerini gidermek, homojenliğini sağlamak ve kamuoyu önünde sermaye cephesinin uluslararası düzeydeki birliğini ve bütünlüğünü kuvvetle vurgulamaktır. Ortak bir düşmanın, Sovyetler Birliği'nin var olduğu dönemde böyle bir platformun gerekliliği ve misyonunun işlevsel olduğu tartışmaya yer bırakmayacak kadar açıktır. Sovyetler Birliği'nin dağılma sürecine girmesi ve sonuçta dağılması, ortak düşmana karşı biçimlendirilmiş bir platform olarak G-7'nin başlangıçta saptanmış biçimiyle tarihi misyonunu tamamladı. Tıpkı NATO konusunda olduğu gibi, ortak düşmanın yok olması ile birlikte, G-7 zirvelerine bu kez yeni perspektifler kazandırarak, platforma yeni bir hayat hakkı sağlamak gerekti.

Emperyalist güçlerin G-7 bünyesindeki yeni misyonu, ilkin Gorbaçov ve ardından da Yeltsin'in zirvelerin kapanış törenlerine davet edilmeleri üzerinden belirlendi. Sovyetler Birliği döneminden miras kalan kazanımları tasfiye etmek, Rusya'nın kapitalist/emperyalist sisteme entegrasyonunu teminat altına almak ve

bunu sağlamak için gerekli karşı devrimci cereyanı beslemek ve canlı tutmak, sözkonusu emperyalist platformun başlıca misyonuna dönüştü.

Elbette bu arada G-7 platformu maskeleri yırtılmaya başlayan emperyalist güçler arasındaki çelişkileri törpülemenin, körüklenen yerel savaş ve krizler hakkında ortak tavır saptamanın aracı olmaya devam etti. Ancak bileşimin iç dengesini bozmamak için, Rusya'ya tam üyelik statüsü tanınmadı. Zira her zirvenin son gününde misafir sanatçı olarak davet edilen Boris Yeltsin Rusya'sı üzerinde bir ağıt yakma, zirveye katılanların üzerinde mutabakat sağladığı yegane gündem maddesi oluyordu. Üstelik, Rusya'nın her defasında bir cenaze gibi masaya yatırılması, bileşimin bünyesinde var olan kabarık sayıda çelişkiye karşı panzehir işlevi görüyor, açığa çıkmalarını engellemeye yarıyordu.

Artık üzeri örtülemeyen çelişki ve anlaşmazlıklar

Fakat, bir taraftan Boris Yeltsin Rusya'sının aynı düşkün rolünü yıllardır hiç şaşmadan oynayarak zaman içinde adamakıllı yalama olması; öte yandan da, iktisadi krizin düzenli bir biçimde körüklediği emperyalist sistemin iç çelişkilerinin sürekli bir keskinleşme seyri içinde oluşu, G-7 zirvelerinin alışılmış homojenliğini ve monotonluğunu tehlikeye düşürdü. Yıllardır emperyalist şefler bir araya geldiklerinde, mutabakatlarını övme yerine, anlaşmazlıklarını sayıp dökmek zorunda kalıyorlar. Uzun dönem G-7'in temel gündem maddesini oluşturan Rusya'da uygulanan iktisadi reçetelerin sonuçlarından esas olarak ABD'nin sorumlu tutulması, Harvard falcılarının suçlanması, bu bağlamdaki örneklerden sadece birisidir.

Okinawa Zirvesi; uluslararası ilişkilerin bir gerginleşme sürecine girdiği, emperyalist güçler arasındaki çelişkilerin artık açıktan ifade edilmek zorunda kaldığı, ABD emperyalizminin hegemonyasına, tek kutuplu uluslararası ilişkilere bayrak açma eğiliminin hissedilir biçimde arttığı, dünyada savaş ve kriz odaklarının yaşandığı bir ortama denk gelmiştir. Bu nedendir ki, Okinawa zirvesinin başlıca misyonu da, tencerenin kapağını aralamadan görünümü kurtarmak oldu. Yüzyılın bu bağlamdaki son randevusunun sergilediği ya da açığa çıkmasını engellemeye çalıştığı tabloyu somut nedenleri üzerinden açıklamak mümkündür.

Japonya'nın sıkıntıları ve ABD'nin fırsatçılığı

Bu nedenlerden birisi, zirveye evsahipliği yapan Japonya'nın iktisadi krizin sonuçlarıyla pençeleşmekte olduğu

ve bu nedenden dolayı da politik bir istikrarsızlık içinde bulunuşudur. Asya ülkelerinin çökmesi sonucu Japon kapitalizminin geleneksel pazarı daralmıştır. Bu ise ülkede bir iflas dinamiğinin yükselmesine, iktisadi durgunluğun doğmasına, işsizliğin çıkması gibi gelişmesine ve sefaletin yayılmasına yol açmıştır. Böylece, bir yayılma dönemini yaşadığı için onyıllar boyu kutsanan, örnek gösterilen Japon kalkınma modeli gizemini kaybetmiştir.

Tokyo'nun iktisadi sıkıntıları ve sosyal sorunları, onun özellikle ABD karşısında zaten cılız olan politik sesinin daha da kısılmasına neden olmuştur. Japonya'nın ticari saldırganlığını kırmak için yıllardan beri fırsat kollayan ABD emperyalizmi, bu vesile ile Tokyo rejimi üzerindeki vesayetini pekiştirmeyi ihmal etmemektedir. Japonya'daki askeri varlığından taviz vermek bir yana, onun stratejik açıdan can alıcı bir önemde olduğunu hatırlatan Washington, Tokyo'nun bölgedeki iktisadi mevzilerini baştan çıkarma çabası göstermekte, Japonya'yı iç pazarını ABD sermayesine ve tekellerine daha da açmaya zorlamaktadır.

Japonya ise, bir yandan ABD'nin bu dayatmalarını kısmi tavizlerle geçiştirmeye çalışırken, öte yandan başta Rusya ve Orta Doğu'da olmak üzere yeni yatırım alanları arayarak, değişik ittifaklar gerçekleştirerek, yeni bir yayılcı dinamik yaratma çabası içindedir. Ancak, çıkmazı bir an önce aşmayı kolaylaştırmak için düzenlenen erken genel seçimler, umulan sonucu yaratmış degiller.

Sıkışan ABD emperyalizmi

İkincisi, uluslararası sermaye düzeninin jandarması ABD emperyalizmi başka sıkıntılarla yüzyüze bulunuyor. Bu sıkıntıların zirve üzerindeki etkileri, görev süresi dolan Clinton'un sözü ABD'yi artık pek bağlamaz türünden açıklamalarla geçiştirilmeye çalışılmaktadır.

ABD'nin seçim kampanyası içinde bulunmasının bu bağlamda gerçekten hafifletici bir faktör oluşturmasına karşın asıl sebep başkadır. ABD bir taraftan çökmüş durumdaki Orta Doğu politikasını yeniden onarma uğraşısı verirken, öte yandan dünyadaki hegemonyasına karşı müttfeği sayılan güçlerin saflarından seslerin yükseldiğini görmektedir. Nükleer savunma kalkını projesine muhalefet, Dünya Ticaret Örgütü bünyesindeki çekişmeler, uygulamadaki anlaşmazlıklar, son dönemde sık sık tartışma ve eleştiri konusu olan ABD'nin Echelon sistemi aracılığı ile yürüttüğü çok yönlü istihbarat, emperyalist güçler arasındaki çelişki konularının sadece bir kaç tanesidirler.

Örneğin, Okinawa zirvesinin başlama tarihinden önce Tokyo'ya giden

Fransız devlet başkanı Jacques Chirac, Avrupa Birliği dönem başkanı sıfatı ile, zirvenin ruhu ile çelişen farklı bir talebi dile getirmiştir. Chirac, açıktan, Japonya'nın ABD ile olan ayrıcalıklı iktisadi ilişkilerinin bozulması gerektiğini belirtmiş, bu ilişkilerden Avrupa Birliğine de bir pay ayrılmasının önemini ifade etmiş ve bu doğrultuda temaslarda bulunmuştur.

ABD emperyalizminin haydutluğuna karşı dünyada değişik düzeylerden uç vermeye başlayan tepkileri körüklemek için, Washington, son dönemle yelkenleri biraz indirmiş görünüyor. Ancak, ABD tekellerinin bundan duyduğu rahatsızlık, Cumhuriyet Partisi adayı George Bush'un başkanlık seçimlerinde favori konumuna yükselmesi ile kendisini ifade etmektedir. Oysa yakın bir döneme kadar George Bush sadece babasının oğlu sıfatı ile anılıyor, Al Gore'un seçilme şansına kesin gözü ile bakılıyordu.

AB bünyesindeki emperyalistlerin iç sorunları

Üçüncüsü, Jacques Chirac'ın Tokyo'da yürüttüğü kulis faaliyetleri, elbette Avrupa Birliği üyeleri arasında bir hemfikirlik olduğu anlamına gelmemektedir. Avrupa Birliği bünyesinde onarılmış gündeme alınan, ama sonuç alınması kolay olmayan kabarık sayıda pürüz bulunuyor. Avrupa Birliğinin gelecekteki statüsü, genişleme sorunu, ağırlık merkezini oluşturan Almanya, Fransa, İngiltere vb arasındaki ittifaklar, anlaşmazlıklar ve rekabet, orta ölçekli emperyalist güçlerin çözmekte güçlük çektikleri çelişkilerin başında yer alıyorlar. Dahası, Avrupa Birliği bünyesinde tekellerin geliştirdikleri ittifaklar üzerinden kendisini açığa vuran bir iç saflaşma eğiliminin varlığı hissedilmektedir. Örneğin, Alman kapitalizminin doğuya hızlı açılımı ve Birliğe aday ülkelerde önden geliştirdiği ittifaklar, diğer üyeleri rahatsız etmekte, denge faktörü aramalarına zorlamaktadır.

Kendini gösteren Rusya...

Bu yılki zirvenin en çok dikkati çeken ve yorumlanan yönünü Rusya faktörü oluşturdu. Eğer, Putin ve Okinawa'daki ABD askeri üslerine karşı yapılan kitlesel gösteriler olmasaydı, basın konuya ayırdığı sayfalarını doldurmakta sıkıntıya düşecekti. Başka bir ifade ile, bu yılki G-7 zirvesi, özünde Vladimir Putin için uluslararası düzeyde düzenlenmiş bir taç giyme törenine dönüştü. İşte bu törenin gölgesinde emperyalist güçler de aralarındaki çelişkileri arka plana atmanın ve gizlemenin ortamını yakalamış oldular.

Rusya'nın uluslararası planda oynamayı gündeme aldığı yeni rol ve bu konuda attığı bazı somut adımlar hakkında yapılabilecek değerlendirmeler konuyu, doğal olarak, sözkonusu zirvenin dışına taşımaktadır. Buna rağmen konunun bu vesileyle özetle de olsa

işlenmesi, bir çok açıdan işlevsel olacaktır.

Bilindiği gibi Rusya bugüne kadar G-7 toplantılarına, son gününde ve Boris Yeltsin'in kimden ne kadar borç, kredi ya da sadaka istediğini öğrenmek için çağrılıyordu. Boris Yeltsin kendisine atfedilen bu dilenci rolünü yıllar boyu oynamakta kusur etmedi. Ayrıca, kimsenin ciddiye almadığı şaklaban çıkışları ile birleşime renk kattı, en azından, üzerinde tartışılacak somut bir konu teşkil etti, böylece çok işlevsel bir figüran misyonunu yerine getirdi.

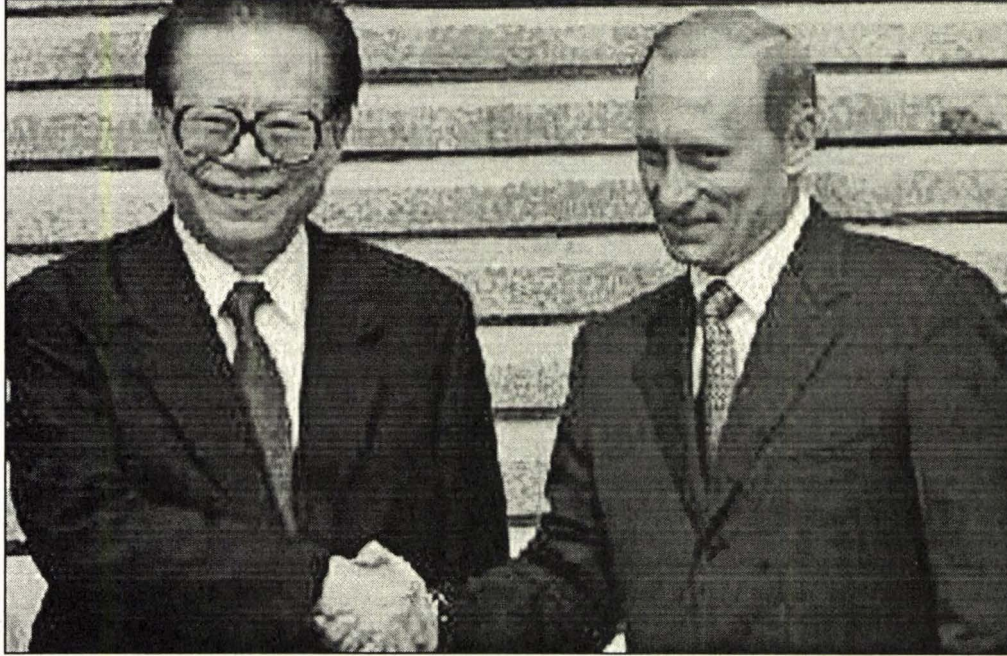
O dönem, şaklaban baş aktörü ile birlikte artık kapanmış bulunuyor. Putin Rusya'sı farklı ve yeni bir Rusya değildir kuşkusuz. Ülkenin somut durumu değişmemiş, tam tersine omuzlarındaki yükü daha da ağırlaştırmıştır. Fakat, bu ülkenin uluslararası platformlarda akli dengesi yerinde ve ayık birisi tarafından temsil edilmesi, alışılmış dilenci konumunun son bulmasına da yetmiştir.

Sorunu esas konumuzla sınırlı tutacak olursak, gerçekten de, Vladimir Putin, Rusya'nın dış politikasına biraz çeki düzen vererek, en azından özellikle Asya kıtasına ilişkin bazı rasyonel

biçimde ilan etmişti. Buna Moskova'nın nükleer savunma kalkını projesine net bir şekilde karşı çıkması eklenince, ABD'ye yararı olan, ona ses çıkaramayan güçler, Kremlin'in etrafında göbek dansı yapmaya koyuldular. Düne kadar Rusya ile aralarına mesafe koymayı temel politika saymış olan Bağımsız Devletler Topluluğu üyeleri, Moskova ile aynı frekanstan konuşmaya başladılar. Daha da önemlisi, Washington'un önünde genelde el pençe duran Almanya ve Fransa gibi güçler, ABD'nin yeni silahlanma projesine karşı tavrı aldılar. Putin'i ağırlamak için birbirleriyle yarışmaya girdiler. Bu yarışta epeyce zahmete girdikten sonra, Fransa, gelecek Ekim ayı için Putin'den nihayet bir randevu koparabildi.

Putin'in Asya kozu

Okinawa zirvesinde Putin'in kullandığı Asya kozu, çok daha farklı bir içeriğe sahiptir. 90'lı yılların başlarında Sovyetler Birliği dağıldığında ve Rusya perişan duruma düştüğünde, Çin Halk Cumhuriyeti yöneticileri adeta sevinmişlerdi. Pekin bundan sonra ABD

iddialar formüle ederek, Okinawa zirvesine hazırlandı. Putin devlet başkanlığına seçildikten bu yana Rusya'nın uluslararası platformlarda figüranlık yapmayacağını, muhattaplarıyla ve özellikle de ABD ile eşit konumda katılacağını sık sık vurgulamıştı. Bu iddianın hiç bir şaşırtıcı yönü olmamasına karşın, kendi deyimleri ile "Boris Yeltsin'in dilenciliklerine alışmış" yorumcu ve gözlemciler, bu duruma şaşırıyorlar. Putin'i porselen mağazasına girmiş bir file benzetiyor, Okinawa'daki gövde gösterisini göz kamaştırıcı buluyorlar. Putin'in bu iddiaların taşıyıcısı olup olamayacağı Rusya'nın yaşadığı süreçle doğrudan ilişkili ve zamanın göstereceği ayrı bir sorun. Fakat, mevcut aşamada önemli olan ortaya farklı bir tablonun çıktığıdır.

Çünkü, Putin'in takındığı tavrı, Rusya'dan beklenen doğal tavrın en asgarisidir. Kremlin'e yerleştirilmesi ile birlikte Putin, bir iki sözlü ve üstelik kısa menzilli tehdit savurmuş, ABD'nin ulusal stratejik bölge ilan ettiği Kafkasya'dan, Rusya'nın vazgeçmeyeceğini üstü kapalı bir

karşısında muhatap sıfatı ile terfi edeceğini, kısmen de olsa Sovyetler Birliği'nin dağılması ile doğan boşluğu doldurmaya davet edileceği hayaline kapılmıştı. Jiang Zemin'in Washington ziyareti sırasında, ABD bu kanıyı biraz doğruladıktan, Çin/Rusya ilişkilerine tuz biber ektikten sonra, çok geçmeden Pekin'in hayallerini hüsrana uğrattı, sataşma politikasına kalındığı yerden devam edildi. Asya'daki askeri varlığını olduğu gibi koruyan ABD, Tayvan, Tibet, "demokrasi", "insan hakları" vb sorunları kurcalayarak, Pekin yöneticilerine her fırsatta hadlerini bildirmeyi ihmal etmedi.

Böyle olunca birçok başka devlet gibi Çin Halk Cumhuriyeti de ABD'nin çok yönlü sataşmaları ve stratejik hesapları karşısında, kendisini sarılacak bir dal arar konumda buldu. Dolayısıyla, Rusya'nın tok konuşmaya başlaması, uluslararası bağlamdaki nesnel bir ihtiyaca yanıt vermektedir. Onun için Pekin yöneticileri Putin faktörüne önem vermektedirler. Onun ziyaretini önceleyen günlerde rejimin sözcüleri "Büyük bir sabırsızlıkla Putin'i bekliyoruz, stratejik ve şaşırtıcı ittifaklar

yapacağız" türünden açıklamalarda bulundular. Çin Halk Cumhuriyeti gibi bir ülkenin yöneticilerinin "Putin'i büyük bir sabırsızlıkla bekliyoruz" demeleri, uluslararası ilişkilerde eşine çok ender rastlanan bir tanımlama olduğu gibi, aynı zamanda da ABD hegemonyasından duyulan rahatsızlığın da en somut göstergesini oluşturmaktadır.

Ancak, imzalanan bazı önemli iktisadi anlaşmalarla ve Pekin deklarasyonu ile somutlaştırılmaya çalışılan Çin Halk Cumhuriyeti ile Rusya'nın yeni ilişkileri, iddia edildiği gibi, samimi ve stratejik bir çıkar birliğinin ürünü değildir. ABD'nin dünyada ve özellikle de Asya'da icra ettiği yayılcı, tehditkar ve başkasına pay bırakmayan politikası, Moskova ile Pekin'i, konjonktürel olarak aynı noktada buluşmaya zorlamıştır. İran devlet başkanı Hatemi de Pekin ziyaretinde çok daha sert bir dille aynı konuyu işlemiştir.

Fakat, Putin'in Pekin'den aldığı tam destek, onun Okinawa zirvesinde gövde gösterisi yapmasını kolaylaştırmıştır. Başka bir ifade ile, Bill Clinton "nükleer savunma kalkını" projesini zirvenin gündemine sokmayı göze alamadı. Avrupalı katılımcılar ise, deşmesini pek sevdiği Rusya'daki demokrasi sorununu, insan haklarının ihlali meselesini ve özellikle de Çeçenistan savaşını yok saymayı tercih ettiler.

Putin'in Kuzey Kore kozu

Putin'in Okinawa'da kullandığı bir başka koz ise, Kuzey Kore'ye yaptığı ziyaret oldu. Kremlin'in yeni dış politika doktrini çerçevesinde gerçekleştirilen bu ziyaret, hem Asya'daki politik süreçler konusunda Rusya'ya mevzi kazandırır ve taraf olmasını sağlarken, hem de Putin'in kendisini pazarlamanın aracı olarak kullanıldı. Pyongyang yöneticileri ve Kim Jong II ile görüşükten sonra, Putin, Kuzey Kore'nin füze teknolojisini, kendisine uzay araştırma olanaklarından yararlanma fırsatı tanınması koşulu ile, askeri amaçlarla kullanılmaktan vazgeçmeye hazır olduğunu açıkladı.

Pyongyang rejiminin son derece ciddi iktisadi sorunlarla karşı karşıya bulunduğu ve 90'lı yılların başlarından beri tecrit edilmiş bir konumda olduğu bilinmektedir. Onun için, Pyongyang, çok zayıf bir konumda Güney Kore ile pazarlık masasına oturmak zorunda kalmıştır. Bu zayıflığı bir parça dengelemek için Kim Jong II iki Kore arasındaki tarihi zirvenin arifesinde gizli bir Pekin ziyareti yaptı, Çin'den yardım talep etti. Gizliliğin temel gerekçesi güvenlik sorunu düzeyindedir. Kim Jong II uçağa binmekten korktuğu için Pekin'e trenle geldi ve aynı yöntemle dönmek zorunda kaldı. Bu nedenle ziyaret ancak sonuçlandıktan bir kaç gün sonra kamuoyuna açıklandı ve dolayısıyla medyada her hangi bir yankı yaratmadı.

Fakat, Putin Pyongyang rejiminin bu yalnızlığına ve zayıflığına pire gibi yapışmakla, tarihi ziyaretini iki Kore arasındaki zirvenin arifesinde açıklamakla, hem Kuzey Kore'ye destek vermiş, hem de onu yedeğine almanın yatırımını yapmış oldu. Pyongyang rejiminin istemi ile çakışan Rusya'nın bu

tavri, Kuzey Kore'nin füze teknolojisini askeri amaçlarla kullanmaktan vaz geçmeye hazır olduğunu açıklamakla Putin'in elinde bir ek koza dönüştü. Putin Kuzey Kore'den kopardığı bu tavizle Okinawa'da ABD'nin nükleer savunma kalkını projesinin temel dayanaklarından birisini çürütürken, aynı zamanda da muhataplarına Rusya'nın en kritik konularda, diğer emperyalist güçlerin görüşme ve pazarlıklarla çözemedikleri sorunlarda oynayabileceği rolü kanıtlamaya, üstlenebileceği elçilik misyonunu kabul ettirmeye çalıştı.

Ve Rusya'nın iç sorunları bile...

Ayrıca, Putin Rusya'da yaşanan iç gelişmeleri de zirvede bir kaldıraç olarak kullandı. Ülkede son dönemde iyice alevlenen bir boğazlaşma yaşanıyor. Yönetim, 90'lı yıllarda kamu mülkiyetini aralarında paylaşan bir avuç oligarka karşı hızlandırılan ve adeta genelleştirilen yasal bir soruşturma başlatmış durumda. Onların yolsuzlukları üzerine sözde araştırma yapmakta, hesap soracağını iddia etmektedir. Mevcut biçimi ile emekçi kitlelerin nabzına şerbet vermekten başka bir anlamı olmayan bu kampanya ile Putin, muhataplarına, güven vermek istediği uluslararası sermayeye, Rusya'da kapitalizme medeni bir yüz kazandırmaya çalıştığını, ülkesinin bir çete, bir mafya ini olmaktan çıkarılacağını kanıtlamak istemektedir.

Böyle olunca, sonuçta, hem Okinawa zirvesinin gündemi hem de platformun statüsü, şaşırtıcı olmamasına karşın, hesapta olmayan fiili bir değişime uğramış oldu. Bu fiili durumdan ötürü, zirvenin örgütleyicileri bile onu nasıl adlandıracaklarını bilemez konuma düştüler. Bill Clinton'un ilk gün katılmadığı ve dolayısıyla ayaküstü denilebilecek bir oturumla geçirilen G-7 görüşmeleri bitirilerek Putin'in yer aldığı G-8'in gündemine geçildi.

Zirvenin galibi Putin

Örneğin önden diplomatlar tarafından hazırlanmış nihai bildirmede "G-7'in Rusya'daki reformları desteklediğine" ilişkin bir ibare yer alıyordu. Putin Rusya'nın zirveye eşit koşullarda katıldığını, dolayısıyla bildirmedeki G-7 adlandırmasının derhal G-8 olarak değiştirilmesini talep etti. Ayrıca, Putin kendisinin herhangi bir talebi olmadığına göre "reformları destekleme" fikrinin nerden doğduğunu anlamadığını ve bu ifadenin metinden çıkarılmasını istedi. Hiç itiraz edilmeden Putin'in buyrukları yerine getirildi. Aynı şekilde, Camp David pazarlıklarından dolayı Okinawa'yı erken terk etmesi planlanmış olan Bill Clinton meydanı atak konumdaki, ceketini çıkarıp judo yapacak kadar rahat davranan Putin'e bırakmamak için programını bozmak ve Japonya'da kalmak zorunda kaldı.

Emperyalist-kapitalist sisteme karşı yürütülen mücadelelere katılım

E. C. Ergun

Zengin ülkelerin liderlerinin düzenledikleri G-8 zirvesi bu kez Japonya'da yapıldı. Burjuva medyada günlerce toplantının ihtişamı ve görkemi üzerine haberler yayınlandı. Zengin ülkelerin bir araya gelerek oluşturduğu G-8 zirvesi için harcanan 80 milyar yenle, yoksul ülkelerdeki 12.5 milyon çocuğun eğitim masraflarının karşılanabileceği, yoksul ülkelerin borçlarının çoğunluğunun silinebileceği değerlendirildi. Dünya zenginleri tam anlamıyla bir gövde gösterisi yaptılar. Burjuva medya da, yoksulların kurtarılması için zenginlerden merhamet dileme onursuzluğunu geliştirmek için çaba sarfetti.

Bunlar nasıl oluyor da bu kadar zenginleşebiliyorlar? Yoksulluğun sorumlusu bu emperyalist sömürücü asalaklar değil mi? Milyonlarca insan açlıktan ölüyor, onlardan gasp edilen paralarla yapılan bu şatafat, bu israf ne anlama geliyor? vb. soruları gündeme getirmemeye özen gösterdiler.

Öyle ya zenginlerin oturması kalkması, yemesi içmesi, uyuması hepsi haber niteliğini taşıyor. Biz, yoksulların açlıktan ölmesi bile haber olarak görülüyor. Çünkü burjuva medya zenginliği kutsuyor, zenginlere ilahi bir güç atfediyor. Yoksulları ise insandan bile saymıyor, işe yaramaz kalabalıklar olarak görüyor. Ama, yoksulların sömürüsü ile elde ettikleri zenginlikler devasa boyutlara ulaştıkça, ellerindeki son ekmek kırıntısına kadar çaldıkları yoksulların, öfkesinden, ayağa kalkıp hesap sormasından da çok korkuyorlar.

Bu nedenle zirveye katılanların güvenliğini ve rahatını sağlamak için hiçbir masraftan kaçınıyorlar. Bütün önlemlere rağmen, yoğun protestolarla başlayan G-8 zirvesi, ezilen sömürülen emekçilerin gösterilerine sahne oldu. Japonya'nın büyük metropollerinden gelerek "Evsizlerin sesini duyun. Dünya bizim söylediklerimizi de dinlemeli" diyen göstericiler, polislin engeliyle karşılaştılar.

Ayrıca, zirvenin gerçekleştirildiği Okinawa Adası'na gelen Greenpeace'in "Gökkuşağı Savaşçısı" gemisi de zirvenin yapılmasını durdurmaya çalıştı. Zengin ülkelerin ağaç kesimi konusundaki politikalarını protesto eden uluslararası çevre kuruluşu Greenpeace'in 4 üyesi de zirve öncesi gözaltına alındı.

G-8 zirvesi, emperyalist-kapitalist dünya sisteminin bir sonucu olarak büyüyen yoksulluğun ve çevre felaketlerinin yıkıcı etkilerini azaltmak için önlem alacakları vaatleri ile yoksul kitleleri oyalama ve beklenti içinde tutma amacını taşıyor. Yoksulluğa mahkum edilenlerin barbar sömürü düzeninden ümitlerini kesmelerini engellemeye çalışıyorlar. Zenginler, kendi aralarındaki ekonomik sorunları ve anlaşmazlıkları tartışmak ve uzlaşma sağlamak için oluşturdukları G-8 toplantılarının gündemine, yoksulluk ile mücadele sorununu da alarak, yoksullara ümit dağıtıyorlar. Örneğin, üç yıl önceki

zirveden çıkan, yoksul ülkelerinin borçlarının silinmesi kararları halen uygulanmadı. Yıllardır oyalanan yoksul ülkeler, aldıkları borçları kat kat aşan faiz ödemelerini sürdürmek zorunda kaldılar. Üstelik yoksul ülkelerin emekçi kitleleri hiçbir şekilde kendileri için kullanılmayan, diktatörlerin ve bürokratların kişisel serveti haline getirilen bu borçları ödemek zorunda bırakılıyorlar. Bunu güvenceye alabilmek için baskı ve sömürü mekanizmalarını sürekli olarak güçlendiriyorlar.

Türkiye için de benzer bir süreç söz konusudur. Bugün devlet bütçesinin neredeyse tamamı dış ve iç borç faiz ödemelerine gidiyor. Yani bugüne kadar alınan borçlar, yatırıma dönüştürülmemiş. Hep birilerinin kişisel servetini büyütmüş. Yurtdışı bankalardaki hesaplarına geçirilmiş. Fakat bu borçların ve faizlerinin ödemesini, işçi ve emekçilerden kesilen vergilerle oluşan devlet bütçesinden karşılıyorlar.

Tüm dünyayı bir ahtapot gibi sarıp sarmalayan bu borç-faiz tuzağının nasıl kurulduğunu ve geliştirildiğini daha yakından incelemek gerekiyor.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, emperyalist tekellerin elinde devasa bir sermaye birikimi oluşmaya başlıyor. Özellikle petrol zengini kapitalistlerin paralarını Avrupa bankalarına yatırmaya başlamalarından sonra, bu bankalar ellerindeki parayı borç verebilecekleri yoksul ülke arayışına girmeye başlıyorlar. Önceleri çok düşük faizler ile, ülkedeki işbirlikçi sermaye hükümetlerine rüşvetler vererek, hatta alınan borçların doğrudan bunların kişisel banka hesaplarına aktarılmasına aracılık ederek, fakat borçlu olarak devlet bütçesinin gösterilmesini sağlayarak, ellerindeki sermaye fazlasını piyasaya sürüyorlar. Böylece, kendi ülkelerinde üretim fazlası olan, fakat pazar olmadığı için yeterince kar edemeyen işletmeler için de yeni pazarlar açmaya çalışıyorlar. Yani, alınan borç, emperyalist ülkelerden dışarı aslında hiç çıkmıyor. Sadece bankanın kasasından çıkıp bir başka kapitalistin kasasına giriyor. Çeşitli makinaları, lüks tüketim maddelerini vb. dışarıdan, emperyalist ülkelerden alarak bağımlı ülkeler bu kez kendi iç üretimlerinin zayıflamasına neden oluyorlar.

'70'li yılların sonuna gelindiğinde, kendi yağıyla kavrulmaya çalışan pek çok bağımlı ülkenin ulusal sanayilerinin batma noktasına gelmesine tanık olmaya başlıyoruz. Çünkü hemen hemen her ürünü emperyalistlerden, yine emperyalistlerin verdiği borçlar ile almaya başlıyorlar. Üretim yapamaz hale gelince de, dışarıya sattıkları ve döviz geliri sağladıkları sınırlı sayıda hammadde ve tarım ürünlerini çok ucuza vermeye ve böylece döviz geliri elde etmeye çalışıyorlar. Döviz cinsinden alınan borçların geri ödemesi için gerekli miktarı ithalat yoluyla kazanmakta giderek zorlandıkları için, bu kez vadesi gelen

borçlarını ödeyebilmek için daha yüksek faizle borçlar almaya başlıyorlar.

Öyle ki, Türkiye örneğinde olduğu gibi, devlet bütçesinin neredeyse tamamına yakını sadece borç faizi ödemelerine gitmeye başlıyor. Almak istediği her borç karşılığında bu kez siyasi ve ekonomik ayrıcalık istekleri ile karşılaşılıyor.

Örneğin, Avrupa sermayesi, verdiği borçların karşılığı olarak bir de, canlı hayvan ve et ithalatının serbestleştirilmesini, gümrük vergilerinin kaldırılmasını talep ediyor. Ve bunu kabul ettirebiliyor. Böylece zaten çok zayıf olan hayvancılık bitme noktasına getiriliyor. Ya da tarım ürünlerinden bazıları için, örneğin şeker için ihracat yasağının kaldırılması isteniyor ve gerçekleştiriliyor. Böylece, vergisiz olarak ülke pazarına giren şeker karşısında, Türkiye Şeker İşletmeleri'nin fabrikaları rekabet edemiyor, ürünü elinde kalıyor. Bu kez, "KIT"ler zarar ediyor, devlete yük oluyor" vb. denilerek şeker fabrikaları kapatılıyor ya da özelleştiriliyor. Hem bu sektörde çalışan işçiler, hem de şeker pancarı üreten köylüler açlığa mahkum ediliyor.

Bugün özelleştirilmesi gündemde olan pek çok KIT için benzer bir süreç söz konusudur. Adım adım emperyalist tekellerin ülke ekonomisini ele geçirmesi gerçekleşmektedir. Bu süreci bizzat destekleyen sermaye hükümetleri, mevcut borçların faizlerini zamanında ödemek için işçi ve emekçileri hep daha fazla sömürme yollarını aramakta ve acı reçeteleri dayatmaktadır.

Kişisel çıkarları için ülke ekonomisini emperyalistlere peşkeş çeken yöneticiler, hiç utanmadan, işçi ve emekçilerden ülkenin geleceği için fedakarlık istemekte, milliyetçilik nutukları ile onları aldatmaya çalışmaktadırlar. Oysa ki, kapitalist düzende, özel mülkiyet hakkının hüküm sürdüğü bu adaletsiz dünyada, sermaye sınıfından ve onların uşaklarından, işçi ve emekçilerin yararına ekonomik gelişmeler beklemek ham bir hayaldir.

Bugüne kadar demagoji ve hile ile bizleri aldatmayı başardılar. Ama artık bıçak kemiğe dayandı. Bu gözü doymaz sömürücüler, dünyadaki açların sayısını arttırmaktan başka bir işe yaramıyorlar. Kendi gelecekleri olmadığı için, kendileriyle birlikte tüm dünya insanlığını da barbarlığa ve yok oluşa sürüklemekten başka bir işe yaramıyorlar.

İşçi ve emekçiler geleceklerini bu insanlıktan çıkmış asalakların ellerine teslim edemez. Tüm dünya üzerinde gelişen ve büyüyen kapitalizm karşıtı muhalefet hareketlerine katılmak ve insanlığın geleceğini güvence altına almak için mücadele etmek, tek çıkar yolumuzdur. Bizleri soyarak, haklarımızı gasp ederek zenginleşen, güç ve servet sahibi olanlardan merhamet ve yardım dilenmek bize yakışmaz. Onlar bizden af dilesinler. Zira, ezilen ve sömürülen milyonların öfkesi bir gün gelecek, onlardan bütün suçlarının hesabını soracak.

Cellatex ve Adelshoffen eylemleri...

Militan bir direniş çizgisinin yolunu açtılar

Fransa'nın Givet kasabasında bulunan Cellatex fabrikası işçilerinin 5 Temmuz günü başlattıkları eylem, sınıf mücadelesinde yıllardır beklenen, özlenen ve kaçınılmazlaşan radikal direniş biçiminin ilk ifadesi olmuştur.

Givet, Ardennes eyaletinde, Belçika sınırına bitişik küçük bir kent. Bu kentte 1903 yılından bu yana Cellatex adında bir iplik fabrikası bulunuyor. Fakat Cellatex sıradan bir iplik fabrikası değildir. Zamanla sanayinin ileri teknolojik ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla uzmanlaşmış bu fabrika, günümüzde Avrupa'da kendi alanında üretim yapma birikimi ve kapasitesi olan tek fabrikadır. Tarihte ilk kez sentetik doku imalatı gerçekleştiren Cellatex, ayrıca, eczacılık ve sağlık alanında kullanılan yüzde yüz saf bakteri doku imal edebilen dünyanın

tek fabrikasıdır. Bu konumundan ötürü Cellatex yakın bir döneme kadar uzay sanayisi tekeli Ariospace için de özel sentetik doku imalatı yapmaktaydı.

Kapitalist rekabetin faturası işçilere!

Bu alanda benzer bir üretimin geri kalmış ülkelerde çok daha ucuz bir maliyetle gerçekleştirilmeye başlanması, Cellatex'in ayrıcalıklı uzmanlık alanının daha elverişli mekanlara transferinin mümkün olması, Givet fabrikasının kapısına kilit vurulmasını gündeme getirdi. Çünkü, Cellatex'te metresi 42 franga mal olan sentetik dokunun, aynı kalitede olmasa da, Çin'de üretilmiş

Cellatex ve Adelshoffen direnişleri:

İşçi hareketinde çıkış arayışlarının bir ifadesi

Dünyanın değişik ülkelerinde yıllardan beri tanık olunan işçi mücadelelerini, emekçi kitle direnişlerini değerlendirirken, hep bir arayışın egemen olduğunu vurguluyor, kapitalist vahşete karşı birleşmiş olan öfkenin patlama kanalları aradığını belirtiyoruz. Çünkü, sermaye diktatörlüğünün işçi ve emekçi kitlelere dayattığı sömürü sürekli ve sistematik bir biçimde ağırlaştırılmakta, insanlığın geleceği için bundan başka bir alternatifin olmadığı kabul ettirilmeye çalışılmaktadır. İşçi sınıfının devrimci örgütlülüklerinin tasfiye olması, dolayısıyla mücadelede büyük bir önderlik boşluğunun doğması, burjuvazinin saldırılarına hayat hakkı tanımaktadır. Başka bir ifadeyle, bir dönemler sermayenin egemenliğine karşı mücadelede sınıfın önderliğini yapmış olan partiler, örgütlenmeler, sendikalar bu durumu kabullenerek, yozlaşma ve düzene entegre olma süreçlerini tamamlamış bulunmaktadır.

Bu koşullarda işçi ve emekçi kitlelerin savaşım ufku, kendiliğindenci ve özünde nefsi müdafaacı bir çerçeveyi aşmamaktadır. Bunun en somut kanıtı, dünyanın hiçbir yerinde işçilerin yıllardır düzenden yeni hak kopardıklarına rastlanılmamasıdır. Son dönemde sadece Latin Amerika ve Afrika kıtasının bazı ülkelerinde kitleler bir-iki kez ayaklanarak, hükümetleri geçici olarak zamları iptal etmeye zorlamışlardır. Bu istisnalar dışında, tüm mücadele ve direniş girişimleri hep varolanı korumaya çalışmakla sınırlı kalmıştır. Dolayısıyla, yıllardır tanık olduğumuz işçi ve emekçi mücadelelerinin özünü, esasta bazı iktisadi hakları korumak karakterize etmektedir. Emek dünyası sözkonusu tarihi kazanımlarını korumak ya da gaspının dozunu hafifletmek için salt iktisadi karakterde grev, yürüyüş vb. araçlarla tepki göstermektedir. Ancak, burjuvazi kendi düzeninin yasal sınırlarını aşmayan, politik bir perspektifi olmayan ve sonuçta sınıflar arası güçler dengesini bozma olanağından henüz yoksun olan bu tür pasif mücadele girişimlerinden pek rahatsız olmamaktadır. Tam tersine, emekçilerin arasına sokağa dökülmelerini, sistemin sağlığı açısından gerekli, bir öfke boşaltma operasyonu saymaktadır.

Sermaye düzeninin sürekli inceltirek sürdürdüğü ideolojik saldırı, en azından son on yıl içerisinde, epeyce kayba yolaçtı. Kayıplar sadece işçi sınıfı ve emekçilerin devrimci önderliklerinin, bozulmuş da olsa örgütlülüklerinin tasfiye edilmeleri ve teslim alınmalarıyla da sınırlı değildir. Örneğin geçmişte insanlar arasında eşitliği, dünyada barışı

savunan, emperyalist haydutluğa karşı çıkan aydın kesiminin ezici çoğunluğu, "internet", "küreselleşme", "managment" türünden, kapitalizmin daha da yetkinleşmesi, rasyonelleşmesi için kullanılan kavramlarla uğraşmakta, hatta ABD emperyalizminin Körfez'de, Balkanlar'da ve daha nice başka alanlarda tezgahladığı savaşları birer "barış operasyonu" kategorisine koyarak alkışlamaktadır.

Kapitalizmin egemenliğini, onun biçimlendirdiği yaşam tarzını ('90'lı yılların başlarında bir ara tereddüte düşmüş olsalar bile) kabullenmeyenler, sermayenin saldırılarını günlük yaşamlarında hissedenler, sonuçlarını mutfaklarında, hasta yataklarında, çocuklarının en temel gereksinimlerini karşılamak noktasında doğrudan hissedenler, yani işçiler, emekçiler, yoksul köylüler ve öğrenciler olmaktadır. Rutin mücadele eylemlerinin ve direniş biçimlerinin saldırıları geri püskürtmeye yetmediği, sermayenin saldırılarına aynı tarzda karşılık verilmesi gerektiği, nesnel bir ihtiyaç olarak hissedilmektedir. Sorun mücadelenin ufkunu düzenin yasalarının ötesine taşımaktır. Emekçi kitlelerin anti-kapitalist mücadelenin militanlaşmasını özledikleri, sayısız örnek üzerinden dışa vurmaktadır. Ancak, gün geçtikçe kendisini çok açık bir biçimde hissettirmekte ve kaçınılmazlaşmakta olan bu ihtiyaç, emekçi sınıfların örgütsüzlüğünden ötürü henüz açığa çıkmakta zorlanmaktadır. Yine de bu sessizliğin, bir gün bir yerde profesyonel devrimciler aracılığı ile değil, işçi ve emekçilerin kendi inisiyatifi sonucu bozulması, sürecin yön değiştirmesi gerekiyor. Çünkü, emekçi sınıflara cesareti, özgüveni en etkili tarzda verecek olan, doğrudan sınıfın bağrından yükselcek kıvılcımlardır.

Bu bağlamda Cellatex ve Adelshoffen eylemleri, birbirlerinin devamı biçiminde gündeme geldiklerinden, alışılmış düzen içi yöntemleri çiğneyerek örgütlendiklerinden dolayı, örnek alınacak bir direniş tarzının ilk adımını oluşturuyorlar. Cellatex işçilerinin, sadece kendi öz güçleriyle elde ettikleri somut kazanımlar, çaresizliğe karşı bir panzehir, birleşmiş işçi öfkesine çıkarılmış bir mücadele davetiyesi işlevi görüyor. Sermaye düzenine karşı mücadelenin yeniden yaygınlaşarak perspektif kazanması ve güçlü bir dinamığe dönüşmesi, bu tür sembolik gediklerin sayılarının artmasına bağlı. Sözü ettiğimiz eylemlerin Avrupa'nın göbeğinde, üstelik Fransa gibi tarihte bu bağlamda hep örnek alınmış bir ülkede yaşanması ise ayrı bir anlam ve önem taşıyor.

bir benzerinin metresi 10 franga piyasaya sürülmektedir. Böyle olunca, tekeller ihtiyaçlarını ithalat yolu ile temin etmeye başlamışlardır. Dolayısıyla, sipariş karnesi boşalan, sürekli borçlanmak zorunda kalan Cellatex'in, işçilerin katlandığı tüm fedakarlıklara rağmen, önden programlanmış yıkımdan kurtulmasının olanakları tüketildi. Ayrıca, Avrupa Komisyonu'nun, serbest rekabete ters düşüyor gerekçesiyle kamu sübvansiyonlarını yasaklaması, Cellatex'in ayakta kalmasını olanaksız kıldı. Sonuçta, başvuru mahkeme, 5 Temmuz tarihli kararıyla, işletmenin adli tasfiyesine karar verdi.

Geriye kalan tek sorun, zamanla sayıları 153'e düşmüş olan ve mahkeme kararıyla işlerine son verilen işçilerin konumu oldu. Ancak, Cellatex'in kasaları boş ve üstelik borçlu olduğundan dolayı, işçiler için, yasal mevzuat gereği, yapacak fazla bir şey de kalmamıştı. Çoğu ömrünü Cellatex'te tüketmiş, emekli olmanın arifesine gelmiş işçiler için tek seçenek, en yakın iş ve işçi bulma kurumuna kaydolarak işsizler ordusunun saflarında yerlerini almaktır. Fabrikanın mahkeme kararı ile tasfiye edilmiş olması, işçilere en ufak bir tazminat hakkı tanımamakta, sadece belli bir dönem, yoğun bir biçimde iş aradıklarını kanıtlamaları koşuluyla, işsizlik tazminatı hakkı sağlamaktadır. Ayrıca, Cellatex'i yaşatmak kaygısıyla işçilerin düşük ücretle çalışmaya razı olmuş olmaları, onların aylık işsizlik tazminatlarını da sembolik bir düzeye düşürmektedir.

İşçiler deneyimlerden çıkardıkları derslerle direniş yolunu seçtiler

Sermaye düzeninin sürekli bir biçimde yeniden düzenlediği iş yasaı mevzuatının kendilerine hiçbir hak tanımadığını gören Cellatex'in 153 işçisi bu seçeneği reddettiler. Bölgenizde yeni işyerleri açılacak, istihdam hızlanacak ve size öncelik tanınacak türünden nutuklara inanmadılar ve kapitalist yıkımın

faturasını ödemeyi kabul etmediler. Çünkü, Fransa'da bir zamanlar başlıca demir-çelik üretimi yapılan ve aynı zamanda bir kömür havzası olan Ardennes bölgesi işçileri bu tür nutuklara inanmışlardı. '70'li yılların sonlarından itibaren, fazla kâr getirmediği için bölgenin tüm geleneksel sanayi birimleri tasfiye edildi, işçiler sokağa atıldı. Mitterrand döneminde verilen vaatlerin hiçbiri tutulmadı. Bu bölge sosyal açıdan toptan bir yıkım alanına dönüşmüş durumda, mütevazı atölyeler dışında iktisadi faaliyet sona ermiş durumda.

Sonuçlarını doğrudan yaşadıkları bu deneyimden çıkardıkları ders, Cellatex işçilerinin aynı tuzağa düşmelerini engelledi. Kapatma kararının açıklandığı gün kamu idaresi, işyerini işgal eden işçilerle bir toplantı düzenledi. Hükümet müfettişleri iş yasanının bazı maddelerini okuyarak, işçileri kaderlerine razı olmaya ikna etmeye çalıştılar. Ancak işçilerin cevabı farklı oldu. İşçiler beraberinde getirdikleri benzin bidonlarını toplantı salonunun ortasına boşaltarak ve ellerinde çakmakları ile kararlılıklarını ortaya koydular. Düşükleri panik ortamında hükümet müfettişleri göstermelik toplantılarına son verdiler. İşçiler, esas muhataplarının devlet olduğunu, çalışma bakanı ve eski AET komisyonu başkanı Jacques Delors'un kızı Martine Aubry'nin bizzat gelerek kendileri ile pazarlık masasına oturmasını talep ettiler. Mevcut koşullarda fabrikanın kapatılmasının kaçınılmaz olduğunu kabul eden işçiler, eğer kişi başına derhal 150 000 frank işten atılma tazminatı ve belli bir dönem için aylıklarına tekabül eden sabit bir gelir garantisi verilmediği koşullarda, başka yöntemlere başvurmaktan kaçınmayacaklarını hükümete bildirdiler.

"Sonuna kadar dayanacağız: güml güml güml!"

İşçilerin kastettikleri farklı direniş yönteminin özünü işgal altındaki fabrikanın ana kapısına asılan pankart özetlemektedir: **"Sonuna kadar dayanacağız: güml güml güml!"** Zira, fabrikada üretimde kullanılan ve patlama gücü çok yüksek olan 46 ton karbon sülfür, 90 ton yoğun sodyum sülfür ve 50 bin litre sülfürik asit bulunmaktadır. İşçiler taleplerinin kabul edilmemesi durumunda kaybedecekleri fazla bir şeylerinin olmadığını, ama ibret olsun diye fabrikeyi havaya uçurmadan

eylemlerine son vermeyeceklerini ilan ettiler. Blöf yapmadıklarını kanıtlamak için fabrikanın önünde sürekli yanan ateşin üzerine arasıra birkaç gram sülfürik asit atarak patlamalar gerçekleştirdiler, fabrika içinde yangın çıkardılar. Tehdidin gerçekleşmesi durumunda fabrikeyi çevreleyen 500 metre çapındaki alanda yer alan herşeyin yerle bir olacağını açıklanması üzerine, bölgede bulunan tüm evler boşaltıldı, fabrika itfaiye güçleri ve çevik kuvvetlerce kuşatıldı.

Militan direniş çizgisinden taviz verilmedi

Medyanın ilkin fazla yer vermemeye özen gösterdiği eyleme karşı hükümet pek aldırış etmiyor tavrı takınmaya, Paris'ten ileri düzeyde hiçbir sorumlunun katılmaya cesaret edemediği göstermelik uzlaşma toplantılarında ısrar etmeye devam etti. Ancak, çevre kentlerden işçi, işsiz, emekçi kitlelerin dayanışma amacıyla sürekli fabrikanın önüne toplanmaları, bölgenin kimi fabrikalarından işçilerin iki saatliğine işi bırakarak eylemcileri ziyarete gelmeleri, yerel ve uluslararası basından yüzü aşkın gazeteci ve televizyon ekibinin, bir havai fişek gösterisini seyretmeye geliyormuş gibi Givet'e yerleşmeleri, güçler dengesini bozdu. Hükümet bir yandan oyalama politikasını sürdürürken, öte yandan, işçilerin dayatması üzerine, fabrika etrafına mevzilendirilmiş olan itfaiye güçlerini ve çevik kuvvetleri geri çekmek zorunda kaldı. Fakat, hükümet yine de, bir emsal olmasın diye, sorunun çözümü yönünde somut bir adım atmaya yanaşmıyordu. Konu üzerinde görüş belirtmeye çalışan her hükümet üyesi ya da politik sorumlu, hep "işçilerin ızdırabını anlayışla karşılıyoruz, öfkelerini anlıyoruz!" demekle yetiniyorlardı. Bunun üzerine işçiler, 17 Temmuz akşamı, fabrika alanından geçen ve Meuse nehri ile birleşerek Belçika'ya uzanan bir ırmağa, itfaiye güçlerinin kolaylıkla yayılmasını engelleyebilecekleri biçimde kırmızı renk verilmiş 5000 litre asidi dökerek sonucu beklediler.

Direnişçi işçilerin tüm talepleri kabul edildi

Bu uyarı sonucunda ikiyüzlü bekleyiş anında son buldu. İşçileri Bakan'ın "şantajı kabul edemeyiz" beyanlarına

rağmen, tablo radikal bir değişime uğradı. Çalışma bakanı derhal müsteşarını eylem mahalline sevk etmek, kendisi ise günler boyu telefonla işçi temsilcileri ile doğrudan pazarlık yapmak zorunda kaldı.

Ardennes Valiliği'nde 19 Temmuz günü başlatılan görüşmeler sonucunda, işçilerin temel taleplerinin hepsi, bazı küçük değişikliklerle kabul edildi. Yasaya göre beş kuruluş hakları olmayan 153 işçinin her birisine 80 bin frank işten atılma tazminat primi ödenecek, maaşları iki yıl boyunca ödenecek, meslek değiştirmeleri için yararlanacakları stajların finansmanı %80 oranında karşılanacak. Valilikte imzalanan protokolü onayladıktan sonra, Cellatex işçileri 20 Temmuz akşamı, hem eylemlerini değerlendirme, hem de Givet sakinleri ile birlikte zaferlerini kutlama hazırlıklarına başladılar.

İşçiler adına görüşmeleri yürüten CGT sendikası delegesi Christian Larose, **"Pazartesi günkü eylemin (ırmağa sülfürik asit akıtılması) pazarlıklar üzerinde belirleyici bir rol oynadı"**ğini belirtiyor. İşçiler ise, **"bu kadarını ummuyorduk"**, **"sonucu bir zafer olarak nitelendiriyoruz; çünkü Fransa'da hiçbir zaman bir işçi direnişi bu kadar çabuk bir biçimde bu kadar ileri ve radikal bir noktaya sıçramamıştır"** diyorlar.

Adelshoffen bira işçileri Cellatex direnişçilerinin açtığı militan mücadele yolunu izlediler

Hükümet ve sermaye sınıfı, doğal olarak, Cellatex işçilerinin 5 Temmuz günü başlattıkları bu radikal eylemin ve iki hafta boyunca sergiledikleri kararlı tavrın bir emsale dönüşmesinden başından beri korktular. Bunda yanılmadılar, zira korkuları gerçeğe dönüşmekte gecikmedi. Çünkü hükümet Cellatex işçileri ile pazarlık masasında iken, aynı senaryo bu kez Strasbourg yakınlarındaki Schiltigheim köyünde uygulanmaya kouldu. Hollanda'nın Heineken bira tekelinin bir kolu olan Adelshoffen bira üretim ünitesi çalışanları, Cellatex'i örnek alarak, aynı yöntemle dayanan bir direniş başlattılar.

Heineken bira tekelinin sözkonusu üniteyi bu yıl sonundan önce, personelin işine toptan son vererek kapatacağı kararının açıklanması ile birlikte, işçiler greve gittiler. Fabrikeyi kapatma kararını 19 Temmuz sabahı basın aracılığıyla öğrenen işçiler, aynı gün saat 9 için öngörülen işyeri komitesi toplantısına fabrika müdürü ile genel müdürün gelmediklerini görünce, hemen harekete geçerek tüm giriş ve çıkışları kapattılar. Kapatılmaya mahkum edilmiş fabrikada rutin bir grev yapmanın bir çözüm olmadığını düşünen işçiler, oybirliği ile, eylemlerini hızla ileri bir düzeye taşımayı ve farklı biçimler vermeyi kararlaştırdılar.

Aynı militanlık, aynı kararlılık!..

19 Temmuz sabahı işyerini işgal eden işçiler, o sırada fabrikada bulunan personel müdürünü rehin aldılar. Fabrikanın kapatılmasına karşı çıkan işçiler, bu kararda ısrar edilmesi durumunda, en azından kendilerine yeni

iş olanağı sağlanmasını talep etmektedirler. Rehinenin hasta numarası yapması sonucu işyerine acil servisten doktor çağırın işçiler, iddianın ciddiyetine inanmadıkları halde, doktorun tavsiyesi üzerine personel müdürünü serbest bıraktılar. Heineken yönetimi ve hükümetin rehinenin kurtarılmış olmasının sevincini tatmalarına zaman tanımadan, işçiler yeni eylem planlarını açıkladılar. CGT sendikasının işyeri delegesi Thierry Durr, işçiler adına yaptığı basın açıklamasında, **"şimdi eylemimiz bir ileri aşamaya sıçrayacaktır"** dedikten sonra, işçilerin fabrikada bulunan 4 bin litre GPL ve 10.400 litre propan gazının tüplerini birbirlerine bağlayarak bir patlayıcı sistem oluşturacaklarını ve taleplerinin kabul edilmemesi durumunda fabrikeyi toptan havaya uçuracaklarını belirtti.

Heineken sorumluları işgal eyleminin başlaması ile birlikte fabrika mahalline yanaşmadılar. Sadece telefonla basın açıklamaları yapmak ve eylemin son bulmasından sonra işçilerle görüşme masasına oturacaklarını vaatmekte yetindiler. Ama, fabrikadaki gaz tüplerinin araba tekeri ve odun parçaları ile kaplı olduğunun ve ateşlenmeye hazır beklediğinin kesinlik kazanmasından sonra, sorunun ciddiyeti kavrandı.

Üstelik, tıpkı Cellatex işçilerinin ırmağa sülfürik asit akıtarak yaptıkları uyarı gibi, Adelshoffen işçileri de 20 Temmuz günü merkezi bira fıçısının vanalarını açarak, fabrikanın bulunduğu Schiltigheim köyünün sokaklarına 10 bin litre bira akıttılar. Ültimatonlarını 23 Temmuz pazar günü saat 18:00'e kadar uzatan Adelshoffen işçileri, yönetimin gelip kendileri ile fabrikada görüşmesini ve pazarlıkların işyerinde sürdürülmesini talep ediyorlar. Heineken yönetimi ise, sorunun ciddiyetini anladıktan sonra, avukatları aracılığıyla sendika avukatlarını arayarak, Adelshoffen'in toplam yüze yakın işçisini başka bir iş yerinde istihdam etmeye hazır olduğunu belirtti. Heineken yönetiminin bu dolaylı mesajlarına Adelshoffen işçilerinin cevabı son derece net oldu. Mademki Heineken yönetiminin bize somut önerileri var ve pazarlık masasına oturmak istiyorlar, o zaman avukatlar aracılığıyla değil, işyerine gelip doğrudan esas muhatapları ile, bizimle görüşsinler diyorlar. Cellatex eyleminin açtığı yoldan yürüyen Adelshoffen direnişi, gerek hükümet gerekse işveren çevrelerinde, şimdilik saklı tutulmaya çalışılan derin bir kaygı yaratmış durumda. İşçilerin eylemlerine kazandırdıkları radikallik düzeyi ve sergiledikleri kararlılık, bugüne kadar uygulanan kriz yönetme yöntemlerini iskartaya çıkarmış bulunmaktadır. Yıllardır işyerinde farklı düzeydeki yöneticiler rehin alınmasıyla başlatılan direniş eylemlerine sık sık tanık olunmaktadır. Basının genellikle önplana çıkarmayı tercih etmediği bu girişimler, Cellatex ve Adelshoffen eylemleri ile çok farklı bir düzeye sıçramış bulunuyor. Yaygınlaşmasından endişe edilen bu tür eylemlerin şiddet yoluyla bastırılmaya çalışılmasının riskleri göze alınmadığı gibi, taviz verilerek yatıştırılmalarının da tam tersi bir dinamiği besleyeceğinden korkuluyor.

Propaganda-ajitasyon sorunu

Tahir Solmaz

Sınıf ve kitle çalışmasında pratik-politik faaliyetin önemli ve vazgeçilmez unsurlarından biri propaganda ve ajitasyon faaliyetidir. Propaganda denilince, görsel, yazınsal ve sözlü propaganda akla gelmektedir. Ve bunun alanı fazlasıyla genişdir: Müzik, tiyatro, televizyon, sinema, roman, şiir, öykü, slayt, resim, afiş, bildiri, kuşlama, pullama vb.

Yazılı materyallerde kendisini tekrarlayan bir tarzdan uzak durabilmek, yaratıcı ve çarpıcı bir tarzı geliştirmek, ancak sınıf ve kitle çalışmasında derinleşerek başarılılabilmeli. Yığınların ruhhalini, eğilimlerini dikkate almak, ileriye dönük taleplerini formüle edebilmek, alana hakim olabilmeye doğrudan orantılıdır. Kaldıraç işlevi olabilecek öyle çok zenginlikler vardır ki, bunları değerlendirebilmek, yeni zenginlikleri keşfetmemizi sağlayacaktır. Doğruyu bilmek yetmez. Bu doğruyu işçi ve emekçilere nasıl sunulacağını da bilmek gerekir. Hangi yöntem daha etkilidir? Nasıl bir anlatım daha etkili olur? Bir afişte neye dikkat edilmelidir? Bildiri nasıl kaleme alınmalıdır? İşçinin ilgisini nereye yoğunlaştırmak gerekir? Kendini tekrarlayan kuru bir üsluptan nasıl kurtulmak gerekir? Bunların hazır bir reçetesi yoktur. Önce de vurguladığımız gibi, bu doğrudan pratik faaliyet içerisinde kazanılabilecek bir reflekstir.

Bildiriyi kaleme alabilmenin çok değişik biçimleri vardır. Somut bir saldırıya karşı kaleme alınan bir bildiri farklıdır, yereldir. Genel bir seslenişte ise üslup daha değişik olacaktır. Ancak yeni bir üslup ve tarz denirken "zorlama" olmamasına dikkat edilmelidir.

Her bildiri, "İşçiler-emekçiler!" diye başlamak zorunda değildir. Ayrıca gerçeği kuru bir dille (ki bilimsel metinler böyledir) ifade etmek, işçiler üzerindeki etkiyi zayıflatır. Mesela x sektöründe bir çalışmamız var. Bu sektörde çalışan işçi yoldaşlar, başka sektörlerde seslenen bildirimler kaleme alabilir. Metalden, petro-kimyaya, tekstile vb. gibi. Mektup yazma yöntemiyle de işçilere seslenilebilir.

İşçinin sömürüldüğünü anlatmak gerekiyor mu? Kuşkusuz her işçi bunu bilir. Eğer bilinen gerçeği doğrudan verirken etki şansı yoktur. Çeşitli görüngüler içerisine yedirerek verdiğimizde, hem anlamlı, hem etkili olur. Halk deyimlerini, atsözlerini vb.'ni bildirimlerimizde kullanabiliriz. Kimi zaman işçilere iletmek istediğiniz mesajı, sayfalar dolusu metinlerden daha vurucu ve özlü biçimde böylece verebiliriz.

Özellikle yerel bildirimlerde fabrikanın somut durumu çok iyi bilinmelidir. İşçilerin eğilimleri, kendilerini en fazla rahatsız eden özel noktalar öne çıkarılmalı, işçinin sermayeye karşı öfkesi kamçılanmalıdır. Kimi bildirimler doğrudan patron muhatap alınarak

yazılabilir. İşçinin kafasından geçen, ama söyleyemediği şeylerin patronun "yüzüne" söylenmesi etkili olmaktadır.

Her bildirinin ortak temalarından biri "birlik" çağrısıdır. İşyerlerinde işçilere birliğin önemini anlattığımızda, "doğru söylüyorsun ama, bu işçilere güvenilmez" derler. Hepsisi istisnasız aynı sözü tekrarlar. Bu güvensizliği kırmak tek başına "propaganda"nın yapabileceği bir iş değildir. İşçileri kaynaştırmayı sağlayacak başka araçlar kullanılmalıdır: Spor, piknik, tiyatro, ev toplantıları, işçi platformları vb. Bildirideki birlik çağrısı diğer faaliyetlerle birleştirildiğinde gerçek sonuçlarına varır.

Duvar yazıları, afiş, kuşlama vb. kısa ifadelerden oluştuğundan, seçici davranabilmeliyiz. Afişlerdeki soluk renk her zaman etkiyi zayıflatır. Kelimelerin göze batmasını zorlaştırır. Özellikle afişlerde görselliğe/estetikçe önem vermeliyiz.

Sözlü propaganda halen zayıf olduğumuz bir alandır. Bu zayıflığın iki yönü vardır. İlki, bu propagandayı yapabilmeyen olanaklarının sınırlılığıdır. Diğer ise, ajitatör ve propagandistlerin özel olarak yetiştirilmesindeki zayıflıklardır. Fabrika önünde bildiri dağıtmanın olanaklarının sınırlılığı düşünüldüğünde, bu iş daha çok fabrika servislerinde gerçekleşmektedir. Burada da, dışardan değil, işçiye "bu bizden" dedirtecek bir düzey tutturulduğunda başarı şansı vardır. Rahat olmak,

konuşurken tek tek işçilerin yüzlerine bakarak etkiyi güçlendirmek, işçinin elindeki bildiriyi daha etkili okumasını sağlamak gerekir. Anlatılmak istenilen vurucu bir tarzda, jest ve mimiklerin yardımıyla yapılmalıdır. Eğer işçilerin pür dikkat dinlemesi sağlanamıyorsa, etki zayıf demektir.

Sözlü propaganda alanındaki zayıflığımızın üzerine gitmeli, bu alana uygun güçlerin seçimine ve yetkinleşmesine özel bir önem vermeliyiz.

Sözlü propagandanın diğer bir alanı, direnişe çıkan işçilerle kurulan ilişkilerdir. Burada fazlasıyla hassasiyet ve dikkat gerektiren bir ilişki tarzı önemlidir. Direnişe çıkan işçinin ruh hali, kendilerine "kazandıracak" olan kimse, ona ilgi göstermeye meyillidir. Yani dayanışmacı arar kendisine. Dayanışmayı gösterecek olanın kimliğiyle fazla ilgilenmez. Ama bizim ilişki tarzımız dayanışmacılıktan direnişin asli ögesi olmaya dönüşmek durumundadır. Kurulan ilişkide ilk elden yapılan acemilikler ilişkinin seyrini etkiler. Öğretmen edasıyla davranmak, niye şöyle değil, niye böyle yapılmıyor vb. davranışlar sergilemek (ki bu öğrenci alışkanlığıdır) baştan kaybetmeyi getirir. İşçileri yönlendirebilmek bir süreç sorunudur. Ağırlık oluşturabiliyorsanız bunu yapabilirsiniz. Yoksa söylenen her söz itici gelir.

Direniş çadırlarındaki sohbetler

önemlidir. İşçilerin tartışmalarından eğilimlerini, düzeylerini, kararlılıklarını anlayabilir, ikircikli tipleri tespit edebilir, öncü işçilerle sağlıklı ilişkiler kurabilirsiniz. Kimi durumlarda öncü işçiler sendika komitesinde olmayabilirler. Dolayısıyla komitelerin her zaman en ileri düzeyi yansıtmayabileceğini gözetmeliyiz.

İşçi sınıfını kuşatabilmenin araçlarındaki zenginlikleri kullanamadığımız sürece, etki hep zayıf ve tek yanlı kalacaktır. Slayt gösterimi ve sokak tiyatrosunun işçilerin örgütlenmesinde fazlasıyla etkili oluşunu tarihsel deneyimler de göstermektedir. Slayttaki müzik ve iyi seçilmiş fotoğraflar çok etkileyici olabilmektedir. Tiyatronun etkisi daha çok iki biçimde kendini gösterir. Birisi "sokak tiyatrosu" denilen, somut bir sorun üzerinden propaganda biçimidir. Direnişler, mitingler, platformlar, fabrika önleri bunun temel alanıdır. Diğer de sahne üzerinde oynanan oyunlara işçileri taşımaktır.

Kimi işçi platformları, işçi kültür evleri "işçi tiyatrosu"nun örgütlenmesi için değerlendirilebilir.

Görsel, yazınsal ve sözlü propaganda faaliyeti, sınıfın örgütlenmesinde asli bir faktördür. Sınıfı her alanda sarıp sarmalamak, partinin her alana el atmasına, bütün alanlarda sınıfı bilinçlendirme ve örgütlemeye seferber etme yeteneğine bağlıdır.

Broşür ve bildiri dağıtımından gözlemler...

Sermaye sınıfının ve onun devletinin son günlerde en fazla üzerinde durduğu konulardan biri de ücret zamlarıdır. Biz Anadolu yakasından Kızıl Bayrak okurları olarak, bundan hareketle çevremizdeki fabrikaları gezerek, işçilerin içeride yaşadığı sorunlara hakim olmak ve müdahale etmek noktasında belli çabalar harcıyoruz.

Bu fabrikalardan biri de zam dönemi yaklaşan Bayrak Metal fabrikasıdır. Bu fabrikada ilk çalışmamıza, asgari ücretle konulu popüler broşürümüzü dağıtarak başladık. Zam dönemi yakın olduğundan işçiler broşürlere beklediğimizden fazla ilgi gösterdiler. Elimizde yeterli sayıda broşür yoktu. Bu nedenle broşür alamayan işçiler tek tek yanımıza gelerek broşür talebinde bulundular. Bu, sürece olan duyarlılıklarının bir göstergesiydi.

Daha sonra, broşürü okuyan bir işçiyle ayaküstü sohbetimizde, işçi arkadaş bize kendi sorunlarına nasıl

Tekstil işçilerine!..

Kölece çalışma ve yaşam koşullarına karşı birleşelim, örgütlenelim!

E K S E N Y A Y I N C I L I K

Düşük ücret saldırısına karşı işyeri komitelerinde örgütlenelim!

İşçilerin birliği sermayeyi yenecek!

Kartal'dan komünist işçiler

yardımcı olabileceğimizi sordu. İşyerinde komiteler kurup örgütlü bir şekilde hareket etmedikten sonra sorunlarımızı çözemeyeceğimizi ve bu sorunlarımızın çözümünün de biz işçilerin elinde olduğunu ifade ettik. Fabrikaya yönelik önümüzdeki süreçte zamlı ilgili bir metin kaleme alıp dağıtacağımızı söyleyerek ayrıldık. İkinci çalışmamızda, bu kez bildiri dağıtımını gerçekleştirdik. Bunu servisimiz için girerek yaptık ve aynı duyarlılıkla karşılaştık. Hemen hemen bildirimizi almayan işçi yoktu. Eline bildiriyi alan hemen okumaya başlıyordu. Bildirileri dağıttığımız sırada bir ses "Helal olsun!" diyerek bizi selamladı. Karşılaştığımız tablonun vermiş olduğu coşku ve azimle bildirimimizi bitirerek ayrıldık servislerden. Biz sınıf bilinçli devrimci işçiler olarak şunu çok iyi biliyoruz ki, bu sömürü sisteminde yaşadığımız sorunlara karşı mücadele bayrağını dalgalandırmaktan başka çaremiz yok. Bu da ancak birleşik-örgütlü militan mücadeleden geçmektedir.

Yorum senin, ya da yorumsuz mu demeliyim?

Baran Ceyhan

"Beni bana kırdırma ne olur, seyir eyleyip sonra da beni cihana güldürme ne olur."

Batak ormanlarından çıkıp, şu kirli şehirde sığınacağın tek adadır devrim. O birçok şeyi anlatır aslında sana, kirlenmenin içinde bir o kadar temizliktir devrim... Kirlenen, yozlaşan herşeyi dönüştürmek, iyiye, güzele ve mükemmele; tanımadır bu işte "devrimci" olmanın. İlk önce kendinden başlamak işe, kendi zaaflarını yenebilmek, sonra da o kazanacağımız dünyaya dönebilmek. Nedir kendinden başlamak işe, özü nedir bu olayın? İlk önce kendini devirip, kendini dönüştürmek mi?

Evet, diyorsun demek. Peki sen nasıl yapıyorsun bunu, başarabiliyor musun?

"Ne kadar güzel bir ülkede yaşıyoruz değil mi? (konuyla ilgisiz olarak). Bunu sen de kabul ediyorsun demek. Evet evet, güzel bir ülkede yaşıyoruz, bu durgunluk ondan mı? Ne kadar güzel değil mi? Bak şu yan taraftaki ormanlık çok eskiden kalma bir yer öyle değil mi? (O gösterdiği ormanda iki kişi vardır o sırada. Hayır üç kişi. Yerde, dizlerinin üzerindeki kişinin elleri arkadan birbirine bağlanmış, gözleri bir bez parçasıyla sarılıp kapatılmıştır. Az sonra iki el silah sesi duyulacaktır ve ölenin zaten mezarı hazır. Az sonra silahlarıyla gelenler bir Renoya atlayıp gözden kaybolacaklardır.) Sana söylüyorum hey! duymuyor musun, ne güzel bir kuru bu yan taraf değil mi? Ne, beni dinlemiyor muydun? Ne demek sanki silah sesi duydum? Hayret bir şey, sanki biz burada boşuna konuşuyoruz. Ne silahı, vapur düdüğüydü o. Sen de son günlerde bayağı dalgınlaştın zaten. Neyse, ne diyordum, çok güzel orman burası, ah güzelim yurdumda ne güzel yerler var da, biz bilmiyoruz kıymetini.

"Ya şu aşağıda görünen gecekondu mahallesi ne oluyor? Bunlar da hemen her yerde türüyorlar be kardeşim! Şunlara bak bir sürü ev. Geliyorlar, allahın dağına ev yapıyorlar. Sonra neymiş, çalışmıyormuş bu devlet! Tüh yazık bunlara. Ama bak görüyorsun değil mi, ne güzel bir yeri kapmışlar. (O sırada gösterdiği gecekondu mahallesinden silah sesleri yükseliyordu. Mahalle ablukaya alınmıştı. Ateş açılıyor, kan, kanla besleniyordu. Bir kızın alınuna isabet etmişti kurşun, bir diğerinin omzuna, bir patırtıdır gidiyordu. Silahları, taşları ve inançları olan bir mahalle direnişi öğretiyordu.) Ne güzel bir yeri kapmışlar dedim, duymadın mı gene, nerelere gittin? Saçmalama, ne hareketlenmesi, mahalle olduğu gibi duruyor işte, ne çatışması, sen bunadın! Başka açıklaması yok bunun. Gel sıkıldım buralardan, çıkalım şu yukarılara, şehrin içine doğru çıkalım. Ne demek inanmıyorsun bana?

"Sen de şu dalgınlığı at üzerinden! Bak ne güzel bir semte geldik. Şu bina da olmasa deniz ne güzel gözükecek değil mi? (Az önce bahsettiği bina bir karakoldu. Bir sürü polis vardı kapının önünde. İçeriden çığlık sesleri geliyordu. Bir erkek vardı masanın üzerinde. Üzerine sürekli sular dökülüyordu. Acıdan kıvranıyordu. Az sonra işkence nöbeti değişmişti. Nöbeti bitenler üst kattaki bürolarından çocuklarını da alıp ayrıldılar binadan.) Acaba şu gemi ne taşıyor? Ne kadar da büyük değil mi? Çıldırtma adamı. Sürekli kafandan bir şeyler uydurup beni dinlememek için bahaneler üretme! Ne çığılığı, deliriyor musun? Tamam, tamam. Kızma, iyi değilsen bir doktora gidelim istersen. Bırak inadı, ses falan duymadım ben. Ne yani beni mi suçluyorsun? Duymadım diyorum sana. Bak şurası hastane, gel girelim içeri, bir görün. Ne var canım bunda? Hem başım dönüyor da dememiş miydin? Gel! Hadi bak şurası da sıra. Hem kimse yok, bir kişi bekliyor sırada. (Sırada bekledikleri kapının arkasında sedyenin üzerinde yatıyordu yarı baygın biri. Rapor yaz diyordu, siyah camları olan bir gözlüğün arkasından bakan adam. Ama bu adama ne olmuş diyemiyordu doktor: Demek de pek işine gelmemişti. Rapor düşüldü. SAPASAĞLAM

!!!!?) Tamam tamam, bunun yüzünden de kavga etmeyelim şimdi, kalk gidelim. Hayır mı? Az önce kalkalım diyordun ama. Aman gene mi aynı muhabbet? (O sırada kapı açılır, sedye yavaş yavaş dışarı sürülür) Ne olmuş yani? Adam belki trafik kazası geçirmiştir. Hem ne alaka yanındakiler canım? Akrabalarıdır. Hadi uzatma, burada da mı böyle yapacaksınız? Gel biz senle bu şehirden uzaklaşalım en iyisi. Atla şu otobüse, hem de en ön koltukta, mercedesin artan hızına uysun yüreğimiz. Endişeleniyorum artık senin için. Ne olur sakın ol! Bak, burası Ankara asfaltı, şu tepeyi aştık mı koca şehir çıkacak karşımıza. Ne güzel değil mi? Terliyor musun? Hadi canım sen eski topraksın, hemen bir şey olmaz sana. Bak şu eski yapıyı görüyor musun? Şehirden de çıktık işte, yürüyelim mi biraz?

(O gösterdiği yapı değildi. Az sonra mezarlık olacak bir binaydı. Bir bez ağız çarpıyordu dışarıdakilerin suratına. Kuduruyorlardı. "Cesaretiniz varsa gelin!" İlk adımını atan vuruluyordu. Direniş tarihi yeniden mi yazılıyordu? Sıkılan kurşunlar, köpükler, sular, katliam yavaş yavaş adımını atıyordu.

Birbiri ardına güneşe gömülenler yarışıyor bu gece. Bir diğer ismi de aydınlığın türküsü müydü neydi gecenin? Koğuş aralarında sıkıştırılanlar, ölmüş bedenlere atılan tekneler, 10 aydınlık yürek, 10 dimdik mavzer, 10 koca yiğit koparılıyordu aydınlıktan karanlığa kurban edilerek.)

"Neden sendeliyorsun (sendeleyerek)? Saçmalama, bak ne güzel bir şehir. Hasta değilsin sen, neden kekeleyorsun (kekeleyerek), ne olur tut kendini. Bak şurada hastane var, hemen yetiştireyim seni. Bana da bir şeyler oluyor sanki. Düşme sakın (düşerek). Ne de dirençsizsin hani, ne demek anlamıyorum seni, neden korkmayacak mışım, sana bir şey olursa ben ne yaparım, sensiz de yaşayabilir miymişim? Dur artık! Kes şu şakayı! Sen benim içimdeki son duyarlılık mıymışsın?

Anlamadım. Ölüyor musun (ölerek)? Uzunca bir süre sessizleşir ortalık. Konuşulacak bütün sözcüler tükenmiş, söylenecek herşey bitmiştir. Bir acı çığlık yırtar ortalığı. Bir kızgın küfür böler karanlığı. Zincirini koparmış bir köpek gibidir şimdi. Daha bir duyarsız, daha bir duyarsızlaşarak konuşur.

"Bıkmıştım zaten senden, iyi oldu. Bir ağır yük kalktı sanki üstümden, ne de rahatladım. Hemen uzaklaşayım buradan (gülerek).

"Şuradan atladım mı otobüse, hemen İstanbul'dayım. Ondan da kurtuldum.

"Bu insanlar neden bana bakıyorlar? Garip mi duruyorum acaba? Neden üzerime geliyor bu insanlar. Üzerime gelmeyin dedim size. Bırakın kollarımı. Neler oluyor burada? Rahat bırakın beni. Şu karşıdaki cami mi? Beni camiye mi götürüyorlar. Rahat bırakın diyorum. Bu kutu ne üstelik, çabuk kaldırın bunu, asla içine sokamazsınız beni. Ne demek ölü bulduk, ben yaşıyorum diyorum size! Bu kutunun içinde olmak ne iğrenç bir duygu. Nefes bile zor alıyorum. (Tabut yönelmiştir mezarlığa). Oh be! Açıyorlar kutuyu. Anladılar tabii ne kadar yanlış bir iş yaptıklarını. Açın! Açın da çıkayım şuradan. (Açılır açılmaz çukura atarlar onu.) Ne oluyor düşünüyorum. Heeeeey! Ne yapıyorsunuz? Bu toprak değil mi? Karanlığa boğuluyorum ama bu karşıdaki kim? Olamaz! Sen, sen ne arıyorsun burada. Sen az önce ölmemiş miydin? Hayır mı? Ölen ben miymişim? Bu imkansız!!! (ağlayarak).

(Okuyucuya not: Bu çürümüş sisteme karşı çıkmayıp hayatı yorumlamamanın yolu, bu aşağılık sisteme çıkar. Bu sistemin yolu da tabii ki insanlığın ölümüne.)

Ümit'e, Habip'e, Ulucanlar'a ve tüm devrim şehitlerine!..

Bir süre bir ümit...

Onu bir toprakta su ararken tanımuştum
Son kez bir ırmakta hatırlıyorum
Elleri toprak dolu
Suyun kenarına bir kıyı yapıyordu
En sonunda ayakta duracak bir yer
yaptığında
Beni çağırdı
"Kes artık uçmayı" dedi
"İnsanlar ölümlerin de yaşayabileceğine
inanacak"
Toprağa bastım
"İşte" dedi "Sana sözümü tuttum"
"Aya doyasıya dokunabilmen için yerde"
Üzerimde
boyunumu boğazlı bir kazaktan
daha fazla sıkın bir şeyler vardı
"Hayır" dedim
"Bana yaşarken bir şiir
Ölüyken gökte bir kıvılcık yıldız borçlusun
Hem kazağı da geç ördün"

Ümit Altıntaş

Not: Bu şiir, bayanlar koğuşundaki özgürlük eyleminin açığa çıkmasının ardından, Fatime Akalın yoldaş'a yazılmıştır..

Gel halaya duralım

Paylaşmak isterken
küçük sevinçlerini
dostlarla
ve gülmek isterken
ağız dolusu,
türkülerde ve halaylarda
buluşmak isterken
kavganla;
Dağlanmak istenirsin
pusularca
ve tek düşürülmek.

Beden beden
yatarsın açıklara...
Ölürken hücre hücre
yaşamak için
Ve ağız dolusu gülmek için,
Katledilirsin pusularca.
Ulucanlar'da on çiçeği
ve Burdur'da menekşeyi
kuruturken zalim eller
Kırklareli baharın ilk
durağı...

Bahara duralım
demek için
içeride ve dışarıda
hadi kovalım yalnızlık adında
hücreleri...
Birleşsin binlerce el ve kol
Gel halaya duralım.

Rahime Henden
22 Temmuz 2000/Beykoz

Niçin TKİP, niçin TKİP Programı?

TKİP ve programından bahsederken, niçin TKİP ve niçin TKİP programı gerekliliği üzerinde durmamız gerekir. Çünkü TKİP, Türkiye'nin bugünkü koşullarında, ideolojisini bilimsel temellere dayandıran, Marksizm'i kendisine ilke edinen, taban dinamizmini proletaryadan alan tek parti konumundadır.

Gerekliliği üzerinden; işçi ve emekçi katmanlar artık kapitalizm koşullarında sermayenin pençesine takılmış, sömürü ve baskıyı her yönüyle hisseder duruma gelmiştir. Fabrikalarda ve işyerlerinde insanların, düşük ücretlerle, sigortasız, sendikası, sağlık şartları iyi olmayan, çalışma saatlerinin fazla olduğu şartlarda kölece kullanılması, okullarda uygulanan paralı, ezberci ve dayatmacı eğitim, bilimle ilerleme kaydedilememesi, kapitalist düzenin doğurduğu sonuçlardır.

Bu sorunların sürekliliği, insanlık soyunu tehlikeye düşürecektir. Bunun önüne geçebilmemiz için, insanların bilinçli ve duyarlı hale gelmesi, taleplerini doğru perspektiflere sahip

bir parti ve programı ışığında ileri sürmesi gerekir. Geçmişe, '80 öncesine baktığımızda, işçiler ve emekçiler çok hareketli bir döneme girmişti. Fabrikalarda iş bırakmalar, grevler, okullarda meydana gelen isyanlar, emperyalizm karşıtı gösteriler, kanlı 1 Mayıslar, vb... Bunlar halk tabanını bir anda ayağa kaldırmış, fakat o dönemin önder kadrolarının ideolojilerini demokratik devrime ve gerilla mücadelesine dayandırmaları, onların işçilerden soyutlanmasına neden olmuştu.

Böyle olunca da kitleler hakimiyet altına alınamamış, mücadeleye doğru devrimci bir siyasal boyut kazandırılmamış, kazanılan güçler bir anda heba edilmiştir.

Bundan dolayıdır ki, geçmişteki hataların analizini devrimci bir tarzda yapmalı, buna göre mücadelemize yön vermeli, bunu da TKİP ve programı altında yapmalıyız.

Partinin kızıl bayrağı altında birleşelim, savaşalım!

Yaşasın devrim, yaşasın sosyalizm!

Esenyurt'tan bir metal işçisi

Dostça bir eleştiri...

Sevgili Kızıl Bayrak emekçileri; Uzun süredir sizin internet sitenizi takip etmekteyim. Hatta gazetenizin de okuruyum. Size bir çift sözüm var. Bunu eleştiri olarak da algılayabilirsiniz. Sözün kısası, neden Ulucanlar'da şehit düşen Nevzat Çiççi ve Ümit Altıntaş'ı öne çıkarıyorsunuz. Orada katledilen sadece iki kişi miydi? Üzülerek söyleyeyim, bu yaptığınız ben merkezci, küçük-burjuva anlayıştır. Orada devletin yaptığı saldırı bir bütün olarak tüm devrimcilere yöneliktir. Sizler de bunu biliyorsunuz. Ama nedense yayınlarınızda bildiğinizi zannettiğim şeyi es geçiyorsunuz. Şu an çok kritik

ve hassas bir süreçten geçiyoruz. Cezaevlerine yönelik saldırılar had safhada.

Biz emekçiler, devrimcilerin böylesi bir ağır süreçte birleşmesini umut ediyoruz. Yani eylem birliklerini. Fakat bu tür birliklikler sözde kalmamalı. Zira eylem birlikliklerinin olduğu ve daha sonra saldırıların püskürtüldüğü zamanlarda yapılan direnişleri de kendimize mal etmeyelim lütfen. Ulucanlar'da olduğu gibi. Eğer bu eleştirimi gazetenizde de yayınlarsanız sevinirim. Eleştirilerim dostça ve bizi ilerletecek boyuttadır.

İstanbul'da bir konfeksiyon işçisi

"Yeter ki gücümüzün farkında olalım!"

Merhaba işçi ve emekçi kardeşlerim!

Ben 9 yılı aşkın bir süredir tekstil sektöründe çalışan bir işçiyim. Gördüklerimden ve yaşadıklarımın çıkardığım sonuçlar, bu yazıyı yazmamda en büyük etken oldu.

Bilindiği gibi, her alanda işçinin, emekçinin sömürülmesi, ezilmesi bu sistemin bir dayatması haline gelmiş. Katrilyonların döndüğü tekstil sektöründe de, bu alanın can damarı olan işçiler, yani üretkenler azgınca sömürülüyor ve eziliyorlar. Hayat her geçen gün daha da zorlaşıyor, alınan maaş artık mutfak masraflarına bile yetmiyor. Tabii ki bunlar biliniyor.

Tekstil işkolundaki işçilere sesleniyorum. İşçi olarak haklarımızı ne kadar arıyoruz, gücümüzün ne kadar farkındayız? Düşünün, biz işçiler ve emekçiler olmasa, bu trilyonlarca sermaye nasıl yaratılır, nasıl kazanılır? Bu, bizim gerçek değerimizi, gerçek gücümüzü gösteriyor. Şunu görmeliyiz; bizler altın taşıyan kervan muamelesi görüyoruz. Ama sadece taşıyan. Bu da sömürülmemizin en büyük göstergesi.

Yıllar önce tanıdığım bir abla vardı, çok iyi bir insandı. Evine bir parça ekme sokabilmek için çalışmak zorundaydı. Ama yetmiyordu, ne yapsa evin geçimi rayına oturmuyordu. İstemeyerek de olsa, çocuğunu okutmak yerine, yanında çalıştırmak zorunda kaldı. Artık çocuk da bu sistemden nasibini almıştı.

En önemli sorunumuz, ezildiğimiz ne kadar farkındayız? Yıllardır tekstil sektöründe patronların uyguladığı sistemleri, dolapları ne kadar biliyoruz?

İşyerimizde birbirimizle diyalogumuz çok önemli. Bugün işyerlerinde işçiler arasındaki rekabet sonucu kavgalar, dalaşmalar yaşanabiliyor. Bu, patronların işçileri bölmek için başvurduğu uygulamaların başarısını gösteriyor.

Patronların işçiye gözdağı olsun diye genelde kullandığı ortak bir söz var. Ahmet gider Mehmet gelir, Ali gider Veli gelir! Yani burada sana ihtiyacı olmadığını göstermek ister. Aslında gerçek şudur ki, o bizzat bir hiç olduğunun farkındadır. Bu korkuyla da sinsice hareket eder, en ufak bir açıktan faydalanmasını bilir.

İşçiler arasındaki rekabeti şöyle özetleyebilirim. Daha çok maaş vererek 5-10 işçiyi kendi safına çeker. Böylece işçileri bölmeyi başarmıştır. Artık rekabet yaratılmıştır. Ve artık işçilerin birbirleriyle olan diyalogu zedelenmiş, birbirine güvenleri kalmamıştır.

Ben geçimini tarımla kazanan çiftçi bir aileden geliyorum. Küçük yaşta geçim sıkıntısı yüzünden ailemi bırakıp İstanbul'a geldim. Bir süre Bayrampaşa'da çıraklık döneminden sonra Güngören'de makinacı olarak çalışmaya başladım. Kalacak yerim olmadığı için işyerinde kalıyor, bu yüzden doğru dürüst maaş alamıyordum. Geceleri mesaiye bırakılıp sabahlara kadar çalıştırılıyordum, ama 3 yıl mesai parası aldığımı hatırlamıyorum. Onlara gebe olduğumu düşünüyordular. Hep sömürdüm, ezildim. Ve bir gün dışarda kalma pahasına, "sokakta yatacağım, ama artık burada çalışamayacağım" dedim. Çıkacağımı söylediğim zaman önce bir yumruk, sonra bir tokat yedim ve kendimi kapıda buldum. Bütün paramın, emeğimin üstüne yattılar. Hakkımı ne kadar aradıysam da bir şey ispatlayamadım. Polise git, mahkemeye ver, dediler. Bunlara tepkim sadece gülmek oldu. Patronu devlet nezdinde suçlu çıkarmak olacak şey miydi? Birisi sömürüyü hazırlayan, diğeri ise uygulayan... Böyle bir şeye kalkışsam, suçlu ben olurum.

Ama hiçbir zaman inancımı yitirmedim. Gelecek güzel günler yakında. Yeter ki gücümüzün farkında olalım. Aynı yolda yürüyoruz, aynı hayatı paylaşıyoruz ve aynı havayı soluyoruz. 15-16 Haziran'ı hatırlayalım; nice işçiler hakları için, hepimizin hakkı için dayak yediler, canlarını verdiler, işkenceye maruz kaldılar.

Gelin bu tarihimize sahip çıkalım. Şanlı 15-16 Haziran biz işçilerin rehberi olmalı. Yazımı Karl Marx'ın ünlü çağrısıyla bitirmek istiyorum: "Bütün ülkelerin işçileri, birleşin!"

Bir tekstil işçisi/İstanbul

EKSEN Yayıncılık Büroları

Atatürk Bul. Gevrek Sok. Karakaş İşhanı No:13/22,
Kartal/İSTANBUL Tel: 0 (216) 488 67 05

853. Sok. Bilen İşhanı No: 27/510
Konak/İZMİR Tel-Fax: 0 (232) 445 21 50

Karanfil Sok. No:17/17 Kızılay/ANKARA
Tel: 0 (312) 419 18 32

Mimar Sinan Cad. Mimar Sinan İş Merkezi
Final ders. üstü No:108 KAYSERİ

Ahi Evran Mahallesi Okatanlar Sokak Kent Apt.
No: 1 KIRŞEHİR Tel: 0 (386) 214 08 05

Cemal Gürsel Cd. Shell Karşısı Vakıf İşhanı Kat: 3
No: 306 ADANA Tel: 0 (322) 363 28 78

İsmet Paşa Cad. Beşiroğlu Altın Han Kat: 5
No:89 Gebze/KOCAELİ

Hürriyet Cad. Namık Kemal Sok. Kaçar İşhanı
Kat: 3 No: 3 ANTAKYA

Esenbey Bankalar Cad. Uyanal İşhanı No: 61 NİĞDE

Gazetene sahip çık! Abone ol! Abone bul!

Adı : .....
Soyadı : .....
Adresi : .....
Tel : .....

6 Aylık Yurt içi 5 000 000 TL Yurt dışı 200 DM
1 Yıllık Yurt içi 10 000 000 TL Yurt dışı 400 DM

Fatma ÜNSAL adına,
* Yapı Kredi Bankası İSTANBUL/Aksaray Şb. * DM için: * TL için:
3002991-8 0079219-2

* İş Bankası İstanbul/Aksaray Şb. * DM için:
1002 30100 1051039

No'lu hesaba yatırdım. Makbuzun fotokopisi ektedir.

*Ölenler doğuşerek öldüler;
güneşe gömüldüler.*

Vaktimiz yok onların matemini tutmaya!

Akın var güneşe akın!

*Güneşi zaptedeceğiz
güneşin zaptı yakın*

4. yılında
'96 SAG-ÖÖ şehitleri
yolumuzu aydınlatıyor!